

SZÁZSZORSZÉP PEDAGÓGIAI PROGRAM

Százsorszép Művészeti Bázisóvoda
2025. szeptember 1-től érvényes

Pedagógiai Program legitimációs előlap

INTÉZMÉNY OM AZONOSÍTÓJA: 028070	Készítette a nevelőtestület bevonásával: Kócsi Sándorné Ph igazgató
Az óvoda szakmai munkaközösségei nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség vezető	
Intézmény igazgatói nyilatkozat Az intézmény igazgatója nyilatkozom, hogy a Százszorszép Művészeti Bázisóvoda működését meghatározó Pedagógiai Program módosított rendelkezéseinek érvénybe lépésével a Fenntartóra többlet kötelezettség nem hárul. igazgató 	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. a szülői közösség képviselőjében	
Területi hatálya: az Óvoda területére az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére vonatkozik.	
Személyi hatálya: az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.	
A pedagógiai programot az óvoda fenntartója a 74/2025 (VI.17) KKISB határozatszámom jóváhagyta.	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.szazszorszepmuveszetiiovoda.hu	
Érvényes: A fenntartói jóváhagyás napjától visszavonásig.	Iktatószám: 103 /2025.
Verziószám: 1	Készült: 1 eredeti példány

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	6
1.1. Művészeti Program akkreditációja	6
1.2. Óvodánkról	7
1.3. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei	9
1.4. Gyermekképünk	11
1.5. Óvodaképünk	11
1.6. Óvodapedagógus képünk	12
2. NEVELÉSI GYAKORLATUNK CÉLJA, FELADATA, KERETEI	13
2.1. Rendszerábránk	13
2.2. Nevelésünk célja	14
2.3. Általános nevelési feladataink	14
2.4. A nevelés alapvető keretei	16
2.4.1. Egészséges életmód alakítása	16
2.4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	21
2.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	216
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	28
3.1. Személyi feltételek	28
3.2. Tárgyi feltételek	30
3.3. Az óvodai élet megszervezése	33
3.3.1. Napirend	33
3.3.2. Hetirend javaslat	34
3.3.3. A szervezett tanulás formái	34
3.3.4. A szervezett tanulás munkaformái	35
3.3.5. A szervezett tanulás időkerete gyermekeként	35
3.4. Az óvoda kapcsolatai	36
3.4.1. Az óvoda és a család	36
3.4.2. Az óvoda és a bölcsőde	37

3.4.3.	Az óvoda és az iskola	37
3.4.4.	Az óvoda és a művészeti iskolák, együttesek, alkotó művészek	37
3.4.5.	Az óvoda és a köznevelési, közművelődési intézmények	38
3.4.6.	Az óvoda és az egészségügyi szakszolgálat	38
3.4.7.	Az óvoda egyéb kapcsolatai	38
4.	TEVÉKENYSÉGEK KERETE	39
4.1	Néphagyományőrzés, népszokások, hagyományos jeles napok	39
4.1.1.	Óvodánk jeles napjai	39
4.1.2.	A néphagyományőrzés, jeles napok tartalmai	40
5.	NEVELÉSÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI – A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	43
5. 1.	Játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás	43
5.2.	Verselés, mesélés	49
5.3.	Ének, zene, népi játék, tánc	53
5.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	57
5.5.	Mindennapos mozgás	60
5.6.	Külső világ tevékeny megismerése	64
	Fenntarthatóságra nevelés – kulcskompetenciák az óvodánkban	64
5.7.	Munkajellegű tevékenységek	70
6.	GYERMEKVÉDELEM	73
7.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	75
7.1.	Sajátos nevelési igényű gyermekek	77
7.2.	Beilleszkedési, tanulási és magatartás zavaros gyermekek	77
7.3.	Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	78
7.4.	Tartót gyógykezelés alatt álló gyermek	78
7.5.	Tehetséges gyermek, tehetséggondozás	78
8.	„OKOSODÓ” ISKOLAELŐKÉSZÍTŐ PROGRAM!	83
9.	AZ ÓVODAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGE	85
10.	EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK	86
10.1.	Nevelési időn kívül szervezett térítésmentes tevékenység	86
	Fakultatív hitoktatás	86
10.2.	Nevelési időn belül szervezett térítésmentes tevékenység	87
11.	PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE	87
11.1.	A program működését tervező, elemző, és értékelő dokumentumok (az „OviKréta” digitális felületen	87
11.2.	A nevelőmunkánk ellenőrzése	88

11.3. Nevelőmunkánk értékelése.....	88
11.4. Nevelőmunkánk mérése	88
12. Menedzselés, marketingtevékenység az óvodánkban	
.....	89
A PROGRAMHOZ FELHASZNÁLT SZAKIRODALMAK, IRODALMAK	
JEGYZÉKE	90
□ ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	92

1. BEVEZETŐ

1.1. Művészeti Program akkreditációja

Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programot az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete nyújtotta be jóváhagyásra.

A miniszter részére jóváhagyásra benyújtott „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programban meghatározásra kerültek az Nkt. 9. § (8) bekezdés a), e), g) és h) pontja szerint: a folyó óvodai nevelés és az óvodai élet megtervezésének elvei, a nevelés tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai, a pedagógusok köztölt és kötetlen munkaidéjének szabályai, a működő vezetési modell, nevelésszervezés, az elfogadott pedagógus végzettség és szakképzettség, valamint az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programot alkalmazók köre és az alkalmazás szabályai.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozom.

Az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján, az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program miniszteri jóváhagyási eljárása illetéktelen.

Határozatom az Nkt. 9. § (8) bekezdés a), e), g) és h) pontjában, továbbá a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXI. törvény 29. § (1) bekezdésében, 71. § (1) bekezdésében, 72. §-ában, és 109. § (1) bekezdésében, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. §-ában foglaltakon alapul.

Budapest, 2017. NOV. 2 9

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (IX. 16.) EMMI utasítás alapján az emberi erőforrások minisztere nevében eljárva:

A határozatot kapják:

1. „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete (5000 Szolnok, Baross út 51. I.1.)
2. Irattár (helyben)

Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel: 795-9581
e-mail: kozoktat@emmi.gov.hu

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA
OKTATÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR

Iktatószám: 57257-4/2017/KOZNEVSTRAT

Hív. szám:

Ügyműködő: Lizanecz Edina

(+36 1 8967473)

Melléklet: 1 db

Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete (5000 Szolnok, Baross út 51. I.1.) (a továbbiakban: kérelmező), által benyújtott, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési Stratégiai Főosztálya által 57257/2017/KOZNEVSTRAT ügyiratszámmon iktatott miniszteri jóváhagyás megadása iránti kérelem alapján az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” elnevezésű módosított alternatív óvodai pedagógiai program tárgyában hozom az alábbi

h a t á r o z a t o t

Jóváhagyom, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 9. § (8) bekezdésben foglaltak alapján az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program módosított változatát.

E határozat ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. A határozat ellen – jogszabálysértésre hivatkozva, a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkügyi Bírósághoz címezve, az Emberi Erőforrások Minisztériuma részére benyújtandó keresettel lehet élni.

I n d o k o l á s

A benyújtott megújított „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program az óvodai nevelés teljes pedagógiai szakaszára kiterjedően tartalmazza a 2013. szeptember 1-jétől bevezetésre kerülő Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletben meghatározott óvodai élet tevékenységi formáit, nevelési feladatokat.

Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel: 795-9581
e-mail: kozoktat@emmi.gov.hu

1.2. Óvodánkról

Óvodánk Békéscsaba belvárosában helyezkedik el, a városi betonrengeteg üde színfoltjaként – parkosított, virágos udvarunkkal, gondozott épületünkkel változtatjuk szebbé a lakótelepi környezetet. A kétszintes épületet 1983-ban adták át, tágas, világos helyiségeiből látszik, hogy eredetileg is óvodának épült.

Óvodánk jelképeként, névadójának a mosolygós százszorszép virágot választottuk – mely tavasztól - őszig folyamatosan pompázik óvodánk körül. Intézményünk így lett Százszorszép Óvoda a Wlassics sétányi Belvárosi Óvoda és az Andrássy úti Óvoda jogutódjaként.

2008. december 12-én ünnepelte óvodánk 25. születésnapját, ezen a jeles napon Pedagógiai Programunk megálmodójától, Nagy Jenőnéől megkaptuk a **Százszorszép Művészeti Bázisóvoda** megtisztelő címet. A Művészeti Program több éve bizonyított értékeinek, látványos eredményeinek hatására vállalta nevelőközösségünk azt a kihívást, hogy Békés megyében mi tölthessük be a bázisóvoda meghatározó szerepét. Hisszük, hogy képesek vagyunk tiszta értékrendet közvetíteni a családok számára, és emellett hasznosan segíthetjük más óvodapedagógusok, intézmények munkáját is.

Óvodánkban jelenleg nyolc csoport működik, melyek homogén és heterogén szerveződésűek. Az esztétikus csoportszobáink 25 gyermek befogadására alkalmasak, minden csoportnak külön mosdója és öltözője van. Az emeleten helyezkedik el a világos tornaszoba, melyet szinte egész nap igénybe vesznek a különböző csoportokba járó gyermekek.

2003 óta adaptált **Pedagógiai Programunk az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” átdolgozott, akkreditált alternatív program**, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, gyakorlati válaszokat keres az alapidokumentumra. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának oktatásért felelős államtitkára 2017. november 29-én hagyta jóvá a megújult alternatív programot. A Művészeti Programunk épít a hazai óvodai neveléstörténet elért eredményeire, a pedagógiai és pszichológiai kutatásokra, tiszta értékrendet, világos egyértelmű célokat, tudatosan felépített feladat- és dokumentációs rendszert, gazdag szakmai anyagot, folyamatos továbbképzési lehetőséget biztosít számunkra – így segít tartalmassá, hatékonyra tenni intézményünk nevelési rendszerét.

„Csak tiszta forrásból” táplálkozunk, képviseljük mindazt, ami szép, ízléses, művészi értékű elutasítjuk azt, ami az óvodás életkortól idegen, elősegítjük, hogy a művészet sokszínűsége hassa át az óvodánk életét.

Olyan programot választottunk, amely a gyermekek képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése mellett, hangsúlyt fektet a hagyományok megismerésére, kulturális értékeink, nemzeti sajátosságaink megőrzésére. Célunk a régi hagyományok felélesztése, a meglévők ápolása, értékeink átörökítése, így gazdagítva gyermekeink ismeretét. Meggyőződésünk, hogy a minőségi munka megvalósítása kiemelten fontos a mindennapi munkánk során. Törekszünk arra, hogy bízzunk egymásban, figyeljünk egymásra, tanuljunk egymástól.

Mozgásfejlesztésünkhöz felhasználjuk *Dr. Tótszőllősné Varga Tünde* és *Gál Sándorné „Gyerek labdajáték”* mozgásprogramját, a módszer belső tartalmát igazítjuk nevelési

gyakorlatunkhoz – a Művészeti program sajátosságait szem előtt tartva. A mozgást gyermekeink alapvető megnyilvánulási formájának tekintjük, hangsúlyozzuk a játékos mozgásfejlesztést, a szabad mozgást.

Intézményünk minden csoportjában, hozzávetőleg 200 gyermeket nevelünk a bátorító nevelés filozófiájával, a művészeti nevelés gazdag gyakorlatával, az egyéni fejlesztést, differenciált fejlesztést, a pozitív megerősítést prioritásként kezelve.

Óvodapedagógusaink közösségét közös élmények, tapasztalatok, a munka során kialakult kapcsolatok kötik össze. Megújulni, tanulni vágyó nevelőtestületünk nyitott azokra az ismeretekre, melyek segítik nevelőmunkánk hatékonyabbá tételét, valamint a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését.

Óvodapedagógusaink tiszteletben tartják és támaszkodnak a szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvodatitkárunk, gondozó-takarítónk gondos munkájára, akik társaink a program megvalósításában.

Óvodásaink egy része a város betonrengetegében nő fel, illetve a szülők elfoglaltsága miatt keveset mozognak a szabadban, ritka a családi program, a tartalmasan eltöltött közös tevékenység, játék, mesélés.

Az elsivárosodó nagyvárosi környezet a családi modellből hiányzó tapasztalat, élmény és a megfelelő kommunikáció hiánya egyértelművé teszi feladatainkat.

Valljuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Fontosnak tartjuk, hogy a családokkal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet is felvállalva gyermekeink nevelését, segítve ezzel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztését is. Hiszünk a nyitott óvoda megteremtésében, az együttműködés sikerében, a családokkal való együttnevelésben.

Számunkra legnagyobb érték a gyermek, ezért fejlődésüket szakmailag felkészült, megújulni kész óvodapedagógusok irányítják – a gyermeki jogok teljes körű érvényesítése mellett – szeretetteljes, inger-gazdag környezetben.

Nevelésünkben elengedhetetlen a feltétel nélküli gyermekszeretet, az érzelmi biztonságot nyújtó, segítő, támogató felnőtt értő, szerető figyelme.

A játékra alapozva, élmények biztosításával, a gyermekek igényeihez, életkori és egyéni képességeikhez igazítva szervezzük a tevékenységeket, a tapasztalatszerzéseket. Az örömteli játék prioritását hangsúlyozzuk, tiszteletben tartva a tartalmas, élmény-gazdag, szabad játéktevékenységet.

Nevelésünk során a gyermeki képességek olyan szintre történő fejlesztése a célunk, amely a későbbi életszakaszok fejlődéséhez megfelelő alapot biztosítanak. Közvetetten segítjük gyermekeink iskolai közösségbe történő beilleszkedését. Szakmai segítséget nyújtunk a szülőknek a rugalmas beiskolázási lehetőségek ismertetésében (szakvélemények, OH kérelmek).

Nevelőmunkánk alapja tudásunk, pedagógiai munkánk fejlesztése – ennek érdekében továbbképzéseken, Esztétikai Tanácskozásokon, konferenciákon veszünk részt.

Fontos, szakmai előre jutásunk szempontjából, hogy valamennyi óvodapedagógusunk az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesületének tagja legyen, igazgatónk pedig a bázisóvodai cím elnyerése után vezetőségi tagja, ezzel összefüggésben országos, és megyei szintű feladatokat látunk el.

Az Egyesület konferenciák, Országos Tehetségnapok és Esztétikai Tanácskozások lebonyolításával gazdagítja a Művészeti Óvodák óvodapedagógusainak szakmai tudását, testvéróvodai kapcsolatok támogatásával gazdagítja az intézmények kapcsolatrendszerét, összefogja és támogatja az óvodákban folyó szakmai munkát.

A Nemzeti Tehetség Tanács által *Regisztrált Tehetségpont* vagyunk ~~2010 júliusától, 2013-ban és~~ 2016-ban „*Kiválóan Akkreditált Tehetségpont*” minősítést kaptunk. Ebben a minősítésben feladatunk a folyamatos tehetségsegítő munka, intenzív kapcsolatrendszer kiépítése – hálózatépítés, folyamatos információ cserék segítése, minél gazdagabb emberi és anyagi erőforrás bevonása a tehetséggondozásba. A MATEHETSZ által kiírt pályázatokra folyamatosan jelentkezünk, így még hatékonyabban segítjük óvodásaink tehetséggondozását, és sikeresen gazdagítjuk eszköztárunkat.

Alapítói vagyunk az *Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsának*, melyet óvodai Tehetségpontok, óvodai szakemberek és az ONME Egyesület hozott létre. A Tanács célja kapcsolatrendszerünk bővülése, az óvodai tehetségfejlesztés sokszínű módszertani kultúrájának kidolgozása, kiváló műhelyötlek terjesztése.

Bázisóvodaként kiemelt feladatunk, hogy megyénkben a programot adaptáló és felhasználó óvodákat összefogjuk, segítsük, szakmai, és gyakorlati munkájukat. A Művészeti Program iránt érdeklődő pedagógusoknak betekintést nyújtunk óvodánk életébe. Aktívan részt veszünk a *Szent István Egyetem Pedagógiai Karán* tanuló hallgatók gyakorlati képzésében, mentori feladatokat látunk el, a hallgatók által gyakran korszerű pedagógiai kérdésekbe betekintést nyerünk, ez hozzájárul széleskörű tájékozódásunkhoz.

Óvodapedagógusaink a művészeti programhoz kapcsolódó speciális továbbképzéseken vettek és vesznek folyamatosan részt, számunkra érték a megújulás, a társ óvodákkal való kapcsolattartás, tapasztalatcsere lehetősége (benchmarking), ehhez a Művészeti Program gazdag lehetőséget biztosít.

A fenntartó, és a partnerek elismerését elnyerve szeretnénk működtetni intézményünket, ezért arra törekszünk, hogy kapkodó, gyakran érzéketlen modern világunkban óvodánk egy nyugodt, barátságos sziget legyen, ahova örömmel lép be a szülő gyermekével – ehhez nyújt segítséget, kínál lehetőségeket számunkra a Művészeti Program.

1.3. Az óvodai nevelés pedagógiai alapelvei

A Művészeti Program alappillére kettős: az érzelmekre épít és a gyermek esztétikai tevékenységét, alkotó készségének fejlesztését hangsúlyozza.

Az **érzelmeknek** – a fejlődés lélektani tanulmányok és a gyakorlati tapasztalatok alapján – rendkívüli jelentősége van az óvodás gyermek életében. Ez a kor a nagyfokú emocionális ingerlékenység, érzelmi labilitás, polarizált érzelmek kora. Ezen életkori sajátosságokat olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk befolyásolni, melyben a gyermek érzelme differenciálódhat, az érzelmi állapotának tartóssága megnövekedhet, a gyermek érzelmi labilitása csökkenhet, megszelídülhet a végleteket mutató érzelmi reagálása, fokozódhat az érzelmek feletti uralkodás képessége, kialakulhat a gyermek gazdag érzelmi skálája, és megerősödhetnek a magasabb rendű érzelmek.

A program másik alappillére a **tevékeny óvodai élet megteremtése**, melyben hangsúlyt kapnak a művészeti értékek, hogy az alkotó gondolkodási irányt megerősítsék. A divergens, alkotó gondolkodás megerősítése utat nyit a képzelőerő, alkotóerő, fantázia kibontakoztatásának. Ehhez az alábbi alkotó gondolkodás területét bemutató elméletet éreztük találónak, mely kiemeli a művészetet, a humort, valamint kiemeli a felfedezés útján szerzett tapasztalati gondolkodást.

A kreativitás összetevői (Arthur Koestler elmélete szerint):

HUMOR HAHA	→ Robbanásszerűen oldja a feszültséget, lazít, jó közérzetet teremt.
FELFEDEZÉS AHA	→ Hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni a tárgyi, természeti, társadalmi környezetet észrevenni.
MŰVÉSZET AH	→ Segít megélni a művészet által kiváltott érzelem gazdag és ellenőrzött feszültségoldást.

Programunk alapelvei:

- Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem-gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy
- gyermeki tartást, önállóságot, s ebből fakadó
- egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad gyermekeinknek.

Kiindulási pontjaink:

- A felnőttek tetteikkel sugározzák, a feltétel nélküli szeretetet, az emberi és gyermeki személyiségtiszteletét, azt, hogy:
„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

- Minden gyermeket – mint fejlődő személyiség - életkorának és egyéni képességrendszerének figyelembevételével nevelhető és fejleszthető.
- Nevelik, fejlesztik a társas kapcsolatokat, az óvoda összes dolgozója.
- Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

1.4. Gyermekképünk

Olyan gyermekek nevelése törekszünk, akik vonzódnak az élményekhez, a meséhez, zenéhez, mozgáshoz és a különböző alkotó tevékenységekhez. Valljuk, hogy a hozzánk járó gyermekek fejlődő személyiségek, fejlődésüket genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tudatosan alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, esetleges hátrányainak csökkentését. Nem adunk teret semmiféle előítélet kibontakozásának. Fontos számunkra, hogy óvodáskoruk végére kialakuljon tartásuk, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá váljanak. Tudjanak nevetni, felfedezni, csodálkozni, megfelelő döntéseket hozni.

1.5. Óvodaképünk

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermekek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Olyan óvoda működtetésére törekszünk, ahol gyermekközpontú, szeretetteljes, családias, derűs, légkört biztosítunk, biztonságos és esztétikus óvodai környezetet – az életkori, egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a hátrányok csökkentésével, esélyegyenlőség biztosításával – óvodásaink és családjaik számára.

Szem előtt tarjuk, hogy óvodásaink nevelésének elsődleges színtere a család, a szülők mellett, a nagyszülőket, testvéreket is kiemelt figyelemben részesítjük.

Változatos kapcsolati formák létre hozásával partnereink felé, nyílt, érthető kommunikációra, nevelő munkánk eredményeinek tartalmi megjelenítésére törekszünk.

Bázisóvoda és Akkreditált Tehetségpontként célunk a magas színvonalú szakmai munka és a folyamatos megújulás.

Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek, valamint a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek az óvodai nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrációját.

Szülői igények alapján biztosítjuk a felekezeti hit megélésének lehetőségét.

1.6. Óvodapedagógus képünk

Olyan óvodapedagógusra van szükség nevelőtestületünkben, aki a hagyományos pedagógusszerepek mellett, nyitott a korszerű ismeretek és kompetenciák elsajátítására, képes a megújulásra. Szükségszerű, hogy ismerje saját értékeit, ugyanakkor lássa hiányosságait. Az elfogadott normákhoz igazodva életszerű körülményeket teremtve tevékenykedtesse, hogy a tapasztalatokat átélve a gyermekek elsajátítsák azokat.

Ebből következik, hogy mindennapi munkája során elengedhetetlen a feltételnélküli gyermekszeretet, a segítő, támogató, értő, szerető figyelem, értékközvetítő szerep.

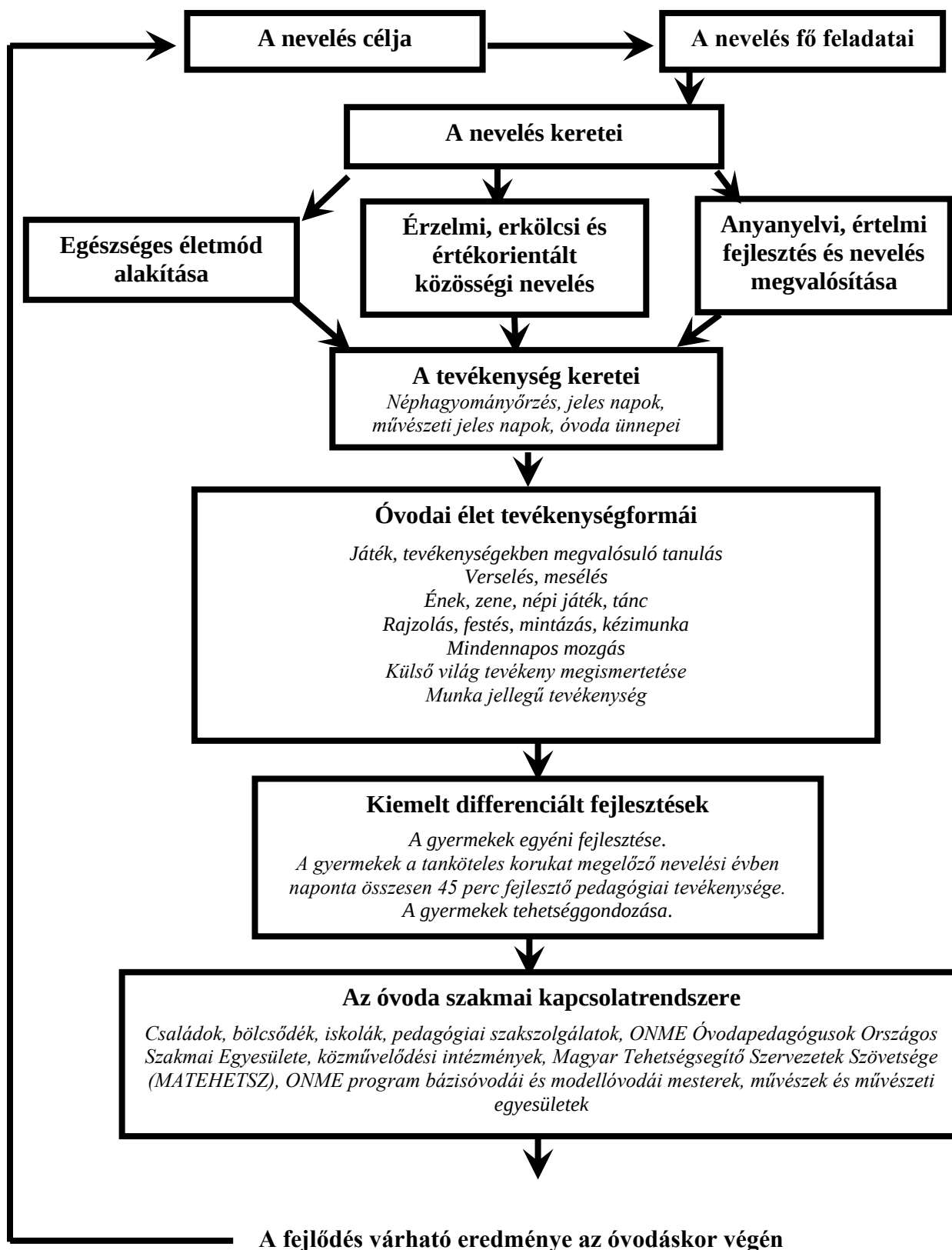
Kiváló szakmai tudása, program specifikus ismeretei segítik tudatos tervező és hatékony nevelő munkáját, ehhez nagyfokú gyermekismeret társul – az egyéni fejlesztést, pozitív megerősítést prioritásként kezeli.

Kreativitását, önállóságát, problémamegoldó képességét jól kamatoztatja, jártas valamelyik művészeti ágban, érdeklődik a művészetek iránt.

Óvodapedagógusaink tiszteletben tartják pedagógus- és nevelést segítő társaikat, óvodánk partnereit – fontos, hogy közösségi szerepvállalás, partnerközpontúság jellemezze szakmai munkájukat.

2. NEVELÉSI GYAKORLATUNK CÉLJA, FELADATA, KERETEI

2.1. Rendszerábránk

2.2. Nevelésünk célja

- Az óvodások nyugodt, élmény-gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése, a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek differenciált egyéni fejlesztése, fejlődésük elősegítése.
- A gyermekek életkorának megfelelő mozgáslehetőségek biztosításával a mozgás megszerettetése, a gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

2.3. Általános nevelési feladataink

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az erkölcsi – szociális érzelmek alakításának feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, derűs, családi légkör megteremtése.
- Az óvodapedagógusok tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek az óvodájukat megismerhessék, ezáltal megszerethessék, hogy olyan tulajdonságok alapjai indulhassanak el bennük a felnőttek mintáján keresztül, mint hűség, becsület valamihez, amely megalapozhatja majdan a lojalitást, empátiás érzeteket környezetükhöz, óvodájukhoz, gyermektársaikhoz, és az óvoda felnőttjeihez.
- Az óvodapedagógusok támogassák a gyermek nyitottságára építve az értékorientált közösségi nevelést, úgy, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.
- A mindennapi testi – lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.
- A gyermek – gyermek, felnőtt – gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.

- Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások elfogadására, szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.

Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az egyéni igényeket is figyelembe vevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének formálása.
- A harmonikus, összerendezett közös mozgások, énekes játékok, gyermektáncok segítsék elő a gyermekek jó tartásának kialakulását, az esztétikus, finom mozdulatok megjelenését.
- Az esztétikus óvodai környezet segítse a szép iránti igényének kialakulását, a szép környezet felfedezését, felismerését és megóvását.
- Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, hogy kialakuljon a gyermekekben az esztétikum iránti érdeklődés a művészetek és a természeti, tárgyi, emberi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységeken keresztül teremtsék meg a szépre rácsodálkozás, gyönyörködés lehetőségét, a művészetek komplexitásával létrehozható kataritikus, élményeket, pillanatokat, hogy a gyermekben erősödjön az élménybefogadó képesség.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek mondjanak véleményt a tárgyi, emberi, természeti környezetükről, és vegyék észre a különbséget a szép, a gondozatlan, csúnya jelenségek között.

Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- Az óvodapedagógus a gyermekekkel fedeztesse fel az anyanyelvünk szépségét. Leljék örömeiket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalóikat, kérésüket. A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, kifejezőkészségét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését is.
- A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítésére.
- Az intellektuális érzelmek tudatos támogatása segítse a gyermekek érdeklődésének felkeltését, tudásvágyának kialakulását, a szűkebb – tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. Örüljön és legyen büszke sikereire és eredményeire.
- A kíváncsiságot felkeltő vizsgálódások, kísérletezgetések, kutakodások, problémafeltáró és –megoldó helyzetek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze a gondolkodási műveletek alkalmazását, az ismeretek emlékezetben tartását, a gyermekek alkotásvágyát.
- A kreatív önkifejezés segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, tapasztalataikat, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék, s a felnőttel együtt vegyék észre a környezet által spontán adódó helyzet- és jellemkomikumokat.

- Az érzelmi alapigények biztosítása – biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék.

2.4. A nevelés alapvető keretei

2.4.1. Egészséges életmód alakítása

A fejezet tartalmazza a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet „Az egészséges életmódra nevelés” fejezetének 128. § - 132. § -áig terjedő szakaszban előírt egészségfejlesztő program megvalósításának kötelezettségét.

Célunk: A gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése.
- A környezetvédelemhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A dajka felelős bevonása az egészséges életmód alakításába.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelés biztosítása.
- Fokozott figyelmet fordítunk a diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás gyermekek ellátására *(megfelelő kötelező továbbképzésen részt vevő kollégák bevonásával)* a minisztérium által kiadott eljárásrendek szerint.

Tiszta, esztétikus óvoda

Nevelésfilozófiánk, akkor bontakozik ki, ha az óvodánkban, tisztaság, egységes esztétikum és harmonikus rend uralkodik, ehhez **biztonságos környezet** társul.

Fontos, hogy a hozzánk belépő személyek, már az első pillanatban szerezzenek pozitív benyomást az intézményünkről.

Ezt segítik:

- tágas, világos funkciószobákkal ellátott csoportszobák, jellel ellátott, öltözőszekrények, tárolók,
- egységes esztétikus információs táblák, kiírások,
- gyermekléptékű ovi-galéria.

Törekszünk, hogy minden helyiség színében, formavilágában harmonikus legyen.

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodába történő felvétel után igyekszünk minél rövidebb idő alatt - még a nyár folyamán – minél alaposabban **megismerni a gyermekeket**, és otthoni környezetüket. Családlátogatás megvalósítása során figyelembe vesszük a szülők igényeit, a gyerekekről és szociokulturális környezetről feljegyzést készítünk. Ismerkedünk a gyermekek otthon kialakított szokásaival, napirendjével, a szülőket megkérjük, töltsék ki „Információk a gyermekek neveléséhez” c. tájékoztató és igényfelmérő lapot – anamnézist (GY. 1.), ez elindítja a közös ismerkedés folyamatát. A testi szükségletek kielégítése a gyermek jó közérzetének az alapja, ezért elsősorban ennek feltárására helyezzük a hangsúlyt az első beszélgetés során. A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt, elfogadó viszony kialakítására törekszünk. Őszintén tapintatosan közeledünk hozzájuk, így ők is elfogadnak bennünket, és mi is megismerhetjük egyéni igényeiket, otthonról hozott szokásaikat.

A szokástanulást fontos feladatnak tekintjük, ezért többszörös megerősítéssel segítjük az alkalmazását. A vizuális jelek is ezt a célt szolgálják. A gyermekek szemmagasságában elhelyezett piktogramok segítik őket az eligazodásban, melyek alapvető információkat közvetítenek, amire ránézve egyedül önállóan is tudják ellenőrizni cselekvéseiket.

Napi háromszori étkezést biztosítunk és kiemelten figyelünk az étkezések alkalmával, a különösen a magas cukortartalmú ételek, italok, a magas só és telítetlenszór-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. A heti étrendet, az ételek tápanyagértékét, összetevőit a szülők elolvashatják a faliújságon, így követhetik gyermekük napi tápanyagbevitelét. Ételallergiás gyermekek egyéni táplálkozásának megoldását biztosítjuk. Minden csoportban a vitaminhét keretein belül a szülők gyümölcsökkel és zöldségekkel kiegészíthetik az étkezést. Az étkezés folyamatos napirend szerint történik, hogy minél kevesebb várakozási idő legyen. A gyermekek a tízórait és az uzsonnát két asztalnál megterítve folyamatosan fogyasztják el, az ebéd közösen együtt zajlik. A gyermekek különböző táplálkozási szokásait igyekszünk megismerni. A kezdeti időszakban jelentkező eltéréseket kellő toleranciával, megértéssel kezeljük, nem kényszerítünk senkit az étel elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely időszakában a folyadékpotlást, minden gyermeknek jellel ellátott ivópohara van, szükség szerint (hideg időben) teát főzünk.

A gyermekek **tisztaság igényének kialakításához** szükséges higiénikus és intim feltételeket biztosítunk. A testápolás teendőit a kezdeti időben a felnőttek személyes jelenlétükkel, különös gonddal és beszélgetésekkel segítik. Fontos a meghitt, megértő viszony a természetes testközelség megléte. Arra törekszünk, hogy fokozatosan egyre önállóbban végezzék ezeket a teendőket. Mi mindig készen állunk a segítségre, de csak akkor segítünk, ha a gyermeknek szüksége van erre.

Az **öltözködésnél** a rétegeiséget és a praktikusságot hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy ruházatuk tiszta, ízléses, rendezett legyen, és ennek igénye kialakuljon bennük. Az időjárásnak megfelelően öltözködjének.

A gyermekek nélkülözhetetlen mindennapi igénye a **szabad mozgás**. A változatos mozgásfejlesztő és udvari játékok a tornaszobában és a szabadban egyaránt lehetővé teszik a természetes nagymozgások ismételtetését.

E mellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését (kocogás, lábstatika, gerinctorna, zenés-mozgásos percek, szabályjátékok, énekes játékok).

A gyermekek különböző alvásiigénnyel rendelkeznek, de minden gyermeknek szüksége van a hosszabb-rövidebb ideig tartó **pihenésre**. A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (szellőztetés, csend, nyugalom, halk zene). Nagyon figyelünk arra, hogy ebéd után minden gyermek elvégezze szükségletét, hogy lefekvés után nyugodtak legyenek. A gyerekek kényelmes pizsamára vetkőznek. Altatódalok, halk zene segítik az elalvás előtti nyugalom megteremtését, a szenderegés állapotának elérését. A nagyobb gyermekeknek az alvásszükséglet differenciálásának érdekében biztosítjuk, hogy egy órás pihenés után felkeljenek, és csendesen tevékenykedjenek a csoportonként kialakított szokások szerint.

Óvodánk nevelőtestületi szintű, a nevelőtestület által kidolgozott egészségügyi és egészségmegőrző szokásrendszerrel rendelkezik. A szülői megbeszéléseken szakmai tudásunkkal, tapasztalatainkkal segítjük a családok korszerű nevelését, a gyermekek egészséges fejlődését.

A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása

Az óvodában **megbetegedett gyermekeket** azonnal elkülönítjük, értesítjük a szülőket. Amíg nem érkeznek meg, gondoskodunk a gyermek megnyugtatósáról. A fertőzések megelőzését a gyakori szellőztetéssel, fertőtlenítő takarítással, a gyermekek edzettségének fejlesztésével, saját jellel ellátott személyes tárgyak, tisztálkodási eszközök használatával biztosítjuk.

A 3-5 éves gyermekeknél előforduló esetleges ágybavizeléseket **tapintatosan kezeljük**, igyekszünk a szülőkkel jó kapcsolatot kialakítani és közösen megkeresni, megszüntetni az okait. Ha napközben is előfordul, és már kialakult szobatisztaságból esik vissza a gyermek, akkor szakember segítségét kérjük, javasoljuk.

Az egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk a **friss levegőn**, ez annyit jelent, hogy délelőtt (időjárástól ill. évszaktól függően) legalább egy - két órán keresztül biztosítjuk a mozgás lehetőségét a szabadban. Bevezettük a **futás, kocogás** mindennapi megszervezését, az udvaron kijelölt távot, a gyerekek saját testi képességeiket felmelve könnyen teljesíthetik. Ugyanakkor lehetőséget is nyújt a komoly erőfeszítésekre, miközben fejlődik küzdeni akarásuk, elszántságuk, erőnléti állapotuk és állóképességük.

A hanyag tartás, a gerinc-deformitás, a lúdtalp megelőzése érdekében prevenciós fejlesztő tornagyakorlatokat alkalmazunk.

Télen gyakori szellőztetéssel és illóolajok párologtatásával biztosítjuk a tiszta, friss levegőt a csoportsobákban.

A **víz** edző hatásával nyáron, jó idő esetén pancsolók, locsolók segítségével ismerkedhetnek a gyermekek. A nagycsoportosoknak vízhez szoktatást – úszásoktatást szervezünk minden tanévben.

Lényeges egészségvédő feladata az óvodának, hogy kialakítsa a gyermekekben a felelős, **egészségtudatos hozzáállást**, a prevenciót: az egészség kincs, amelyre vigyázni kell – és amelyért ők maguk is sokat tehetnek - a helyes testápolás, az étkezés, a napirend és a mozgás tekintetében.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet megteremtése

Az óvoda optimális környezeti feltételrendszere hatékonyan segíti a gyermekek egészséges fejlődését, támogatja az egészséges életmód alakítását.

Udvarunkat 2017 nyarán pályázat útján sikerült korszerűsíteniünk, így biztonságos, EU szabványnak megfelelő játékokkal, tárolókkal, mozgásos terekkel, mobil árnyékolóval gazdagodtunk.

A **nagy szabad füves terület**, a domb, alkalmat ad a szervezett mozgásos tevékenységekre, szabad játékra, versenyzésre, focizásra. A korszerű, színes **mozgásfejlesztő játékok** testi kihívásra ösztönöznek, és kreatív mozgáslehetőséget biztosítanak gyermekeinknek. A **babaház** és az **árnyékolóval** felszerelt terek és asztalok változatos műhelymunkák, szerepjátékok helye.

A járólapon megformázott szabályjátékok, térformák, valamint a színes figurát formázó hatalmas **gumitéglá felület** motiválja gyermekeink, eredményesen színesíti a szabadidős mozgáslehetőségét, teret ad a labdás játékoknak.

Ivókúttal segítjük a folyamatos és higiénikus folyadékpótlást az udvaron.

Több funkciót betöltő világos, **napos csoportszobáink**, praktikus térkihasználása biztosítja, hogy zsúfoltság mentesen elférjenek egymás mellett a nevelési-fejlesztési feladataink megvalósításához szükséges eszközök, játékterek (mese-sarok, zenei sarok, vizuális alkotóműhely, építkező sarok, projekt sarok és fal).

A tárgyi világ harmóniája (szín, forma, méretarány) hozzájárul gyermekeink jó közérzetének megteremtéséhez.

Óvodánk minden csoportja **külön öltözővel és mosdóval** rendelkezik. A gyermekek jelükkel ellátott öltözőszekrényekben és zsákokban tárolják a váltó ruhájukat. Az öltözőben található egy általános tájékoztató tábla a szülők részére.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését, minden gyereknek saját jellel ellátott fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje van. A szokások elsajátítását piktogramokkal erősítjük meg. A függönnyel felszerelt WC-k segítik az intimitás megőrzését.

A **könyvtár – fejlesztő szobában** a csoportok életéről készült videó felvételeket élvezhetik óvodásaink kisebb csoportokban, az élmények újbóli átélése segíti az önmegismerést, a

közösségformálást. Továbbá ebben a helységben egyéni fejlesztéseket valósítanak meg az utazó gyógypedagógusok, illetve a csoportok óvodapedagógusai.

A **műhelykuckóban** tevékenykednek a tehetségműhelyek heti beosztás alapján.

A tágas **tornaszoba** változatos lehetőséget nyújt a különböző tevékenységeknek – mozgásos játékok, közös rendezvények, ünnepek, tehetségműhelyek fejlesztései.

Az emeleten elhelyezett **ovi-galériánkban** gyönyörködhetnek a gyermekek és a szülők. A gyermekléptékű kiállításban rácsodálkozhatnak a művészeti alkotásokra, így biztosítjuk a képzőművészettel történő állandó kapcsolat meglétét.

A környezetvédelemhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

A mai kor elengedhetetlen követelménye, hogy már ebben a korban kialakítsuk a környezettudatos szokásokat, környezetvédelemre neveljük óvodásainkat. Mindennapi tevékenységeink során megerősítjük, hogy **csapvíz**, a **tiszta levegő** pótolhatatlan kincs, az előállított **energia** drága. A csapok elzárásával, a villanyok leoltásával takarékosagra neveljük óvodásainkat. Mosdózásnál csak a szükséges mennyiségű kézmosószert, WC papírt használjuk.

Környezetünkben nem szemetelünk, megismerjük a **szemét szelektív tárolásának** módját, lehetőségeit, alkalmazzuk is ezeket – így óvjuk környezetünket, az élő vizek tisztaságát.

Fűszeres - gyógynövényes **kiskerttel**, virágos ágyásokkal büszkélkedhetünk, fűszerkertünk országos elismerést kapott több alkalommal – a növények gondozása segíti, hogy megszeressék a természetet, örömmel vegyenek részt az egészséges, esztétikus környezet alakításában. A fűszerek és gyógyteák megismerése, kóstoltatása színesíti óvodásaink egészséges táplálkozását, segíti a betegségek megelőzését.

Madárbarát Óvoda címet kaptunk, rendszeresen gondoskodunk környezetünk madarairól. Óvodánk nevelőtestületi szintű, a nevelőtestület által kidolgozott **környezettudatos és környezetvédelmi szokásrendszerrel** rendelkezik.

A dajka felelős bevonása az egészséges életmód alakításába

Óvodánkban szakképzett dajkák segítik a csoportok nevelőmunkáját. A dajkák **felelős szakemberei, mintaadói** az óvoda mindennapi életének, a gyermek-dajka kapcsolatot pozitív érzelmi attitűd, érzelmi töltés jellemzi. A gondozás kiemelt szerepe – nevelés, kapcsolatépítés a gyermekkel, együttműködés a többi munkatárssal

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés biztosítása.

Folyamatos napi kapcsolatot tartunk a gyermekek érdekében a szülőkkel együttműködve a **speciális szakemberekkel**, ha a gyermek SNI-s, BTMN-es, HH-s, HHH-s, védelembe van véve illetve testi, lelki egészsége ezt megkívánja.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a kulturált testápolás, étkezés, a helyes öltözködés, testedzés, szabad mozgásos lehetőségek, alvás szokásait, és az eszközök használatának módját;
- a közvetlen környezetének rendjét, ápolását és védelmét;
- a szokásokat megerősítő, segítő, vizuális jelek jelentéstartalmát.

A gyermek képes:

- önállóan, igényesen ellátni az egészségügyi teendőit;
- vigyázni, rendben tartani az egészséges életmódhoz szükséges eszközöket;
- önállóan annyi ételt szedni, amennyit el tud fogyasztani;
- a hőmérsékletnek megfelelően, önállóan öltözködni;
- eligazodni, önmagát kontrollálni az egészségügyi szokásokat mutató vizuális jelek segítségével;
- gondozni, védeni, alakítani, szépíteni a környezetét;
- pihenés alatt nyugodt, csendes játékokra, hogy ne zavarja alvó társait.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- igénye a gondozottság, ápoltság;
- örül, ha igényesen elvégzi a gondozási feladatait;
- észreveszi és érzéseit elmondja a környezete tisztaságával, ápoltságával kapcsolatban;
- szereti, védi és érdeklődik a közvetlen természeti, társadalmi környezete iránt.

2.4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk: A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoportban kialakított értékek, szokások tiszteletben tartásával. Továbbá gyermekeink számára az esélyegyenlőség és az egyéni bánásmód elvének teljes körű érvényesítésének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz, családhoz való kötődés, lokálpatriotizmus megalapozása, szűkebb és tágabb környezetének megismertetésével.

- Biztosítani a nemzetiséghez tartozó és migráns gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmében.
- Nevelést segítő társaink felelős bevonása az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelésbe.

Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlennek tartjuk a biztonságot nyújtó derűs, családi légkör megteremtését.

A gyermekben a családi légkör hatására kialakul az **érzelmi kötődés** társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt.

Fontos számunkra, hogy a gyermekek szabadon, otthonosan mozoghassanak, a csoportszobában, a mosdóban. Kisebb megbízatásokat teljesítenek úgy, hogy más csoportokba és az irodába is szívesen járnak.

A gyermekek biztonságérzetének fokozása érdekében „Megérkeztem” jelrendszert vezettünk be, ennek segítségével mindennap nyomon követjük, hogy kik hiányoznak, hányan vagyunk a csoportban, és mit tudunk a hiányzókról. Ezek a beszélgetések segítik a **szociális érzékenység kialakítását**.

Reggeli érkezéskor nyugalmat árasztó, halk, hangszeres zene fogadja a gyermekeket.

Minden csoportnak **saját neve, hagyománya, szokásrendje, szimbóluma és jelképrendszere** van, amely sajátos egyéni légkört biztosít, mélyíti az összetartozást. Segíti a csoportokban a szokások, szabályok elsajátítását a „szeretett báb”, amely mindenre megtanít, dicsér és megvigasztal.

Tudjuk, hogy gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a családdal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve segítjük a gyermekek fejlődését. Az első találkozások élménye, a **befogadás időszaka** (mely szeptember első napjától, január végéig tart) meghatározza a gyermekek érzelmi kötődését óvodánkhoz, saját csoportjához.

Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Így betekinhetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását. Megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal, magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat. Jeleiket előzetes megbeszélés – családlátogatás alkalmával – kapják meg a gyerekek, melyhez rövid mondókát, verset vagy gyermekdalt tudunk kapcsolni.

A gyermekeknek ölbeli játékokkal, mondókával, mesével kedveskedünk, szeptemberben megvalósítjuk az **„Engedjétek, hogy szeressünk benneteket”** befogadó programot. Már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, tempóját. A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg. Lefekvésnél különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, mesélés,

altatódal). A vegyes csoportban a nagyobb gyermekek példaadással segítenek a kisebbeknek a szokások alakításában.

A **családias légkör** megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Ehhez tevékenykedtető életet teremtünk, ahol közös élmények biztosítják a gyermekek együttműködését, formálódik egymáshoz való viszonyuk.

Fontos, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük, minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran megélhessék az önállóságukat, amely belülről táplálkozó kedvet és motivációs állapotot hozhat létre.

A bátortalanabb gyerekeket odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereinek.

Tehetséggondozásunkkal azt is segítjük, hogy a más-más csoportokba tartozó 5-6-7 éves gyermekek tudjanak együtt tevékenykedni (műhelymunkák).

Biztosítjuk az óvodások és az iskolások találkozásának lehetőségét véletlen (testvérek, régi óvodásaink) és tervszerű (iskolalátogatás, ünnepségeink meghívott fellépői) formában.

Óvodánk nevelőtestületi szintű, a nevelőtestület által kidolgozott **közösségi norma és szokásrendszerrel** rendelkezik.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.

A gyermek pozitív kapcsolatainak csak úgy alakulnak, ha **jól érzi magát** a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége.

A nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudjon felelni az elvárásoknak. Elvárásainkat röviden egyértelműen pozitívan fogalmazzuk meg. Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük egyéni sajátosságaik figyelembevételével.

Óvodai nevelésünk befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítjuk minden gyermek számára az **egyenlő hozzáférést**, nem adunk teret az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben, viszont szem előtt tartjuk az alapvető udvariassági formulák, szokások megismertetését és alkalmazását.

Bizalmas kapcsolatot alakítunk ki a **szülőkkel az együttneveléshez**, így megismerhetjük a gyermekek egyéni jellemzőit, melyek segítik az nevelésüket.

A felnőtt – gyermek kapcsolatában fontos, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására. A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a **közös élményekre** épülő tevékenységek gyakorlásának. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme erősíti erkölcsi tulajdonságaikat (együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség stb.).

A **bátorító nevelés** pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket (melyet a szülőknek a folyosón jól látható helyen tesszük közzé):

A felnőtt-gyermek kapcsolatában következő elvek jelenjenek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermeket.
- Parancsolás helyett igyekezzon kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)
- A gyermek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába. (A csoport szeretett bábja ehhez kiváló lehetőséget biztosít.)
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolást.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktusfeloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt – gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése és a kompromisszumkeresés. Mellőzendő: a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás, a kioktatás, a panaszkodás és a prédikálás. (Az óvodapedagógus minden gyermeknek biztosítsa a személyes percek, hogy a kapcsolatfeltevő képességüket megerősítse. Ebben a beszélgetésben a saját és a mások érzésének elfogadása kapjon hangot.)
- A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- A felnőttek tilalom helyett adjanak a gyermeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt jelezze örömeivel a dicséretét, s csak félelem-keltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. (A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.)

A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz, családhoz való kötődés megalapozása, az inkluzív, befogadó szemléletű nevelés megvalósítása

Kiemelten kezeljük a szülőföldhöz való kötődés, a **lokálpatrióta nevelés** megvalósítását. Mindezt segítik szűkebb és tágabb környezetük (ott élő emberek, épületek, hagyományok, kialakult szokások stb.) megismerése. Megteremtjük az óvodások és a városlakók találkozásának lehetőségeit véletlen és tervszerű formában.

Más kultúrák közötti kapcsolat kiépítését ill. különböző kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést segítjük, biztosítjuk a **kultúrák értékegyenlőségének elvét**. Tudatosítjuk óvodásainkban, hogy az egyazon társadalomban élő különböző kultúrák között kölcsönös együttélésre és megértésre kell törekednünk.

Érdeklődő kíváncsisággal fogadjuk, a migráns gyerekeket, a migráns családoknak igény szerint lehetőséget biztosítunk kultúrájuk megismertetésére, ezzel segítjük önazonosságuk megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmében.

Nevelést segítő társaink (dajka, pedagógiai asszisztens, gondozó/takarító, óvodatitkár) felelős bevonása az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelésbe

A gyermekek mindennapi nevelésében, helyes magatartási normáinak, értékrendjének kialakulásában óvodánk valamennyi dolgozója kommunikációjával, viselkedés - és bánásmódjával **modellértékű szerepet** tölt be.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- az óvodát, társait és a körülötte lévő felnőtteket;
- a közösségi élet szokásszabályait: köszönés, udvarias megszólítás, megköszönés, tudakozódás, a csoport jelképrendszerét, szimbólumait, hagyományait stb.;
- a csoportban kialakított konfliktuskezelés szokásait;
- saját képességét, és azt természetesen elfogadja.

A gyermek képes:

- viselkedés helyes szokásszabályinak betartására;
- felismerni, ha társainak segítségre van szüksége;
- együtt érezni társaival;
- konfliktus helyzetben társaival egyezkedni;
- leküzdeni a felmerülő akadályokat, megvigasztalni társát;
- a közösségért dolgozni;
- a sikertelenséget elviselni, a sikernek örülni;
- önállóan, szabadon tevékenykedni a csoportszobában, mosdóban.
- önállóan, dönteni választási lehetőség esetén;

- a rábízott egyéni feladatokat önállóan, a szabályok betartásával megoldani.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez és a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra;
- a viselkedés és helyes cselekvés szokásait betartja, társainak segít a szabályok betartásában;
- segítőkész társaival, együtt érez a közösség tagjaival, érdeklődik társai, barátai iránt;
- figyelmesen meghallgatja a felnőtteket, és társai közléseit;
- elfogadja a másképpen fejlődő gyermekeket, értékeli a sajátos nevelési igényű társainak sikeres próbálkozásait;
- örül saját és mások sikereinek;
- felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat;
- tudja saját képességét, külső-belső tulajdonságait, tudja értékeit, de azt is megtudja fogalmazni, mik a számára nehezebb tennivalók;
- élvezi, érzi a humoros helyzeteket.

2.4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk: A gyermekekkel az anyanyelv megismertetése, csodálatos, egyedi értékeinek meggláttatása, anyanyelvi kultúránk szeretetére nevelés. Óvodásaink kommunikációs képességeinek, önkifejezésének megalapozása, szókincs és kifejezőkészség fejlesztése, beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására ösztönzés.

Továbbá a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve értelmi képességeinek, alkotóképességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mintaértékű anyanyelvi nevelés megvalósítása, beszélő környezet megteremtése valamennyi óvodai tevékenység során a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes – és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.
- Változatos tevékenység, és élmények biztosítása a gyermek értelmi képességeinek, kreativitásának kibontakoztatása, fejlesztése érdekében.

Az óvodapedagógusok és nevelést segítő társaink beszéde **minta és modellértékű** óvodásaink számára, így valósulhat meg az anyanyelv szeretetére, megbecsülésére nevelés, a természetes beszéd és a kommunikáció megfigyelése, elsajátítása.

Az anyanyelvi nevelés az óvoda mindennapi életében, változatos tevékenységeiben **állandóan megvalósítandó feladatunk**, a gyermek beszédképességének, kommunikációjának fejlesztését, valamint a beszélő környezet megteremtését prioritásként kezeljük.

Az óvodai élet során óvodásaink elsajátítják a **tiszta beszédhallást**, a **nyelvtanilag helyes beszédet**, a **helyes hanglejtést**.

A különféle játékos tevékenységekben hatékonyan javítjuk az **egyes beszédelemek fejletlenségét**, így tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, és alakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. Különösen jó teret biztosítanak erre az egyéni és mikrocsoportos tevékenységek (pl.: ölbeli játékok, egyéni verstanulás, mesélés, személyes percek, mondókázás, éneklés, anyanyelvi játékok).

Az óvodapedagógusaink fejlesztése által nem javuló beszédhibák kiküszöbölésére logopédus segítségét vesszük igénybe.

A **szókincsbővítés** valamennyi tevékenységünkben igen hatékony. A nép- és más művészeti alkotások verselés, mesélés, dalolás, énekes játékok során új fogalmakkal, anyanyelvi örökségünk új elemeivel ismertetik meg a gyermekeket – ezáltal kifejezőbbé téve beszédüket. A mozgás, az ábrázoló tevékenység és a munkajellegű tevékenységek során sokszor a szakszavak és speciális elnevezések a könnyű, gyors felismerésre, az eszközök használatára irányulnak.

A mesék, versek, énekek, a mindennapi beszéd szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a **nyelv kifejezőerejét, szépségét**. Az óvodapedagógus sokszíniűen bánik hangszínével és hangerejével – remek kifejezője ez az érzelmek, pillanatnyi hangulat ábrázolásának.

A különböző tevékenységek során megélt élmények felidézése (pl.: rajzolás, önálló mesélés, környezeti tapasztalatok rendszerezése) segítik a **verbális emlékezet** fejlesztését is.

A gyermekek nyelvi és beszédképességének fejlesztésére kiemelten figyelünk az óvodába lépéstől az óvodaskor végéig – éppen ezért nevelésünk tevékenységformáinál külön - külön részletesen kitérünk a fejlesztés lehetőségeire.

Beszédre, kommunikációra ösztönzés, a gyermekekkel a hatékony kommunikációs technikák elsajátítása

A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze, egyszerre cél, eszköz a társas kapcsolatokban.

A játék, a mindennapi tevékenységek során kialakult társkapcsolatok, párbeszéd, szituációk hatékonyan fejlesztik a kommunikációt, színesítik a gyermek beszédét – ezért óvodapedagógusaink és dajkáink **mintaadással, a játékba, tevékenységbe bekapcsolódással** segítik az ilyen kapcsolatok kialakulását.

Az egyéni és mikrocsoportos tevékenységek lehetőséget adnak a **gyermek-óvodapedagógus személyes beszélgetéseire**. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre tud válaszolni, eredményesen épít a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, saját tapasztalataira. Ezek a szervezeti formák kiválóan segítik a gyermekek kommunikációs kedvének fenntartását, szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztését.

A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek megismerjék és alkalmazzák a helyes kapcsolatteremtési és tartási formulákat (pl.: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, véleménynyilvánítás, kérdés, tudakozódás).

Szókincsbővítő és közvetlen beszédfejlesztő, lehetőséget kínálunk a változatos nevelési tevékenységformák által, ezek segítségével hatékonyan javítjuk az egymás közötti **egyértelmű kommunikációt**.

Beszélgetésre, önálló véleményalkotásra, szabad önkifejezésre ösztönözzük óvodásainkat, így fejlődnek a beszédben megjelenő magasabb rendű érzelmeik, megnyilvánulásaik. Véleményt formálhatnak egymás alkotásairól a minigalériában; önállóan mesélhetnek, verselhetnek, dramatizálhatnak; egyéni megbízatásokat teljesítenek más csoportokba; felelősként társaikat 'irányíthatják'; a személyes percek keretein belül meghitt beszélgetéseket folytathatnak... stb.

A pozitív megerősítés módszerével élünk, törekszünk rá, hogy **differenciáltan személyre szólóan értékeljünk**, nem használunk sztereotip kifejezéseket (pl.: ügyes vagy...). A „Száz kifejezés megerősítéshez, elismeréshez, bátorításhoz” (Nagy Jenőné gyűjteménye) módszertani segédanyagot használjuk a hatékony értékeléshez.

3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

3.1. Személyi feltételek

- Óvodánk teljes nyitvatartási ideje alatt **óvodapedagógusok** foglalkoznak a gyermekekkel. A **szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, óvodatitkár és gondozó takarító**, mint nevelést segítő társaink szerepelnek nevelési rendszerünkben. Személyük mint a nevelésben, értékfelfogásuk erősen hat a gyermekekre - éppen ezért nem mindegy, hogy milyen értéket közvetítenek, s azokat milyen tudatosan képviselik.
- Időnként előfordulnak értékellentétek a szülők és óvoda között, ilyenkor felvállaljuk a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védjük. A program megvalósításával közvetítjük a művészetek tradicionális értékeit, az óvoda tágabb környezetében is felvállaljuk az ízlésformálást.
- Az óvodapedagógusaink vers és mesemondással, énekkel, bábozással, hangszeres játékkal, mozgással, alkotásaikkal esztétikai élményhez juttatják a gyermekeket. Nevelő, fejlesztő munkánk során, szabadon választott egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat alkalmazunk úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent gyermekeink számára.
- Óvodapedagógusaink igénylik az önművelés lehetőségét. Törekszünk a szakmai tájékozottságra, szaktudásunk fejlesztésére, kihasználjuk a szakmai egyesület által nyújtott fejlődési lehetőségeket. Elengedhetetlen, hogy az óvodapedagógusaink

személyiségvonásaiban megjelenjen a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteikben érezhetően megnyilvánul a hitelesség, a tapintat és az empátia.

- Egy gyermekcsoport életét két program specifikusan is képzett óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógusi párok együtt (a csoport dajkákkal összehangoltan) tervezik meg feladataikat. Képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.
- Az óvodapedagógusaink gondoskodnak a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról, az eredmények rögzítéséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztatják a csoportszobák öltözőjében lévő tájékoztató táblákon, szülői naplókon keresztül.
- Az óvodapedagógusaink munkájuk során támaszkodnak a dajkák aktív, felelősségteljes együttműködésére, bevonják őket a különböző nevelési feladatok alakításába (egészséges életmód alakítása, érzelmi, szociális nevelés, valamint játék tevékenység). A dajkák közreműködő, teljes partnereink az óvoda szépítésében, higiéniájának megteremtésében.
- **Szakmai teameket**, munkaközösségeket alakítunk egy-egy szakmai feladat elvégzésére, a szakmai munka mérésére, elemzésére, értékelésére, valamint a szervezet társas, szakmai kapcsolatának karbantartására. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. Minden dolgozó őszinte, nyílt véleménnyel segíti a szakmai munkát, munkatársi kapcsolatot, valamint döntéshozatal előtt a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakítását.
- A tehetséggondozásunk segítése érdekében állandó **tehetséggondozói teamet** hoztunk létre, melynek vezetője a tehetségkoordinátor, tagjai pedig a műhelyvezetők. Minden tehetséggondozó műhely élén speciális szakmai ismerettel és tapasztalattal rendelkező óvodapedagógus áll, segítője, szintén hasonló ismeretekkel és affinitással bíró óvodapedagógus. Valljuk, hogy csak kreatív felnőtt képes kreatív gyermekeket nevelni.
- Az óvodapedagógusaink irányított teljesítményértékelést végeznek azért, hogy reális képet kapjunk az óvoda teljes rendszeréről.
- Az igazgatónk koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai, tanügy igazgatási, munkáltatói, gazdálkodási, műszaki, közéleti, minőségirányítási, menedzselési feladatokat.
- Az igazgatónk a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a **szakemberek** felelősségteljes önálló feladatvégzését. Mint egy jó karmester, csak ott segít, ahol

„döcögve, hamisan szólalnak meg a szólamok, s nem simulnak bele az összhangmóniába”.

- Biztosítjuk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek (SNI, BTMN) fejlesztését speciálisan képzett szakemberek bevonásával.
- Az igazgatónk gondoskodik a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről, óvodásaink évente fogászati és általános szűrővizsgálaton vesznek részt – **orvos** és **védőnők** bevonásával. (A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 25§ (5) bekezdés értelmében.)
- A gyermekek egészségvédelme, a hatékony személyiségfejlesztés érdekében (20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet „Az egészséges életmódra nevelés” fejezetének 128. § - 132. §), **mentálhigiénés** szakvizsgázott óvodapedagógus kollégánk segíti a nevelést. A **gyerekvédelmi felelős** segít a konfliktus és krízis helyzetek kezelésében, és preventív feladatokat lát el – kapcsolatot tart a szakszolgálattal és más szakellátást biztosító intézményekkel. Továbbá minden óvodapedagógus jelzőrendszeri tag.
- Az esztétikus, gondozott udvar kialakításához elengedhetetlennek tartjuk a gondozó/takarítónk személyét, aktív, segítő közreműködését.

Engedélyezett alkalmazotti létszámunk:	29 fő
Igazgató:	1 fő
Óvodapedagógus:	16 fő
Dajka:	8 fő
Gondozó – takarító:	1 fő
Óvodatitkár:	1 fő
pedagógiai asszisztens	2 fő

3.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk tárgyi feltételei – figyelembe véve a helyi viszonyokat és az intézmény éves költségvetését – jónak mondhatóak. Óvodánk külső arculata, udvara folyamatosan gondozott. 2017-évben a TOP-6.2.1-16-BC1-2016-00001-es pályázaton 36 millió forint értékben, teljes udvarkorszerűsítés valósult meg. A régi két db faházat újra cserélték. A balaszveszélyes aszfalt burkolatot kicserélték térkőre. A két db pancsolót megszüntették és a helyére színes öntött gumitégla került. A régi udvari játszóeszközök helyére 8 db Eu. szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő játék lett telepítve.

Szeretnénk további segítséget kapni, a 2 db melegítő konyha, 6 db csoport-, és 1 db felnőtt mosdó, további felújításához.

2019-ben a TOP-6.5.1-16-BC1-2017-00004 –es Energetikai pályázat keretében több mint 85 millió forint értékben kicserélték az összes nyílászárót, akadálymentesítették az épület földszintjét, szigetelték a lapos tetőnket és az épületet, valamint 40 db napelem került felhelyezésre a tetőre.

A tárgyi feltételek optimalizálását segíti a 2004-es évtől élő Alapítványunk, amely a Szülői Szervezet önzetlen támogatása, valamint a pályázati bevételek útján gyarapszik.

A felújítás, karbantartás folyamatos intézményünkben (épület állagának javítása, bútortat cseréje, fejlesztéshez szükséges eszközök, szakmai feltételek gazdagítása).

Számunkra fontos, hogy óvodásaink milyen környezetben töltik el napjaikat.

Örömmel tölt el minket, hogy fűtési rendszerünket 2013 nyarán leválasztották a bölcödétől. Önállóan gazdálkodva a fűtési energiával sok energiát és költséget takaríthatunk meg.

Szintenként **melegítő, tálaló konyhával** rendelkezünk, melyekben lehetőség van mikrohullámú sütő használatára speciális étrenden lévő gyermekek étkezésének megkönnyítése érdekében.

Minden csoportnak külön **mosdója** és tárolókkal felszerelt **öltözője** van, ami igen ideálisnak mondható.

Tornaszobánk az emeleten helyezkedik el, tágas, korszerű, tárgyi felszereltsége igen jó.

Az **udvarunk** nagy, talaja változatos a homokozók, mászóókák, csúszdák, trambulín, Rotikom elemek lehetőséget biztosítanak a gyermekeink nagymozgásának fejlesztésére, udvari szabad játékának ideális kibontakoztatására.

Programunk a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő speciális eszközök, játékok, tárgyak egészítik ki a meglévő készleteket:

- Esztétikus **mesesarok**, (kuckó), puha párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, bábtartók, paraván, gyertyák, magnó, albumok, a tanult mondókákról, versekről és a mesékről, kedvenc mágikus báb, jelképek, szimbólumok a mesékről, különböző leplek az átváltozáshoz, esztétikus meséskönyvek stb.
- Esztétikus **énekes-sarok**, ez olyan tér a csoportszobában, ahol hat gyerek ülve elfér. Hangszerek: furulya, metallofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermek-óvodapedagógusok által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, harangjáték, csengősor szimbólumok a tanult dalokról – ill. gitár, hegedű.
- Esztétikus **alkotó sarok**, képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, ragasztók, cikk-cakk ollók, tompa hegyű ollók, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, szivacs hengerek, viaszkréták, fonalak, madzagok, különböző anyagok, mintázó eszközök, esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos térben a gyermeki munkáknak kialakított polc és a mini-galéria állnak rendelkezésre, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat.
- Esztétikus, praktikus alakítható **környezeti projekt sarok**, mely minden csoportban az „Így ismerkedünk világunkkal” nevet kapta. Itt valósul meg a környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, valamint matematikai tartalmú ismeretek átadása. Az élmények, tapasztalatok elmélyítését segítjük gyermekleptékű könyvekkel, albumokkal, eszközökkel (nagyító, edények, mérleg stb.) víz- és terepasztallal, információt rendszerező táblával, illetve sarokpolccal. A játékos tanulást segítjük még gazdag társas- és szabályjáték gyűjteményünkkel.

- Esztétikus **építkező kuckó**, mely konstrukciós játékokban és félkész eszközökben bővelkedik (Duplo, Lego, faépítők, dobozok, hengerek stb.).
- Plasztikai munkákhoz **alakítható eszközök és természetes alapanyagok** – gyurma, lisztgyurma, lehetőség szerint agyag, homok, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak stb.
- A gyermekek által használt játékokat, eszközöket számukra is hozzáférhető módon, és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el.
- Esztétikus **ovi-galéria**, ahol maximum hét alkotás állítható ki évszakonként.
- Esztétikus **videó-szoba** (fejlesztőszoba, könyvtár), ahol maximum 8-10 gyermek kényelmesen nézhet videofelvételeket, valamint az utazó gyógypedagógusok és szakemberek itt végezhetik az egyénre szabott fejlesztéseket, szűréseket.
- Esztétikus **műhelykuckó**, a megfelelő alkotó légkör megteremtéséhez. Speciális eszközök (logo, szeretetbáb, hatékonyságmérő eszközök, játék- és eszközgyűjtemény stb.) a hatékony tehetséggondozáshoz.
- **Videokamera és fényképezőgép**, videó- és magnófelvételek lejátszási lehetőség: a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élményközvetítéshez, vadállatok életének megismertetéséhez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, ovigaléria eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.
- Esztétikus **tároló a természet kincseinek gyűjteményével**, a gyermekek által készített évszak jelenségeit bemutató, albumok.
- Az udvaron, a dombon, a **babaházban** – zajtól védettebb részen – ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat, bábjátékokat játszhatnak a gyermekek.
- Meghitt, fedett **lugas** az udvaron, ahol a gyermekek kedvük szerint barkácsolhatnak, alkothatnak. A vizuális tevékenységhez rajzeszközök, barkácsoló eszközök biztosítása.
- Kijelölt **futópálya**, ahol a gyermekek a napi kocogó – futó edzéseiket megtarthatják.
- Különböző **kézi-szerek a zenés-mozgásos percekhez**, pl.: labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, különböző színű kendők, body-roll hengerek.
- **Szakkönyvek** közül elsősorban a programhoz felhasznált irodalomjegyzéket gyűjteményét alakítjuk ki, amit még gazdagítunk más a programtól és nevelésünktől nem idegen módszertani kiadvánnyal.
- Minden csoportszoba, öltöző és egyéb kiszolgáló **helység színvilága megkomponált**, színben harmonizálnak a textilek, díszek, festett felületek egymással.
- Esztétikus **tájékoztató táblák** az aulában, öltözőkben és a folyosókon az évszakprojekt bemutatásához, a program rendszerének ismertetéséhez, a bátorító

nevelés 14 elvének ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek bemutatásához.

- Az óvoda megfelelő munka környezetet biztosít az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremtünk a szülők fogadására fogadóórák, szülői megbeszélések alkalmával.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

3.3.1. Napirend

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi – lelki harmónia megteremtésének. Tervezésnél figyelembe vettük a gyermekek szükségleteit, esztétikus, higiénikus gondozásra fordítható időszükségletet. Az egész nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság elve. A délutáni alvás ill. ágynyugalom időtartalma a legnagyobbaknak egy óra, ezután felkelve, csendesen különböző tevékenységeket folytathatnak.

Időtartam	Tevékenység	
7:00 – 8:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék	J Á T É K
8:30 – 10:30	Játékba integrált egyéni és mikrocsoportos tevékenységek Egyéni testápolási teendők Folyamatos tízórai Egyéni verselés, együttes mesélés, dramatikus játékok Kis létszámú, csoportos rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mikrocsoportos ének-zenei készségek fejlesztése Kis létszámú, csoportos külső világ tevékenység megismertető és élményfeldolgozó tevékenységek	
10:30 – 12:00	JÁTÉK A SZABADBAN Szabad játék Játékba integrált teendők, tevékenységek Kis létszámú, csoportos külső világ tevékenység megismertető élmény- és tapasztalatszerzések, séták Közös énekes játék, gyermektánc az udvaron Mindennapi edzés egyéni teherbírás szerint: kocogás, futás Kislétszámú, differenciált tehetséggondozó műhelyek megtartása	J Á T É K
12:00 – 13.00	Ebéd Testápolási teendők	
13:00 – 14:45	Pihenés, altatás mesével, altatódallal vagy zenével Folyamatos ébredés Kislétszámú, differenciált tehetséggondozó műhelyek megtartása	
14:45 – 15:30	Egyéni testápolási tevékenységek Uzsonna	
15:30 – 17:00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN Szabad játék Játékba integrált teendők, tevékenységek Közös zenés-mozgásos percek Egyénenkénti és/vagy kis csoportos részképesség-fejlesztés	J Á T É K

Egy héten egyszer - a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt – a játékba integrált tanulás rendje felborulhat.

3.3.2. Hetirend javaslat

(3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmazzuk, csak az időkerete változik)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés, mesélés Ének-zenei képességfejlesztés Tehetséggondozás	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Tehetséggondozás	Verselés, mesélés Szervezett mozgásos tevékenység Tehetséggondozás	Verselés, mesélés Tehetséggondozás	Verselés, mesélés Okosodó
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok, gyermektánc Futás, kocogás	Külső világ tevékeny megismerése Futás, kocogás	 Futás, kocogás	Külső világ tevékeny megismerése Futás, kocogás	Külső világ tevékeny megismerése Futás, kocogás
Délutáni játékba integrált tanulás	Egyéni fejlesztések Tehetséggondozás	Egyéni fejlesztések Zenés- mozgásos percek Tehetséggondozás	Egyéni fejlesztések Tehetséggondozás	Egyéni fejlesztések Zenés- mozgásos percek Tehetséggondozás	Egyéni fejlesztések

Összesen a nap folyamán legalább 45 perc fejlesztő pedagógiai tevékenységben való részvétel megszervezése, biztosítása az 5-6-7 éves gyermekek számára.

3.3.3. A szervezett tanulás formái

Kötelező	Szervezett mozgásos tevékenység Irányított mindennapos mozgásfejlesztés Énekes játékok (4-5-6-7 éveseknek) – gyermektánc az udvaron vagy a tornateremben
Közzetve kötelező	Vers, mese, dramatikus játék
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Ének-zenei képességfejlesztés Egyéni fejlesztések

3.3.4. A szervezett tanulás munkaformái

Együttes, közös tevékenységek (frontális)	Verselés, mesélés Énekes játékok, gyermektánc Szervezett mozgásos tevékenység Irányított mindennapos mozgásfejlesztés: • zenés-mozgásos percek • futás, kocogás
Kis létszámú csoportban	Külső világ tevékeny megismerése
Mikrocsoportos	Ének-zenei képességfejlesztés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Kis létszámú differenciált fejlesztések	Tehetséggondozó műhelyek
Egyéni	Verstanulás Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

3.3.5. A szervezett tanulás időkerete gyermekenként

Kor- osztály	Verselés, mesélés	Ének, zene, népi játék, tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Szervezett mozgásos tevékenység, irányított mindennapos mozgás	Zenés- mozgásos percek	Külső világ tevékeny megismerése
	naponta	heti 1x	heti 1x	heti 1x	heti 2x	heti 1x
3-4 évesek	5-10'	10-15'	10-15'	10-15'	3-4'	10-15'
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	4-6'	15-20'
5-6-7 évesek	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	10'	30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett együttes, kiscsoportos vagy mikrocsoportos játékos tanulási időkerete max.: 35'

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási együttes, kiscsoportos vagy mikrocsoportos játékos időkerete max.: 45'

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási együttes, kiscsoportos vagy mikrocsoportos játékos időkerete max.: 65'

Tehetségműhelyek hetente egy alkalommal szerveződnek 5-6-7 éves gyermekeknek, időkerete: 30'

„Okosodó” Iskola Előkészítő Program – további egy évig OH engedéllyel, szakvéleménnyel óvodában maradó tanköteles korú gyermekek részére szervezett fejlesztő foglalkozás időkeret: 30'

3.4. Az óvoda kapcsolatai

3.4.1. Az óvoda és a család

Az óvodánkban dolgozó felnőttek a családdal együttműködve, a családi nevelést kiegészítve segítik a gyermekek fejlődését.

A családok és az óvoda között egyenrangú a kapcsolat. Tudjuk, hogy a szülő tud legtöbbet gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, mi pedig a gyermekek hatékony fejlesztését szaktudásunkkal, korosztályi tapasztalatokkal segítjük.

A szülőket együttműködő partnernek tekintjük a nevelésben, fontosnak tartjuk, hogy ismerjék nevelői felfogásunkat, programunk céljait, feladatait, tartalmát. Az óvodapedagógusok, pedig törekszenek a családi nevelési szokások, módszerek megismerésére – így a gyermekek teljes körű ismeretére.

Elengedhetetlen a gyermekek harmonikus és eredményes személyiségfejlődése szempontjából, hogy összhangban, egymást megerősítve neveljünk.

Körültekintően alakítjuk ki az együttműködés formáit, melyek a folyamatos információk áramlását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának megismerését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményét hivatottak közvetíteni.

Tudatosan támaszkodunk a szülők, nagyszülők együttműködő segítségére, közreműködésére a nevelés különböző területein – így az óvoda választott értékeit magasabb szinten tudja teljesíteni.

A kapcsolattartás formái:

- **családlátogatás** a szülők igénye szerint – még az óvodába lépés előtt, anamnézis a gyermekekről;
- **befogadás** – óvodakezdés előtt a szülő és a gyermek együtt ismerkedik a csoportok, az óvoda mindennapjaival, az óvoda dolgozóival.
- **napi kapcsolattartás** – amely segíti a szülőt abban, hogy folyamatosan tudja milyen lényeges esemény történt a gyermekével az óvodában;
- **nyitott csoportok működése** – ami azt jelenti, hogy biztosítjuk a szabad bejárást a csoportokba, ezen kívül az öltözőben elhelyezett családoknak szóló napló, és a folyosói kiírások beszámolnak csoportunk életéről;
- **szülői megbeszélések** – időszakonkénti tájékozódást nyújtunk a szülőknek az aktualitásokról, segítséget adunk nevelési kérdésekben;
- **féléves tájékoztatás** – ebben képet kap a szülő gyermeke fejlődéséről az egyéni dokumentumok alapján;
- **közös rendezvények, ünnepségek** – ezek mélyítik, új tartalommal töltik meg a család és az óvoda közötti kapcsolatot (pl.: farsang, juniális, csoportok évbúcsúztatója);
- **szülői igény- és elégedettségi vizsgálatok** hasznos visszajelzést adnak az óvoda működéséről és az óvoda pedagógiai munkájáról. Az eredményeket és az intézkedéseket nyilvánosságra hozzuk.

3.4.2. Az óvoda és a bölcsőde

Óvodánk közvetlen partnerei közé tartozik a szomszédos bölcsőde.

Óvodába lépés előtt a gyermekek egy részét ez az intézmény neveli, olyan tartalmi kapcsolat kialakítására törekszünk, amely során megismerjük, segítjük egymás nevelőmunkáját – így zökkenő-mentessé tehetjük az átmenetet.

A kapcsolattartás formái:

- közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, tapasztalatcserék;
- óvodásaink énekes-zenés kötetlen műsora a bölcsőde felkérésére;
- alkalmankénti közös játék a bölcsőde, ill. óvoda udvaron, ahol a picik ismerkedhetnek az óvoda felnőttjeivel és az óvodásokkal;
- együttműködési megállapodás megkötése.

3.4.3. Az óvoda és az iskola

Törekszünk óvodánk és a környező iskolák közötti tartalmas kapcsolat kialakítására – így a gyermekek zavartalan iskolakezdését közösen tudjuk egyengetni.

Fontosnak és gyümölcsözőnek tartjuk az iskolák művészeti munkaközösségeivel kiépített kapcsolatokat (énekkarok, színjátszó szakkörök, egyéb művészeti csoportok) - ezek nagy segítségünkre vannak az évszaki hangversenyek megszervezésében.

Új kapcsolatok kialakítására törekszünk az iskolák rajztanáraival – ez segítséget adhat az ovi-galéria sokszínűvé, gyermekléptékűvé tételében is.

A kapcsolattartás formái:

- közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, tapasztalatcserék;
- tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, a várható nehézségekről;
- az iskolai nyílt napok látogatása az óvodapedagógusok vezetésével az iskolába készülő gyermekek részére;
- korábbi óvodásaink meglátogatása tanítási órákon, nyílt tanítás keretében, majd tapasztalatcsere a tanítókkal, fejlesztő pedagógusokkal;
- teret adunk az iskoláknak a beiratkozás előtti bemutatkozásra az aulában, a faliújságon – ezzel is segítjük a szülők választását, tájékozódását;
- évszaki hangversenyeken az iskolások énekes, ill. zenés előadása, hangversenye;
- táncos, ill. mozgásos bemutatók különböző óvodai rendezvényeken;
- óvodásaink az iskolák által hirdetett rajzpályázatok kreatív alkotói, a díjkiosztókkal egybekötött játszóházak részesei;
- együttműködési megállapodás megkötése.

3.4.4. Az óvoda és a művészeti iskolák, együttesek, alkotó művészek

Kapcsolatot alakítottunk ki a zeneiskolával, a Pro-art művészeti iskolával, művészekkel és környezetünkben élő alkotókkal. További kapcsolatok felkutatására és elmélyítésére törekszünk.

Velük együttműködve tudjuk elérni, hogy a muzsika, az alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenjenek az óvodában.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel; kapcsolatok megbeszélése, tervezése; egymás rendezvényein való részvétel; együttműködési megállapodás megkötése.

3.4.5. Az óvoda és a köznevelési, közművelődési intézmények

Fontosnak tartjuk a városunkban működő közművelődési intézményekkel kapcsolatba lépünk, érdeklődünk tevékenységük iránt.

Így a színházzal, a bábszínházakkal, a múzeummal, a könyvtárral és a művelődési házakkal. Ezen intézmények kiválasztása elősegíti, hogy nevelőmunkánkat sokszínűbbé tegyük, más környezetben is találkozzanak a művészettel, megtanuljanak kulturáltan viselkedni, alkalmazkodni másfajta környezetben.

Kizárjuk azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai elveivel, értékközlésével, tartalmával nem egyeztetethetők össze.

A kapcsolattartás formái: látogatás, kapcsolatfelvétel, tájékozódás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

3.4.6. Az óvoda és az egészségügyi szakszolgálat

Az orvos, a fogorvos és a védőnő segítik az óvodánk egészségnevelő munkáját, közreműködnek a gyermekek testi fejlettségének mérésében, megvalósítják a preventív és gyógyító ellátást.

A kapcsolattartás formái: státusz-, szűrő- és higiéniai vizsgálatok, gyermekek egészségi állapotának véleményezése; együttműködési megállapodás megkötése; rendszeres látogatás (évenkénti).

3.4.7. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda tartalmi kapcsolatot alakít ki:

- a fenntartóval – kapcsolatunk együttműködő, részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű;
- Oktatási Hivatallal és a Békéscsabai Pedagógiai Oktatási Központtal;
- „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülettel (ONME Egyesület), programot alapító óvodákkal, ehhez tartozó műhelyekkel – az együttműködés, egymástól való tanulás meghatározó része nevelőmunkánknak;
- tehetséggondozást országosan képviselő szervezetek: Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsa (OOTT) és Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (MATEHETSZ) ;
- pedagógiai szakmai szolgáltatókkal, intézményekkel;
- nevelési tanácsadóval, a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal;
- gyermek és ifjúságvédelmi intézményekkel, családsegítő szolgálattal.

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, majd kapcsolat felvétel esetén kapcsolatot tartunk fenn.

Minden partnerünkhöz kapcsolattartó személyt rendelünk, akik összekötő szakemberként ápolják a gyermekek nevelése érdekében szükséges együttműködést.

Évente megkérdezzük partnereinket elégedettségükről, elégedetlenségükről és igényeikről. Az összegyűjtött információkat közösen kiértékeljük, ha szükséges intézkedési tervet készítünk az együttműködés javítása érdekében.

A részletes, és rendszeresen felülvizsgált partnerlistánkat - közvetlen és közvetett partnereinkről – mellékletként hozzátartozik a Programhoz.

4. TEVÉKENYSÉGEK KERETE

4.1 Néphagyományörzés, népszokások, hagyományos jeles napok

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, az ezekhez kötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak munkánknak.

A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődhetnek, és hogy mindennek megvan a maga ideje. A várakozás a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmeket, belső tartást ad, s ezáltal teljesebbé válnak gyermekeink személyisége.

Feladatnak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Így modern világunkban tovább él népünk kulturális gyökere, szépsége, értéke. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon, illetve a gyermekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel.

4.1.1. Óvodánk jeles napjai

Ősz jeles napja

- Őszi ovigaléria megnyitó (szeptember második vagy harmadik hete)
- Mihály – napi mulatság (szept.29.)
- Őszi ovikoncert (november harmadik hete)

Tél jeles napjai

- Téli ovigaléria megnyitó (november negyedik hete)
- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- Mikulás (december 6.)
- Karácsonyvárás (advent első napjától december 24-ig)
- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) - télbúcsúztató népszokás
- Téli ovikoncert (február harmadik vagy negyedik hete)

Tavaszi jeles napjai

- Tavaszi ovigaléria megnyitó (március első vagy második hete)
- Március 15-e, nemzeti ünnepünk

- Húsvét (tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Május elseje (a májusfa ünnepe)
- Anyák napja (május első vasárnapját megelőző hét)
- Évzárók, csoport majálisok (májusban folyamatosan)
- Gyermeknap (május utolsó hete)
- Tavaszi ovikoncert (május harmadik vagy negyedik hete)

Nyár jeles napjai

- Juniális (hagyományos óvodai nyárköszöntő vásár, a tehetségműhelyek bemutatkozása – június elején)

4.1.2. A néphagyományőrzés, jeles napok tartalmai

A természet változásait követő ünnepkörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. Minden alkalmat hosszabb előkészület előz meg, amikor a gyerekek kíváncsiságára építve változatos tevékenységet biztosítunk. Így teszi a tevékeny készülődés az ünnepeket izgalmassá, örömtelivé, felszabadulttá. A tartalmi megvalósítást kisebb nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk.

• Mihály – napi mulatság

Ezzel az őszi mulatsággal Százszorszépekké avatjuk az új óvodásainkat, az egy hónapos befogadási program ünnepélyes lezárásaként.

A kicsik az eltelt időszakban szívesen hallgattak meséket, verseket, dalokat az állatokról, az őszi természetről, melyeket ezen a napon újra átélhetnek a nagyok közreműködésével. Bátrabban mozognak az óvodában, örömmel fogadják a nagyobb gyermekek és a felnőttek közeledését.

Közben megtapasztalhatják a természet változásait (játék az udvaron, termések, levelek gyűjtése).

A nagyobbak megfigyelik az időjárással kapcsolatos népi jóslásokat. Mesedramatizálással, versekkel, dalokkal kedveskednek kisebb társaiknak, szívesen vonják be a kicsiket tevékenységeikbe (avarseprés, termések – levelek gyűjtése, gyümölcssaláta készítés). Hosszabb sétáikról, a piacról visszatérve ajándékot (gyűjtött kincsek, őszi gyümölcsök stb.) hoznak az új ovisoknak. A nagyok szeretettel ünneplik új társaikat, a szülők segítségével gyümölcssalátát készítenek, termésekből apró játékokat barkácsolnak, bevonják őket énekes népi játékaikba, mondókázásukba.

• Advent (Borbála nap, Miklós nap, Luca nap)

A kisebbek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval. Megfigyelik a Borbála napon vízbe tett ágakat, a Luca napi búzát.

Rövid dallal, verssel várják a Mikulást és a karácsonyt. Egyszerű ajándékot készítenek szüleiknek, ismerkednek az adventi népszokásokkal.

Segítenek a mézeskalácssütésnél, az adventi díszítésnél. Kóstolgatnak almát, mézet, diót, mogyorót.

A nagyobbak segítenek elkészíteni az adventi koszorút esetleg naptárt. Megfigyelik az időjárást, ismerkednek az ehhez kapcsolódó népi jóslásokkal.

Borbála napon gyümölcsfaágat hajtatnak, Luca napján búzát vetnek. Tevékenyen vesznek részt az adventi előkészületben, díszítésben.

Sütnek, díszítenek mézeskalácsot, almát szelnek, diót,ogyorót pucolnak. Ismerkednek a fahéj, ánizs, szegfűszeg illatával.

A Mikulás és karácsonyi verset, dalt önállóan is elő tudják adni, készítenek rajzot a Mikulásnak, ajándékot a családnak, amelyet szentestén adnak át.

- **Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)**

A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcokat, szemüvegeket, jelmezbe öltöznek. Rövid mondókákat, verseket, énekeket tanulnak, kedvük szerint utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait. Részt vesznek társaikkal együtt a játékokban.

A nagyobbak farsangi dalokat, bálba hívogatókat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Önállóan maszkot, farsangi szemüveget, kalapot készítenek. Örömmel táncolnak, a kisebbeket mulatságba hívják. Szívesen vesznek részt a versenyekben, ügyességi játékokban.

- **Március 15.**

Minden gyermek megismerkedik a magyar jelképekkel, szimbólumokkal (zászló, címer, himnusz, kokárda, koronázási ékszerek).

Az óvodapedagógusok Kossuth-nótákat énekelnek, Petőfi lelkesítő versét szavalják. Megismerkednek a huszárok, katonák öltözkéivel.

A nagyok kokárdát, zászlót készítenek maguknak és a kisebbeknek. Beszélgetünk a szabadságról, a magyarságról, koszorúzni megyünk a Kossuth szoborhoz.

- **Húsvét** *(a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni vasárnap)*

A tavasz ébredését ünnepeljük.

A kisebbek locsolóverset tanulnak, az óvodapedagógus segítségével tojást díszítenek egyszerű technikával. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Sétát tesznek az óvoda környékén és megfigyelik a tavaszi ébredés jeleit, szüleik segítségével tavaszi virágokat hoznak az élősarokba.

A nagyobbak többféle technikával díszítik a tojásokat, locsolóverset tanulnak. Kreatívan tevékenykednek a csoportszoba, az óvoda díszítésénél. Nagyobb sétát tesznek a folyópartra, a ligetbe így figyeljük meg a tavaszi táj ébredését. A piacon virágot vásárolunk, majd közösen csokorba kötjük.

- **Május elseje (a májusfa ünnepe)**

Ez a nap az óvoda közös ünnepe az udvaron, vidámság, kötetlenség jellemzi.

A nagyobb gyerekek közreműködésével májusfát állítunk, szalagokkal, lufival díszítjük. Együtt körbejárjuk, tavaszi dalokat éneklünk, körjátékokat játszunk.

A nagyok maguknak és a kisebbek hurkapálcával és színes szalagokkal kis májusfát készítenek.

- **Anyák napja**

Az édesanyák és nagymamák köszöntése hagyományainknak megfelelően a családokban történik, mi támogatjuk a családokat abban, hogy mindenhol méltó módon, családi körben ünnepeljék meg a jeles napot. Pár héttel az ünnep előtt elkezdjük a készülődést, versek, dalok tanulunk, saját készítésű ajándék készítésére is ösztönözzük a gyerekeket. Anyák napja előtt az otthoni köszöntésre készített ajándékot, kinyomtatott verset, titkos csomagként a család férfitagjai, vagy a gyermek nagyobb testvére segítségével hazaviszi.

- **Gyermeknap**

Május végén, gyermeknapon kiemelt figyelemmel fordulunk a óvodásaink felé. Kreatív játékokkal, barkácsolással, énekkel, mesével, apró meglepetésekkel tarkítjuk a napot.

- **Évzárók, csoport majálisok**

A csoportok külön-külön ünnepélyes rendezvénnyel, játékkal zárják az évet, vendégül hívva a szülőket és közeli hozzátartozókat.

Gyerekek, óvodapedagógusok, dajkák az év során tanult mesékbe, versekbe, énekes tevékenységekbe nyújtanak betekintést. Ekkor köszönünk el az iskolába készülő nagytól. Közös beszélgetés, vendéglátás teszi bensőségesé ezt a délutánt.

- **Juniális (hagyományos óvodai nyárköszöntő vásár, a tehetségműhelyek bemutatkozása)**

A gyermekek és családtagok közös mulatsága, melyet vásár, ügyességi vetélkedő, közös tánc, körjáték színesít. A szülők segítségével szomszédot és haragnivalót árulunk.

A kisebbek otthonosan mozognak családtagjaikkal a forgatagban, érdeklődnek és igény szerint részt vesznek a játékokban, tevékenységekben.

A nagyobbak már előre az óvodapedagógusok segítségével vásárfiát készítenek, amelyet a vásárban árulnak.

A rendezvény megnyitójaként a tehetségműhelyek mutatkoznak be, a nagyok közös játékos tevékenységbe hívják kisebb társaikat, betekintést nyújtva ezzel a műhelyek egyedi tevékenységébe – méltó lezárása ez a nagycsoportosok és a tehetséggondozók egész éves alkotómunkájának. Óvodavezetőnk minden tehetségígéretet oklevéllel ajándékoz meg, valamint ekkor köszönjük meg a nevelő munkánkat különös figyelemmel támogató szülők segítő tevékenységét is.

Az ünneplés után kezdődik a vidám mulatság, különböző helyszíneken barkácsolhatnak, mozoghatnak, játszhatnak a gyermekek – befolyt összeg alapítványunkat gyarapítja.

- **Évszaki ovigalériák**

Az Ovi-galériai megnyitó egyben az adott évszakok ünnepélyes nyitó rendezvénye. Óvodánkban gyermekléptékű ovi-galériát alakítottunk ki az emeleten.

Itt megismerkedhetnek óvodásaink helyi alkotóművészek munkáival, külön örömmel mutatjuk be művészi vénájú óvodapedagógusaink és szülőink, nagyszülőink igényes alkotásait.

A kiállítás megnyitóján köszöntjük az alkotóművészt, vendégül látjuk a nagycsoportos gyermekeket, meghívott szülőket és más vendégeket. A látvány szépségét más művészeti értékekkel is megerősítjük az ünnepségen, valamelyik csoport rövid énekkel, tánccal illetve verssel gazdagított műsort ad a kiállító tiszteletére.

- **Évszaki ovikoncertek**

A koncerteket az adott évszak lezárásaként szervezzük. A helyi iskolás gyermekeket, pedagógusokat, zenetanárokat, népi együtteseket, művészeket hívunk meg. Óvodásaink rövid koncertet hallhatnak színvonalas előadótól, ezzel segítjük, hogy megismerjék az igényes, csak tiszta forrásból táplálkozó zenét.

A néphagyományok tartalma az egyes tevékenységekben	
Verselés, mesélés	Ölbeli játékok, mondókák, népmesék, szólások, közmondások, rigmusok, névcsúfolók, találós kérdések
Ének, zene, népi játék, tánc	Mondókák, énekes gyermekjátékok, gyermektáncok, népdalok, hangszeres népzene
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfüzés, agyagozás, mézeskalácssütés, nemezelés
Mozgás, mozgásos játék	Ügyességi és sportjátékok
Környezet tevékeny megismertetése	Időjósítások, névcsúfolók gyűjtése a jeles napokhoz, a projektekhez

5. NEVELÉSÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI – A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

5. 1. Játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermekek legfontosabb, elsődleges tevékenységének a szabad játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék szabadságát, önkéntességét, a gyermek önálló kezdeményezéseit, kreativitását, aktivitását.

A játéknak és az ismeretszerzésnek a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja.

A gyermekek a játékban integrált tanulás során szerzett tapasztalataik és élmények alapján jutnak ismeretekhez, - egyéni, mikrocsoportos, egész csoportot tevékenykedtető formában.

Célunk: A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése, intellektuális, szociális, mozgásos, illetve cselekvéses, tapasztalatokhoz juttatása a belülről indított és vezérelt játéktevékenység által.

Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás. Valamint a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és képességeik fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása.
- A 3-6-7- éves korban megjelenő játékfajták, azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékszituációkban, beszélő környezet megteremtése
- Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító modellértékű módszerének alkalmazása.
- A dajka, felelős bevonása a játékos tevékenységekbe.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

(légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés- élmények)

Biztonságot nyújtó, alkotó, nyugodt **légkört** teremtünk, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgozzanak fel, milyen eszközigénnyel, melyik helyen és mennyi ideig.

Az óvodapedagógus az alkotó légkört időnként tovább fokozza a kellő időben nyújtott segítséggel, megerősítéssel, ötlettel.

Az oldott légkör megteremtéséhez alkalmazzuk a humoros kifejezéseket, a spontán megjelenő helyzet, illetve jellemkomikumot.

A szabad játékban megtanulnak önfeledten játszani, önállóan vagy társaikkal együtt.

A gyermekek **játszóhelyeit** annak figyelembevételével alakítjuk ki, hogy a különböző játéktevékenységeket egymás zavarása nélkül, elmélyülten játszassák. A csoportszobában többféle állandó és variálható kuckót létesítettünk.

Így a mesesarokban lehetőségük van a szabad dramatikus játékra, bábozásra. Az átváltozáshoz szükséges kellékeket kincsesládában tároljuk.

Az ének- sarokban szabadon énekelhetnek, zenélhetnek a gyerekek, itt megtalálják az ehhez szükséges hangszereket.

A rajzolás, mintázás, festés, kézimunkázásnak állandó helyet biztosítunk, az ehhez a tevékenységhez tartozó kellékek, anyagok, eszközök végig a gyermekek rendelkezésére állnak a játékidőben.

A tapasztalatszerzések során gyűjtött tárgyak, termékek, növények az élősarokban kapnak helyet.

Az asztalok, szőnyegek úgy helyezkednek el, hogy tartalmas építő-, konstruáló- és szerepjátékokra nyújtsanak lehetőséget.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért ösztönözzük őket, arra, hogy ott minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az udvari szerepjátékok kialakulását (mozgásos népi játékok, színpadi játékok, közlekedési játékok és barkácsoló tevékenységek) különböző eszközökkel és személyes jelenlétünkkel segítjük.

A szabad játékhoz szükséges időt a folyamatos napirend és a játékba integrált tanulás jól segíti, így több órát végig játszanak a gyermekek a játékok elrakása nélkül.

Biztosítjuk a több napon keresztül tartó játék lehetőségét – a létrehozott kisebb alkotások felkerülnek a polcra, illetve megmaradnak a nagyobb építmények a szőnyegen - ezzel olyan értékes tulajdonságokat fejlesztünk, mint az állhatatosság, kitartás képessége, illetve más munkájának megbecsülése, megóvása.

Kreativitást kibontakoztató **játékeszközök** meglétét tartjuk szükségesnek a csoportokban, ezek cselekvésre ösztönzik gyermekeinket, gazdagítják elképzeléseiket.

Olyan játékokat, anyagokat, eszközöket biztosítunk, amelyek ízlésesek, praktikusak, jó minőségűek, teret adnak a gyermeki fantázia fejlődésének.

A hagyományos szerepjátékhoz jellemző tulajdonsággal ellátott tárgyakat (pl.: konyhai eszközök, orvosos) és félkész, azonosulást segítő kellékeket (pl.: ruhadarabok, leplek, kendők) biztosítunk.

A kicsik gyakorlójátékában olyan eszközöket használunk, melyek praktikusán fejlesztik a gyermek pszichikus funkcióit (egymásba rakható játékok, tükör stb.).

Minden csoportban találhatóak faépítők, műanyag építőelemek (lego, duplo, tüske stb.), amelyek alkotó építőjátékokra ösztönzik óvodásainkat.

Képességeik kibontakozását, fejlesztését segítjük még értelem- és képességfejlesztő játékokkal is (társas játékok, kirakók, egyéb fejlesztő játékok stb.), valamint gazdag könyvkínálattal rendelkezik minden csoportunk.

Arra törekszünk, hogy mindenki megtalálja a számára vonzó játékeszközt, kerüljük azonban a túl sok játék jelenlétét a polcon. Időszakonként a gyermek érdeklődésének megfelelően cseréljük a játékeszköz kínálatot.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében sokszínű **élmény és tapasztalatszerző tevékenységet** szervezünk, erre lehetőséget ad a rugalmas napi-és heti rendünk.

Az élményszerző sétákon, kirándulásokon, illetve a családokban szerzett ismereteikhez érzelmileg kötődnek, megmozgatja képzeletüket, gondolkodásukat, a tapasztalatok újraélése gazdagítja szerepjátékukat.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk a manipulálásra, a játékeszközök rakosgatására, rendezgetésére, a földön, asztalon, az udvaron. Így módjuk van az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságainak megismerésére, az „AHA” élmény megélésére. Az örömezés a

többszöri a ritmikus ismétlődésre motivál, eközben jól fejlődik a gyermekek szem-kéz koordinációja, összerendezetté válik mozgásuk.

Verbális gyakorló játék - a hangok ismételtetése, és a halandzsa - pozitív érzelmeket váltanak ki, ami elősegíti a beszédképességük fejlesztését.

Az udvaron a homok, a víz, a kavics és különböző tárgyak lehetőséget adnak a gyermeknek, hogy saját szabálya szerint rakosgassa.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szerepjáték**. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket.

A szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a „mintha” helyzetek alakulását, indirekt módon segíti az óvodapedagógus a gyermekek szerepvállalását.

A különböző élethelyzetek újrajátszásához számos kellékre, eszközre van szükség, ezeket esztétikus kosarakban, tárolókban helyezzük el, - így könnyen szállíthatókká válnak, szabadon kreált térben játszhatnak az adott szituációnak megfelelően.

A kéthetes mesefeldolgozással olyan többször ismétlődő meseélményt adunk gyermekeinknek, amely igazi táptalaja az irodalmi alkotások eljátszásának, a **dramatikus játéknak** és a **bábozásnak**.

A mesék megjelenítésénél kezdetben modellt nyújt az óvodapedagógus résztvevőként, de ösztönözzük őket, hogy saját elgondolásuk alapján játszanak.

Minél több keléssel (hangszerek, ruhadarabok, karaktereket megjelenítő tárgyak stb.) fokozzuk az önkifejezést, fejlesztjük a beleélő képességet.

A bábozás csodájával először az óvodapedagógus játékán keresztül ismertetjük meg gyermekeinket, a modell értékű bábjáték megtanítja, hogyan tudják érzéseiket, érzelmeiket bábbal vagy akár egyetlen kendővel kifejezni.

Minden csoportnak kedvenc bábja van, amellyel játszhatnak, szeretgethetik, osztózik örömeikben, bánatukban.

Konstruktív játéka a gyermeket az alkotás öröme ösztönzi, ez az érzés további felfedezésre sarkallja. Gazdag választékát biztosítjuk az építőjátékokkal, hogy minden gyermek megtalálja számára a legmegfelelőbbet, és ezáltal, sikerélményhez juttassuk, felfedezze a tér-, forma-, színvilág gazdagságát.

Az óvodapedagógusok **barkácsoló tevékenysége** a gyermekek aktív bevonásával történik, sikerélményt, önbizalmat ad, hogy nehezebb vagy odafigyelést igénylő alkotó tevékenységben segédkezhettek.

A **szabályjáték** lényege, hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik. Feladatunk az adott csoport fejlettségi szintjének megfelelő szabályjátékok megismertetése gyermekeinkkel.

A szabályok könnyen érthetőek, és teljesíthetőek számukra, így szívesen, önállóan kezdeményezhetik kedvük szerint. Arra törekszünk, hogy a szabályokhoz kötött játékok elégtételt ki mozgásigényüket, valamint fejlesszék értelmi és érzelmi képességeiket.

Tevékenységekben megvalósuló, játékba integrált tanulás

Nevelésünkben a **játék és a tanulás nem választható el egymástól**, szélesen értelmezzük a tanulást - a gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, általuk fejlődnek.

Az óvodai közegben felerősödik a szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődése, ennek elsődleges terepe a játék és a mindennapi óvodai élet.

Tudjuk – és nevelő-fejlesztő munkánk során végig szem előtt tartjuk -, hogy az óvodás gyermekek értelmi képességei: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás, képszerű szemléletes gondolkodás, alkotó képesség a játékon keresztül fejlődnek. Valamint a játékban alakíthatók, fejleszthetők, akarati tulajdonságaik: önállóság, feladattudat, kezdeményező, alkotó és a szervezőképesség.

Óvodánkban, a tevékenységekben megvalósuló, játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által **kezdeményezett és irányított tevékenységek a játékidőbe ékelődnek**, a játékból indulnak ki, úgy, hogy közben nincs játékelrakás.

Igényük szerint a gyermekek a tevékenység befejezése után visszatérhetnek eredeti játékukba, vagy újat kezdenek. Biztosítjuk számukra a felfedezés örömének átélését, kíváncsiságuk kielégítését. Örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak, ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, amely a gyermekek ismeretszerzését is magába foglalja.

Így az ismeretek bővítése alapvetően kötetlen érdeklődésre alapozva, főként **mikrocsoportos formában, egyénenként differenciált fejlesztéssel** valósul meg. Teret adnak az óvodapedagógusok által kezdeményezett egyéni fejlesztésnek is.

Ebben az életkorban előnyt élvez az utánzós, minta-és modellkövetéses tanulási forma, ahol az óvodapedagógus gyakorolja a hatást a gyermekekre.

A **szokástanulást** és az alapvető ismeretek elsajátítását projektrendszerű tanulással valósítjuk meg, ennek eredménye jól követhető - a szülők számára is - a megerősített vizuális jelekkel (mosdózásról fényképsorozat, „én már képes vagyok” rajzos diagram), ez a tanulási rendszer felerősíti, hatékonyá teszi az együttnevelést a családokkal.

A folyamatos és rugalmas napirend, kialakított szokás-és szabályrendszer adja a játékba integrált tanulás keretét.

A tanulás tervezése évszakprojektben történik, amelyet a szülők minden csoportban nyomon követhetnek – a folyosón, illetve öltözőkben elhelyezett hirdetőtáblán.

A gyermek beszédképességének fejlesztése, a beszélő környezet megteremtése

Az óvodapedagógusok, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak **beszéde modellértékű** a gyermekeknek a szókapcsolatok, a kommunikáció, a nonverbális jelek, a beszéd határelemeinek megfigyelése tekintetében.

A játékban kialakult társkapcsolatok, párbeszédek fejlesztik a **kommunikációt**, színesítik a gyermekek **szókincsét**, beszédét – ezért, segítjük az ilyen kapcsolatok kialakulását, úgy, hogy mintaadással bekapcsolódunk a játékba.

A dramatikus játék, a mesélés, bábozás során sokszíniúen báník az óvodapedagógus a hangszínnel és hangerővel – remek kifejezője ez az érzelmek és különböző jellemek ábrázolásának.

Közvetlen beszédfejlesztő lehetőséget kínálunk a különböző **anyanyelvi játékokkal**, ezek segítségével hatékonyan javítjuk az egyes beszédelemek fejletlenségét.

Az óvodapedagógus játéksegítő, játékírányító módszereinek alkalmazása a dajka, pedagógiai asszisztens felelős bevonásával.

Az óvodapedagógus játéksegítő metóduai szituációtól függőek.

Tiszteletben tartjuk a szabad, elmélyült játékot, ilyenkor hagyjuk a gyermeket önállóan cselekedni, az óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens ebben az esetben csak szemlélője, csendes követője a játéknak.

Óvodába lépés kezdetén ill. később tartalmatlan játéktevékenység, unatkozó gyermek esetében játékot kezdeményezünk, az óvodapedagógus **modellnyújtó játszótárs**, támogatóvá, engedővé, elfogadóvá válik.

A kevésbé kreatív, ötletszegény játékban segítő, serkentő, ösztönző szerepet vállalunk.

Ha a játék megreked, vagy eldurvul, illetve testi épségüket veszélyezteti, **minden esetben közbelépünk**.

Helyzettől függően kérdésekkel, problémamegoldó, bátorító módszerekkel, pozitív megerősítéssel segítjük az újabb ötletek, a helyes viselkedés megtalálásában a gyermekeket.

Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek kapjon **pozitív megerősítést**, kerülve a sztereotípiákat (ügyes vagy...).

Óvodapedagógusok és dajkák egyaránt alkalmazzuk a **differenciált, árnyalt értékelést**, a jutalmazás sokféle módszereit (simogatás, kedves gesztus, megerősítő pillantás, testközelség stb.).

Kerüljük az öncélú büntetést a tanulási folyamatban, mert ez a gyermek motivációját tönkreteszi, lefékezi.

Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-felnőtt kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemzi.

Törekszünk a módszertani kultúránk kiművelésére, módszertani doboz létrehozására, amelyben játékgyűjteményt hozunk létre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a játéktevékenység csoportban elfogadott szabályait;
- a játékok helyét, a játékok megóvására vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek képes:

- önállóan, érdeklődésének megfelelő játékot választani;
- önállóan eldönteni, hogy kivel és mivel játszik;
- szerepjátékok, konstrukciós játékokat játszani, bábozni, meséket megeleveníteni, építményeket létrehozni;
- elmélyülten, állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában részt venni;

- önállóan megteremteni a kitalált játékához szükséges helyet és eszközt;
- együttjátszani kisebb csoportokban bármelyik társával;
- kreatív játéktevékenységet folytatni, a játékához félkész eszközöket készíteni az óvodapedagógus segítségével, és azt felhasználni;
- vezetni, irányítani a szerepjátékokat;
- a játéktevékenységben együttműködni, segíteni;
- a játékban gazdag interakcióra;
- a játékba megszervezni a játékhelyzeteket.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- kíváncsi mások kreatív játéktevékenységére;
- élvezettel hoz létre bonyolult építményeket, konstrukciókat és abban tud gyönyörködni;
- játéktevékenységben együttműködő, segítő, figyelmes társ;
- interakciója színes, kedves, kulturált és érthető;
- sokszor jelét adja annak, hogy kijátszotta magát;
- a szüleinek gyakran beszél a játékelményéről;
- igénye a több napon keresztül tartó játéktémában való elmélyülés.

5.2. Verselés, mesélés

Célunk: A mindennapi mondókák, dúdoló (népi, dajkai hagyományok gazdag kincsei), versek járuljanak hozzá a gyermekek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való érzelmi kapcsolatukat. A gyermeki érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiség jegyeinek megalapozása. A mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése, valamint a mesék feldolgozása adjon a gyermekeknek igazi irodalmi művészi élményt.

A mindennapi élőszavas mese biztosítsa a gyermekek lelki nyugalmát, lelki békéjét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok tudatos, gyermekközpontú, korosztályos igényes összeállítása, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatikus játék, bábozás).
- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel – verssel, mesével, dramatikus játékkal.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét.

Az óvodánkban a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – *népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi*-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A kisebbek versanyagát **népi mondókákból**, rigmusokból és a **legismertebb költőink** ritmikus, zenei hatású, játékos **verseiből** állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető és ritmikus ismétlődések jellemzik.

Később többfázisú **állatmeséket, népmeséket, dramatikus népszokásokat**, novellisztikus – **realisztikus meséket** is mesélünk, feldolgozunk, helyet kapnak a **magyar klasszikusok** és a **magyar kortárs írók** művei is.

Megismertettük a gyermekekkel a vidám humoros verseket, valamint a **mai magyar költők** ritmusélményt nyújtó verseit.

Az óvodáskor a mesehallgatás igazi ideje, ezért a gyermekek mesetárába beépítjük az állatmeséket, a cselekményes népmeséket, a novellisztikus – realisztikus meséket, a **klasszikus tündérmeséket, a tréfás meséket** és a **műmeséket**.

A nagyobbaknak szívesen mesélünk meseregényt a délutáni pihenés előtt, napokon keresztül izgatottan várják a folytatást. A mesékhez **közmondásokat** társítunk, olyanokat alkalmazunk, amelyeket a környezet gyakran hangoztat.

A versanyagot különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagítjuk, az óvodapedagógusok időnként **lírai műveket** olvasnak a nagyobbaknak, így megismerik, megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét.

Olyan verseket, meséket választunk ki, amelyek erősítik a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét, a néphagyományörzést.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a **mondókákhoz, ölbeli játékokhoz** tapadnak.

Népi mondókákhoz, versikékhez kapcsolódó mozdulatok, játékok nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölben, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják.

Ez a többször átélt ölbeli játék fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekekkel együtt sokszor ismételtetjük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az **egyszerű állatmeséken** keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a többszöri meghallgatás után legyenek élvezői a **mese dramatikus feldolgozásának**. Először az óvodapedagógusok, a nagyobb gyermekek majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket.

Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat, az óvodapedagógusok párbeszéd, ötletes, jeleneteket mutatnak be.

A vers, mese, dramatikus játékok illusztrálásához csak olyan kelléket használunk, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, a meséhez való erős kötődés kialakítását.

A kicsiknél így folyamatosan alakul, fejlődik a mese, vers szeretete, igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógus meséit.

Játékokban mind gyakrabban előfordul a néhány mondatos mesélés, a mondókák, versek ismételtetése.

A könyvek megszerettetése érdekében **leporellókat, színes képeskönyveket** tartunk a polcon a mesesarokban, melyet szívesen lapozgatnak, otthoni kedvenc könyveiket szívesen mutatják egymásnak, saját szavaikkal mesélnek a képekről. A kisebbeknél **10-12 mondókát**, illetve rövid verset, **10-14 új mesét** ismertetünk meg.

A nagyobb, **4-5 éves gyermekek**ben kialakult a mese és a vers szeretete. Már a meseceremóniákat várakozással teli izgalom hatja át, a mesék, a versekkel való ismerkedésnél megjelenik a belefeledkező áhítat és a figyelő ámulat.

Játékaikban gyakran alkalmazzák a kiolvasókat, a halandzsa szövegű rigmusokat, a mese dramatikus elemeit, illetve teljes mesedramatizálást. Gyakran mesélnek, báboznak **saját fantáziájuk** szerint. Az ismert verseket mondogatják, hozzákötik adott szituációkhoz (pl.: diótörésnél, avargyűjtésnél, kirándulásnál).

Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához kapcsolják az óvodapedagógusok, szívesen ismertetünk meg **humoros – tréfás műveket**, rímes – **találós kérdéseket** és ezek gondolkodtató képeit, fordulatait igen élvezik a nagyobbak.

A verseket nem szavaltatjuk kórusban, kihasználjuk az **egyéni versmondás** fejlesztő lehetőségeit.

A mese mondanivalóját **közmondásokkal** erősítjük meg, ezeket alkalmazzuk a mindennapjaink során, a szülőknek, pedig kitesszük az információs táblára, hogy ők is ismerkedhetnek azzal, milyen erkölcsi tulajdonságokkal fejlesztünk gyermekeinkben a meséken keresztül.

A mesékhez a vizuális élmény lehetőségét is kínálják az óvodapedagógusok, az így készült meseillusztrációk, **mesealbumok** teret adnak az ismétlésnek, az élmények felelevenítésnek, újbóli átélésnek.

A 4-5 évesekkel **4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, 10-14 új mesét** ismertetünk meg.

Az **5-6-7 évesek 10-15 új verset, 15-18 mesét** hallanak az év folyamán.

Az óvodapedagógus a **kéthetes mese feldolgozási** formát alkalmazzák, így minden nap megjelenik az adott mese. Az első héten változatos formában mondjuk a mesét - ez a befogadás hete, a második héten sokféleképpen játsszuk el a gyermekekkel együtt – ez a feldolgozás hete.

Minden csoportnak megvan a saját **meseceremóniája**, amely megteremti a megfelelő hangulatot, keretet ad a meséléshez - az óvodapedagógus közvetett módon (pl.: gyertya vagy lámpagyújtással, zenei szignállal, mese-párnák előkészítésével) csalogatja a gyermekeket a mesesarokba.

Az óvodapedagógus éneke vagy a gyertya elfújása, lámpa leoltása jelzi a tevékenység befejezését.

Ünnepeink, közös rendezvényeink méltó megünneplésére létrehoztuk a **Százszorszép Színházat, illetve Bábszínházat**. Az óvodapedagógusokból álló munkaközösség negyedévente egy-két alkalommal újabb és újabb mesékkal, illetve bábdarabbal kedveskedik a gyermekeknek.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal

A nyelvi képességek fejlesztésének **leghatásosabb eszköze** a mese, a vers, a bábozás és a dramatikus játék. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes hangejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, és alakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. A gyermekek a népköltészeti alkotásokból sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására és az önálló versmondásra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket;
- a mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait;
- a mikrocsoportos és egyéni verstanulás kialakított szabályait;
- a vershez, meséhez kapcsolódó hívó képeket.

A gyermek képes:

- a hívóképek alapján felidézni az ismert verseket, rigmusokat, meséket;
- figyelmesen mesét hallgatni;
- meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással, dramatikus játékkal, bábjátékkal megjeleníteni, kifejezni;
- aktívan, cselekvően részt venni a mesefeldolgozásban;
- a „mi mesénk” megkezdett gondolatmenetét folytatni;
- az átváltozás eszközeit, díszleteit, a félkész játékeszközöket használni;
- elfogadni önmagát, társait különböző szerepekben;
- a mesék jeleneteit lerajzolni;
- egyszerű bábokat, díszleteket készíteni.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- örömmel ismételgeti a verseket, rigmusokat;
- várja, igényli a mesehallgatást;
- örömmel mesél, bábozik, dramatizál az óvoda kisebb gyermekeinek;
- ötletei vannak a mesefeldolgozáshoz, amely láthatóan boldoggá teszi őt;

- a kitalált mesék csodálattal, „AH” érzéssel töltik el;
- mosolyra derül a helyzet- és jellemkomikumokon, szójátékokon;
- szívesen, önállóan elmondja a verseket rendezvényeken;
- szabad játékában nagyon sokat bábozik és dramatizál.

5.3. Ének, zene, népi játék, tánc

"Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 "A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben" című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett zenei módszereket, új tanulási formákat alkalmazzuk a zenei tevékenységeinkben. Mindezek Kodály Zoltán és Forrai Katalin tradicionális zenei értékeire épülnek, és a XXI. századi egyéni fejlesztéseket erősíti meg, a mai gyermekekhez igazodó művészeti eszközök tudatos bevonásával."

Célunk: A közös éneklés, közös énekes játék, néphagyományokon alapuló gyermektánc örömeinek megéreztetése a gyermekekkel, hogy azon keresztül formálódjon a zenei ízlésük és az esztétikai fogékonyságuk.

A gyermekek jussanak minél több olyan – csak tiszta forrásból táplálkozó - zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket, a magyar népi kultúra iránti érdeklődésüket.

A zenehallgatási lehetőségek – az élő előadás, az emberi hang és hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek – fejlesszék a gyermekek művészi fogékonyságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása, gazdagítva a gyermek életkorának megfelelő népi játékokkal, néptánc alapokkal.
- A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Zenei nevelésünk során megismertetjük a gyermekeket a **mondókákkal, énekes népi játékokkal**, igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotásokkal, **komponált gyermekdalokkal**, egyszerű **tánclépésekkel**. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A **kisebbségekkel** a beszoktatás ideje alatt főleg **ölbeli játékokat** ismertetünk meg, melyeket a felnőttekkel játszanak, ilyenek az arc-, kéz-, új-, lovagoltató és höcöggető játékok.

A tapintatos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény a szeretet kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme. Később zenei ismereteiket **mondókákkal**, játékos mozdulatokkal eljátszható, 4-5 hangból álló **énekes játékokkal** bővítjük.

Az alkalmi dalokat úgy választjuk meg, hogy azokhoz utánpótló mozdulatokat, játékokat lehessen kialakítani.

A **nagyobb gyermekek** zenei ismereteit **kiolvasókkal** bővítjük, amelyeket különböző játékhelyzetekben is tudnak alkalmazni. Ők képesek már nehezebb pentaton jellegű dúr hexachord hangkészletű **énekes játékok** éneklésére, ezek mozgásanyaga is összetettebb.

A nyolcad, negyed **ritmusképeken** túl, megismerkednek a szinkópával is.

Zenehallgatásnál úgy válogatunk, hogy felkeltsük érdeklődésüket az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, megismertetjük őket más népek dalaival, magyar komponált műzenével, klasszikus és kortárs zenével.

A 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása

A **3-4 éves gyermekekkel** 6-8 **mondókát**, **ölbeli játékot** és **10-15 énekes játékot** ismertetünk meg. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, melyekben negyed és páros nyolcad ritmusok találhatók. Játék közben megismerik a zenei alapfogalmakat – halk, hangos beszéd és ének közötti különbség – megfigyeltetjük a csendet, a környezet és egymás hangjait, a dallamjátszó hangszerek hangszíneit.

Az **egyenletes lüktetést** különböző mozdulatokkal érzékeltetjük, az óvodapedagógus énekelgeti a gyermekek nevét, jelét, közös játékba csalogatja őket.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a **zenehallgatás** iránt, segítjük, hogy az áhítatos zenebefogadás kialakulhasson bennük. Ebben a korban az óvodapedagógus énekes előadása nyújt minél több zenei élményt. A kicsik is az **évszaki hangversenyek** figyelmes élvezői, örömet nyújt számukra a hangszeres zene.

A **4-5 éves gyermekek** 6-8 motívumból álló énekes játékot, műdalt énekelgetnek. A **4-5 új mondókát** és **12-15 új gyermekdalt** ismertetünk meg, melyek hangterjedelme továbbra is pentaton jellegű dúr hexacord. Ismételtetjük a korábban tanult dalokat is.

Ennek a korosztálynak **nehezebb énekes játékokat** válogatunk, így szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító-fogyó játékok.

Törekszünk a minél többszöri éneklésre, közös játékokra, valamint motiváljuk őket **egyénenkénti éneklésre**, az éneklési készségeik fejlesztésére, gátlások leküzdésére.

A **zenei alapfogalmakat** kiegészítjük a halkabb - hangosabb, mély - magas, gyors- lassú ellentétpárokkal mind a beszédben, mind az énekhangban.

Megismerkednek az ének **dallamvonalával**, melyet szemléletesen a levegőben megpróbálunk felvázolni.

Változatos szövegű **kérdés –felelet játékokat** élvezettel játszanak.

Minél több lehetőséget biztosít az óvodapedagógus a gazdagon felszerelt énekes sarokban a **mikro-csoportban átélt zenei képességfejlesztő játékok** újrajátszásához.

Megismertetünk velük különböző **népi ritmuseszközöket**, saját készítésű **ritmushangszereket** (pl.: dió-csörgő, ritmus botok).

A zenei élménykövetítés **mindennapos tevékenység** a csoportban, komplexen alkalmazzuk a többi tevékenységben is.

Az 5-6-7 éves **gyermekkel** megismertetünk **4-7 új mondókát, 15 – 18 új énekes játékot, 3-4 alkalomhoz illő műdalt.**

Az zenei anyagokhoz **szimbólumokat** társítunk, melyeket elhelyezünk az énekes sarokban ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, mondókákra segítik az élmények felidézését.

Olyan dalokat választ az óvodapedagógus melyben **szünet, szinkópa, triola** is megtalálható, általában a félhang nélküli ötfokúság a jellemző.

Szabálytartó képességük miatt, **bonyolultabb játékok** eljátszására is képesek ebben a korban így összetett, párcserés, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat játszanak.

Az óvodapedagógus mintája alapján utánzással tudnak követni **egyszerűbb táncos lépéseket**, képessé válnak egyszerűbb koreográfiák önálló alkotására.

Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre, ezzel a gyermekek **tiszta éneklését** segítjük elő.

A **hallásfejlesztést** elősegítő fogalom párokat összekapcsoljuk a tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszín felismeréssel.

A **ritmusfejlesztés** eredményeként meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

Az ügyesebbeknek lehetőséget adunk a metallofon illetve **népi hangszerek megszólaltatására.**

A tevékenység sikeres megvalósítását differenciált szervezeti formákkal biztosítjuk.

A zenei nevelés formája **kötetlen és kötött** jellegű.

A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel **mikrocsoportos** formában tartjuk, így a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni.

Ebben a térben körbe veszik a gyermeket a zenei nevelés kellékei (pl.: hangszerek, fejdíszek).

Énekes játékokat kötött jelleggel, **frontálisan**, főleg az udvaron vagy rossz idő esetén a délelőtti levegőzés előtt, a tornaszobában tartjuk, így biztosítjuk a játék folyamatosságát.

A zenehallgatást a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk, hogy élményeiken keresztül mélyebben kötődjenek a zenéhez. Az évszaki hangversenyeken élő előadásban hallgatnak a gyermekek hangszeres és énekes zeneműveket.

Advent időszakában az óvodapedagógusok kórusa karácsonyi dalcsokorral varázsolja meghitté az ünnepet.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a **helyes artikulációt**, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hangleadása, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a **nyelv kifejezőerejét, szépségét**.

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, **kiejtését**. A sokféle énekes játék adjon alkalmat a **szókincs bővítésére** is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, népi énekes játékokat;
- az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit;
- a hallásfejlesztés játékos módjait;
- a zenei tevékenységek elfogadott szokás- és szabályrendszerét;

A gyermek képes:

- az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani;
- gátlások nélkül, egyedül énekelni;
- zenét elmélyülten hallgatni;
- a zenei fogalompárokat megkülönböztetni;
- ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni;
- az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni;
- finom, kifejező mozdulatokra;
- bármelyik társát elfogadni a különböző szerepekre;
- a hívóképek alapján felidézni a mondókákat, énekes játékokat és a műdalokat.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- élvezettel játszik énekes játékokat, melyben képes cinkosságot vállalni;
- szívesen énekel egyedül, és kisebb csoportokba társaival;
- élvezettel hallgat értékes, neki való klasszikus zenét;
- élvezeti a ritmusok, dallamok, játékok rögtönzését;
- gátlások nélkül dudorász, énekel a csoportban;
- szereti és élvezeti a mikrocsoporthoz zenei készségfejlesztő játékokat;
- önállóan, boldogan játszik énekes és zenés kreatív játékokat;
- „AH” élménye megmutatkozik az évszaki koncerteken.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk: A gyermek élmény, fantázia, forma és szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az ovi-galéria programja adjon mindennapi lehetőséget a műalkotásokkal való találkozáshoz, amely művészeti élményben részesíti mind a gyermeket, mind a szülőket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés a gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése,
- A közösségi rendezvényeken a gyermeki alkotások bemutatása, a tehetségek bátorítása.
- A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a vizuális alkotó tevékenységekben.

A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

A tevékenység gyakorlásához **változatos, megfelelő méretű és minőségű eszközöket** biztosítunk, ezek kiválasztásához szem előtt tartjuk a praktikumot, célszerűséget, esztétikumot. Minden csoport kialakította a **megfelelő helyet** az alkotó- alakító tevékenységhez. A munkaasztalt úgy helyeztük el, hogy maximum hat gyermek kényelmesen elférjen, és a játszó gyermekek ne zavarják őket. Nyugodt légkörben, igényük szerint bekapcsolódhatnak, kiléphetnek, elegendő ideig tevékenykedhetnek.

Az alkotó eszközöknek állandó helye van, ahol minden gyermek eléri, bármikor igénybe veheti.

A mindennapi szabad játékban is biztosítjuk a festékhez, rajzolásához, mintázáshoz, hajtogatáshoz, gyurmázáshoz és egyéb kézimunkázáshoz szükséges feltételeket. Megtanítjuk őket a különböző eszközök biztonságos és helyes használatára.

A festéshez a gyermekek ruhájának védelme érdekében festőpólót használunk.

Ebben a térben található a **mini-galéria**, itt kitett alkotásaikat egy hétig csodálhatják.

A 3-6-7 éves korban tervezhető, alkotó – alakító tevékenység tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

Az óvodánkba kerülő kisebb **3-4 éves gyermekeknek** biztosítjuk, hogy **játékosan ismerkedjenek meg** az anyagokkal, eszközökkel és a különböző technikákkal.

A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré csoportosítjuk.

Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásában, lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra, mivel ebben az időszakban (a szándéktalan firka, és a szándékos forma – firka van jelen) nem tervezhető a témajavaslat.

A **képalakításhoz** különböző eszközöket és megfelelő technikai lehetőségeket biztosít az óvodapedagógus – festékek, zsírkréták, aszfalt kréták, vastag színes ceruzák, ragasztók, színes papírok, ollók.

Segítjük a gyermekek képalakító képességét a szórt elrendezéstől, a képelemek, a részformák elemeinek egymáshoz rendelésével.

A **plasztikai alakítás** során ismerkednek az anyagok alakíthatóságával (gömbölyítés, hengerítés, lapítás), ehhez gyurmát, lisztgyurmát és lehetőség szerint agyagot biztosítunk.

Az **építkezés** során a különböző tárgyak formáit, alakzatait ismerhetik meg, örülnek a létrehozott produktumnak, lehetőséget adunk ezek megőrzésére a polcon.

A **4-5 éves gyermekek szándékos képalakító tevékenységét** élményeikhez kapcsolódó témákkal tovább bővítjük, ezeket (a meglévőkön kívül) **újabb eszközök, technikák** gazdagításával segítik az óvodapedagógusok, - különböző ceruzák, filctollak, különböző vastagságú ecsetek, fonalak, textíliák, termések.

Segítjük őket, hogy az emberábrázolást, a környezetről, a tárgyakról, cselekményekről szerzett ismereteiket saját elképzelésük alapján jelenítsék meg.

Plasztikai munkák során képessé válnak a formák tagolására, több formaalakító technika alkalmazására (pl.: hengerítés, gömbölyítés, lapítás, kicsípés).

Játékukban önállóan eszközöket, kellékeket, valamint szüleiknek ajándéktárgyakat készítenek. Segítenek az eszközök előkészítésében, válogatásában, elrakásában. Építkezés során gazdagabb térformákat hoznak létre, igényük van az építés részletezésére, díszítésére.

Az **5-6- 7 éves gyermekek** az eddig megismert technikákat, **önállóan és kreatívan** használják képalakító tevékenységükben, újabb és újabb saját technikai ötlettel gazdagítják munkájukat. Témáikban megjelenítik saját élményeiket a meséről, a dalokról, az ünnepekről és a külvilág eseményeiről, a sétákról.

Több alkalommal készítünk **közös kompozíciót**, mivel együttműködési készségük fejlettsége már segíti őket ebben.

Az ünnepekhez kapcsolódóan **ajándékokkal** kedveskednek szüleiknek, kisebb társaiknak.

Új, **különleges technikákat** kínálnak a nagyoknak az óvodapedagógusok (pl.: lenyomatok, origami, zsugorka, üvegfestés), szüleik segítségével anyagokat gyűjtenek.

Segítenek környezetük alakításában az évszakokhoz, ünnepekhez kötődő díszítésben, élvezik, hogy aktív részesei az **óvoda szépítésének**.

Plasztikai munkájukban megjelenik a több alakos kompozíció, nagyobb méretű elemekből építenek **búvóhelyeket**, drámajátékokhoz **díszleteket**.

Örömmel készítik elő, rendezgetik, rakják el a munkához szükséges eszközöket.

Évszakonként ünnepélyes **ovigaléria avatót** tartunk, ahol a gyermekek megismerik az alkotót, a kiállított alkotásokban gyönyörködhetnek, családtagjaiknak is szívesen megmutatják kiállításukat.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az óvodapedagógus egy héten egyszer tudatosan irányított **mikrocsoportos, kötetlen** formájú tevékenységet szervez. Az általunk előkészített eszközök motiválják a gyermekeket

az alkotó-alakító tevékenységre. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységben. A gyermekeknek egy témán belül alternatív lehetőséget ajánlunk és **legalább kétféle technikát**. Az óvodapedagógus megteremti annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését.

Megjelenítik saját egyéniségüket fantázia és élményvilágukat, érzelmeiket, vágyaikat.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a vizuális alkotó tevékenységekben

A rajzos felidézett élmények témát adnak az alkotáshoz, segítik a **verbális emlékezet fejlesztését** is.

Közvetlen beszédfejlesztő, **szókincsbővítő lehetőséget** kínálunk a különböző vizuális tevékenységek által, ezek segítségével hatékonyan javítjuk az egyértelmű **kommunikációt** az ábrázoló tevékenységekben.

A mini-galériában elhelyezett kompozíciók kapcsán a gyermekek gyönyörködhetnek a látványban, **véleményt** mondhatnak az alkotásokról, így fejlődnek a beszédben megjelenő magasabb rendű érzelmeik, megnyilvánulásaik.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

A gyermek ismeri:

- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit;
- a tevékenység csoportban elfogadott szokás- és szabályrendszerét;
- a tevékenység eszközeinek rendeltetésszerű használatát és gondozását.

A gyermek képes:

- egyéni módon megjeleníteni élményeit, tapasztalatait, elképzelését;
- részletező, formagazdag, színeket egyéni módon alkalmazó képalkotásra;
- egyéni, részletező plasztikai alkotás létrehozására;
- közös téralakításra, építésre;
- beszélgetni saját és társai alkotásairól, és alkotásait elhelyezni a minigalériában;
- az Óvoda Galériában elemezni, értékelni az alkotásokat ízlése szerint;
- önállóan és csoportosan játékokat, ajándékokat, kellékeket készíteni a közösség javára;
- emberábrázolásra, a mozgást rajzaiban érzékeltetni, térben jelenszerűen ábrázolni;
- gondozni és vigyázni az alkotásokhoz szükséges eszközeire;
- a különböző technikák alkalmazására és ötvözésére.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- alkotásaihoz ragaszkodik;
- örül az egyénileg és a közösen elkészített kompozícióknak;
- szívesen alkot, szívesen működik együtt téralakításban, építésben;
- rácsodálkozik a környezetében felfedezett tárgyakra, ruhákra, épületekre és művészeti alkotásokra;

- örömmel beszélget alkotásaikról, szívesen megfogalmazza értékítéletét;
- szívesen dolgozik különböző technikákkal;
- gyönyörködni tud saját és mások alkotásaiban;
- „AH” élménye visszatükröződik arcán az Óvoda Galéria programokon.

5.5. Mindennapos mozgás

A gyermekek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzá járul a gyermekek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységek
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés (*mindennapi kocogás, zenés mozgásos percek*)
- szervezett mozgásos tevékenység

Célunk: A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. A gyermekek mindennapi mozgásszükségleteinek kielégítése.

A gyermekek esztétikus, összerendezett mozdulatainak fejlesztése.

Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás-szükségletének differenciált kielégítése érdekében – mindennapos mozgás megvalósítása
- A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése, szókincsének bővítése a mozgásos tevékenységek által

3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A mozgás a gyermekek **alapvető megnyilvánulási formája**, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben, az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására.

A gyermekek **nagymozgása** (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az udvaron, ebben segítenek a tér és mozgásfejlesztő eszközök, fajátékok.

A **szabad mozgás** zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

Az **irányított mozgástevékenységet**, és azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük. Fontosnak tartjuk, hogy intenzíven, lehetőleg várakozási idő nélkül megmozgassuk a gyermekeket, ezért megfelelő „mozgás pályát” alakítunk ki a szervezet mozgástevékenységeken.

Mindig szem előtt tartjuk a **játékosságot**, annak motiváló erejét, mellőzzük a direkt, utasításra történő feladatirányítást. A mindennapos gimnasztika helyett zenés-mozgásos percek, illetve a kocogást alkalmazzuk.

Nagy, változatos talajú udvarunk – a nagymozgásra ösztönző EU-s szabványnak megfelelő játékok – az emeleti tágas tornaszoba, és a jól felszerelt tornaszertár sokszínű mozgásfejlesztő játékok tervezésére, illetve az örömteli szabad mozgásra adnak lehetőséget.

A heti egyszeri **frontálisan** szervezett mozgásos játékoknál az óvodapedagógusok fejlesztő munkáját segítheti Dr. Tótszőllősyné Varga Tünde: „Mozgásfejlesztés az óvodában” című könyve.

A **3-4 éves gyermekeknél** az óvodapedagógus a **nagymozgások fejlesztésére** helyezi a hangsúlyt a szabad és az irányított mozgáson belül is. Folyamatosan alakítjuk ki a **biztonságos együtt mozgáshoz** szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást.

Megismerkednek a **futásgyakorlatokkal** (pl.: futás irányváltással, feladattal, különböző futásformákkal), szívesen játszanak ugrásgyakorlatokat (pl.: szökdeléseket, sorozatugrásokat, rövid nekifutásból fel-le ugrásokat).

Ismerkednek a **dobás- és labdagyakorlatokkal** (pl.: különböző hajítások, labda feldobás-elkapás, leütés-elkapás).

A mozgásos játékokban teret ad az óvodapedagógus a **támaszgyakorlatok** (pl.: csúszások, kúszások, mászások) és a talajtorna elemeinek gyakorlására (pl. hossz tengely körüli gurulás).

Minél több **egyensúlyozó játékot** játszanak, vízszintes és (esetleg) rézsútós szereken, az óvodapedagógus bátorítja őket, ha kell tevékeny segítségadással is.

A különböző típusú mozgásokhoz a **kézi-szerek** nagy választékát kínáljuk (labda, babzsák, bot, kendő, szalag, karika, body-roll).

Az óvodapedagógus úgy állítja össze a mozgásfejlesztő játékokat, hogy ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek – így a gyermekeket elvárható erőfejlesztésre készítjük, egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve.

Ebben a korban igen fontos a **mintakövetés**, ezért az óvodapedagógus megmutatja a helyes mintát, igényli a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.

Ennek a kornak a játékanyagát **futó- és egyszerű fogójátékokból** tervezzük.

A **4-5 éves gyermekek** szabad mozgásában még mindig a **nagymozgások** fejlesztésére tesszük a hangsúlyt. A **futásgyakorlatokat akadályokkal, tárgyhordozással, tempóváltoztatással** nehezítjük.

Az **ugrásgyakorlatokat** bővítjük az egy lábon szökdeléssel, magas és távugrással, játékos távolugró versenyekkel, ugró iskolákkal.

A **dobásgyakorlatnál** az óvodapedagógus célba dobásokat is tervez, egyre gyakrabban és ügyesebben játszanak a gyermekek a labdával, biztosabbá válik a labdafogás, a labdavezetés gurítással.

A **talajtorna** elemeként az óvodapedagógus megismerteti a gyermekekkel a gurulóátfordulás, a kézenállás előgyakorlatát, kiemelt helyett biztosítunk az egyensúly fejlesztésének – szem-

kéz, szem-láb koordináció differenciálódásának. Nehezítjük az egyensúlyozó játékokat keskenyebb és rézsútos szerekkel (nincs már szükségünk tevékeny segítségadásra).

A **támaszgyakorlatoknál** a csúszást, kúszást, mászást akadályokkal, illetve szerek alkalmazásával tesszük nehezebbé fejlesztővé.

Szívesen játszanak már ebben a korban **kiütőket**, „lopó” játékokat (pl.: farok lopó), helykeresőket (pl.: házatlan mókus) és még mindig kedveltek a futójátékok, egyszerűbb fogók.

Az **5-6-7 éves gyermekek** mozgása összerendezett, harmonikus ritmusú, az ismert mozgáselemeket szívesen ismétlik játék közben is.

Hangsúlyt helyezünk ennél a korosztálynál a **finommotorika fejlesztésére** és a **szabályjátékok** gyakorlati alkalmazására. Fontosnak tartjuk, hogy kisebb testrészeikkel is végezzenek mozgásokat, figyeljenek a gyermekek **mozgásuk harmóniájára**, a mozdulatok szép kivitelezésére. **Különböző kézi szerek** alkalmazását biztosítjuk (különböző szalagok, botok, karikák, különböző nagyságú labdák, kendők stb.).

A **futógyakorlatokat** sorversennyel, váltóversennyel, versenyfutással, gyors irányváltásokkal és tempóváltással színesítjük.

Néhány lépésből végzik a gyermekek a **magas – és távolugrást**, valamint **sorozatugrásokat** hajtanak végre, különböző magasságú és távolságban elhelyezett tárgyakon át.

A **dobásgyakorlatoknál** az egy-és kétkezes, alsó és felső célba dobást is gyakoroltatják az óvodapedagógusok, ügyelve a pontos átadásra, célzásra.

A **labdagyakorlatokat** párokban és kisebb csoportokban is képesek, játszani, megtanulják a labdavezetést, a labdapattogtatást.

Színesítik a **támaszgyakorlatokat** a pók-, rák-, fókajárás, a talicskázás. Nehezítve is képesek gurulóátfordulást kivitelezni (pl.: hátra-és ikerbukfenc, tigrisugrás) és hossz tengely körüli gurulást (pl.: párosan, tárggyal a kézben, illetve boka között). A lépő láb magasba lendítésével lendülnek a kézenállásba.

Egyensúlyozó járásra képesek a pad merevítő gerendáján, magasba emelt létra fokán, felemelt páros pallón.

Az **oldaliség** megkülönböztetésénél alkalmazzuk a jobb-bal kifejezéseket játékos tevékenységeik során is.

Játékaikban igen kedvelik az összetettebb szabályokra épülőket – így **versenyjátékokat**, együttműködést igénylő játékokat (pl.: sor-és váltóversenyek, páros és kígyófogó, egyérintős kiütő, ovi-foci).

Minden évben a nagyok egy vagy két csapatával lelkesen részt veszünk a Városi Sportnapon.

Minden korosztálynál az óvodapedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak a **szabadban történő mozgásra**. Az adott gyermekcsoport igénye szerint a csoportszobákban mozgásra készítő eszközök motiválják szabad játékra a gyermekeket (pl.: tornaszivacs, egyensúlyozó korong, trambulín, füles, illetve fizio-labda, golya-láb, taposó és hullámgördülő).

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében

Az óvodapedagógus a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni csoportszobai, udvari játék és séta során biztosítja.

Az irányított mozgásos tevékenységet heti egy alkalommal szervezzük meg a tornateremben ill. az udvaron - különböző időkerettel.

A **mindennapi kocogás** az udvar erre kijelölt részén mindhárom korosztály edzését szolgálja. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozzák meg, fontos, hogy igazi felfrissülést, aero-mozgást, kardio-edzést nyújtson a gyermekeknek.

Hetente kétszer **zenés-mozgásos percekkel** gyakorolhatják a gyermekek a zenére, ritmusra történő mozgást.

Az utánnázáson alapuló mozgás anyagát **gimnasztikai** elemekből építi fel az óvodapedagógus (pl.: kartartások, testhelyzetek, törzs- térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok).

A kisebbek próbálkoznak az utánnázással, tőlük nem követeljük meg az egyöntetű ritmikus mozgást.

A gyermek nyelvi képességeinek fejlesztése, szókincsének bővítése a mozgásos tevékenységek által

A mozgás egy olyan speciális játékos tevékenység programunkban, ahol a **szókincsbővítés** és a nyelvi képességek fejlesztése a többnyire szakszavak, speciális elnevezések könnyű, gyors felismerésére, használatára irányulnak.

Az óvodapedagógus törekszik, hogy pontosan, érthetően mondja el a csoportnak azt, hogy mit játszik, nincs várakozás, a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése a célunk.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

A gyermek ismeri:

- az irányokat;
- a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékokat;
- a mozgástevékenység szokás- és szabályrendszerét;
- a mozgásokhoz használt eszközök helyes fogásait.

A gyermek képes:

- térben tájékozódni, irányokat betartani;
- harmonikusan, összerendezett ütemtartással járni;
- a zenés gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, jó testtartással végezni;
- öt percig kocogni, futni, jól koordinált futómozgással;
- csúszni, kúszni, mászni a különböző szereken;
- helyben labdát vezetni, kislabdát távolra és célba dobni;
- az ugrásokat talajéréskor fékezni;
- kitartó, pontos feladatvégzésre;
- kooperatív mozgásos játékokra;
- mozgáseszközök előkészítésére, elrakására.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban;
- élvezi és teszik neki a zenés gimnasztika szépsége;
- élvezi a futást, kocogást;
- szeretettel segít kisebb vagy mozgásfejlődésben elmaradt társainak;
- figyelmesen együttműködik társaival a mozgásos tevékenységben;
- élvezi a fantáziajátékokat.
-

5.6. Külső világ tevékeny megismerése

Célunk: Szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása. Fontos számunkra a közösséghez való tartozás élményének biztosítása, a nemzeti, családi, a természeti, emberi, tárgyi kultúra értékeinek szeretetére, védelmére nevelés.

A külső világ tevékeny megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása.

A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről. Tudjanak önállóan véleményt alkotni, döntést hozni kortárs kapcsolataikban és a környezet alakításában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése a projekt pedagógia elvei alapján.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése és anyanyelvi képességeik kibontakoztatása a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- Tudatosabban megjelenítjük nevelési tervünkben a **fenntarthatósági attitűdöket**, és a **környezettudatos nevelést**. A **fenntarthatósági** és **környezettudatos** kulcskompetenciák tudatosabb érvényesítésére, betartására törekszünk *(együttműködés, normák és értékek közvetítése – normatív kompetencia, megbirkózás a változásokkal, számoljanak tetteink következményével, öntudatosság stb.)*.

Fenntarthatóságra nevelés – kulcskompetenciák az óvodánkban

Az UNESCO, mint az ENSZ oktatással foglalkozó része, felhatalmazást kapott arra, hogy koordinálja és vezesse a 2030-as globális oktatási keretrendszert, részeként annak a globális folyamatnak, ami a szegénység felszámolására irányul a 17 fenntartható fejlődési célon (FFC, angolul: SDG) keresztül. Az Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézete elkészítette az UNESCO: Fenntartható fejlődési célok oktatása - Tanulási célok (2017) című kiadványának fordítását. Az eredeti angol nyelvű változat itt elérhető: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002474/247444e.pdf>.

A kiadvány elsősorban az oktatásban dolgozók számára készült útmutató. Mind a 17 FFC-hoz meghatározza a részletes tanulási célokat (16 évesnél idősebb életkorra, fiatal felnőttkorra fókuszálva), valamint témaköröket és tanulási tevékenységeket ajánl. A kiadvány hamarosan magyar nyelven is elérhető lesz.

A fenntarthatóság kulcskompetenciái

Rendszergondolkodás: összefüggések felismerése és megértése, összetett rendszerek elemzése, a rendszerek különböző részekhez és mértékekhez illeszkedésének mérlegelése, a bizonytalanság kezelése.

Előrejelzés: a többféle jövőbeli kimenet megértése és értékelése (*a lehetséges, a valószínű és a kívánatos*); saját jövőképeket megalkotása; az elővigyázatosság elvének alkalmazása; a tettek következményeinek becslése; kockázatok kezelése és megbirkózás a változásokkal.

Normatív kompetencia: az a képesség, hogy megértsük és visszaadjuk azokat a normákat és értékeket, amelyek az emberi tettek alapjai; hogy tárgyaljunk a fenntarthatósági értékekről, elvekről, távlati és közvetlen célokról az érdekkonfliktusok, a kölcsönös összefüggések, a bizonytalan ismeretek és ellentmondások tükrében.

Stratégiai kompetencia: a további fenntarthatóságot biztosító innovatív tevékenységek közös fejlesztésének és végrehajtásának képessége helyi szinten és távolabb.

Együttműködés: másoktól tanulás; mások igényeinek, szempontjainak és cselekedeteinek megértése és tiszteletben tartása (empátia); mások megértése, kapcsolódás hozzájuk és érzékenység irányukban (empátiás vezetés); konfliktuskezelés csoportban; együttműködő és részvételi problémamegoldás támogatása.

Kritikus gondolkodás: a normák, megszokott gyakorlatok és vélemények megkérdőjelezésének képessége, reflexió a saját értékekre, felfogásra és cselekvésekre; és állásfoglalás a fenntarthatósági diskurzusban.

Öntudatosság: az a képesség, hogy a helyi közösségben és a (globális) társadalomban saját szerepünkre reflektáljunk; hogy folyamatosan értékeljük és fenntartsuk cselekvő motivációnkat; és foglalkozunk érzéseinkkel és vágyainkkal.

Integrált problémamegoldás: az előző kompetenciák integrálásával átfogó képesség különböző problémamegoldó keretek alkalmazására a komplex fenntarthatósági problémákhoz, és életképes, befogadó és méltányos megoldási lehetőségek kialakítása, melyek segítik a fenntartható fejlődést.

Környezettudatos attitűdök, fenntarthatósági értékrendek alakítására alkalmazható óvodai gyakorlat

- **Takarékoskodás** - víz, villany, papírok (papír zsebkendő, WC papír, barkácsolás), kézmosószappan.
- **Újrahasznosítás:** gyűjtőmunka a gyermekek, szülők segítségével – fonalak, anyagok, papírok, fölöslegessé vált játékok.
- **Természet megfigyelése, összefüggések meglátása és megértése** – környezet tisztelete és szeretete, tettek következményeinek becslése, megbirkózás a

változásokkal, bizonytalanság higgadt kezelése (előrejelzés, rendszergondolkodás fenntarthatóság kulcskompetenciák)

- **Normákhoz és értékekhez viszonyulás:** tetteink alapja, ezek elfogadása, átadása
- **Együttműködés,** mint fenntarthatósági kulcskompetencia: másoktól tanulás; mások igényeinek, szempontjainak és cselekedeteinek megértése és tiszteletben tartása (empátia)
- **Konfliktuskezelés** csoportban; együttműködő és részvételi problémamegoldás támogatása.
- **Kritikus gondolkodás:** véleményalkotás, saját értékek kialakítása – hulladékgondozás, takarékoskodás, egészséges életmód, táplálkozás stb.
- **Öntudatosság kialakulása, fejlődése:** az a képesség, hogy helyi közösségünkben és tágabb környezetünkben saját szerepünkre reflektálunk, tisztába vagyunk értékeinkkel, fejlődésünk lehetőségeivel, foglalkozunk érzéseinkkel és vágyainkkal – élmények tevékeny megélése, könnyű relaxáció torna után, pozitív szemlélet alakítása, pozitív megerősítések alkalmazása, barátságok alakítása stb.
- **Problémamegoldás:** óvodában alkalmazható életképes, befogadó és méltányos megoldási lehetőségek kialakítása, melyek segítik a fenntartható fejlődést – szelektív hulladékgyűjtés, szemétszedés, avargyűjtés, kiskertgondozás stb. (integrált problémamegoldás kulcskompetencia)

A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében

Az óvodába lépő gyermekeket esztétikus, melegséget, biztonságot sugárzó környezet várja, ezzel is elősegítjük a beilleszkedést, az óvoda elfogadását, megszerettetését.

A **3-4 éves gyermekeket** elsősorban a **közvetlen környezetükkel ismertetjük meg** - így az itt dolgozó felnőttekkel, óvodánkkal, annak belső helyiségeivel, udvarával, közvetlen környékével.

A környező utcákban tett rövid séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, növényeit, színeit, jelenségeit, időjárását, annak hatását öltözködésünkre.

Megismerkedünk a közelben lévő épületekkel, boltokkal, terekkel, intézményekkel (pl.: Korzó tér, sétáló utca, iskolák, bölcsőde, piac).

Gazdagítjuk az **projektsarkot** az élményszerző séták során gyűjtött termésekkel, kavicsokkal, levelekkel, tollakkal stb.

Az évszakra jellemző képeket nézegetünk könyvekben, vágunk ki az újságokból. Az udvaron kiválasztjuk a „**mi fánkát**”, amelyen az időjárás változásait követhetjük nyomon.

Az óvodapedagógusok törekszenek arra, hogy olyan családokhoz tudjunk ellátogatni, ahol állatokat, konyhakerti növényeket figyelhetünk meg, házkörüli munkánkban segédkezhetünk.

Szívesen hoznak be a kicsik is **családi fényképalbumot**, amelyek alkalmat adnak a meghitt, közös beszélgetésekre.

A séták során gyakoroljuk a helyes **gyalogosközlekedést**, megfigyeljük az utcán közlekedő járműveket.

Az udvaron a gyermekek az óvodapedagógus irányításával **megfigyelik** az apró bogarakat (katica, méhecske), csigákat, madarakat, együtt megtanulják, hogyan gyönyörködjenek bennük anélkül, hogy kárt okoznának a kis élőlényeknek.

Képeskönyvekből, esetleg **videofelvételről** (max. 5-10 perces) megismerkednek a vadállatokkal.

Matematikai tapasztalatokat szerzünk a környezetünkben található, látható különböző formákról, nagyságbeli, mennyiségbeli jellemzőkről.

A 4-5 évesek tapasztalat és **élményszerző sétákon** már nagyobb területtel ismerkednek. Törekszünk a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására.

Korábbi tapasztalataik alapján észreveszik az **időjárás** változásait (pl.: levélhullás, eső, fagy, „mi fánk” változásai). Tudnak úgy gyönyörködni a növényekben és állatokban, hogy óvják őket.

Az óvodapedagógus felhívja a gyermekek figyelmét az időjárás és az emberek tevékenység közötti összefüggésekre, ezekről tapasztalatokat szereznek – pl.: rügyeztetnek, magvakat csíráztatnak, hajtatnak, avart gyűjtenek, havat lapátolnak.

Továbbra is fontosnak tartjuk a **családi fényképalbumok** bemutatását, családokhoz a kirándulást.

A szülők segítségét kérjük, hogy megismerkedjünk **különböző foglalkozásokkal, mesterségekkel** (pl.: tűzoltó, orvos, fodrász, kereskedő, pék).

A séták során megfigyeljük a **járműközlekedés** szabályait is, sok gyermek jár autóval óvodába, így közvetlen tapasztalataik vannak.

Az óvodapedagógus autóbuszos kirándulást szerveznek tavasszal, megfigyeljük, milyen változásokat tapasztalunk, ahogy elhagyjuk a várost.

Gyakran motiváljuk a gyermekeket **matematikai tevékenységre**, így, számolgatásra, formák megfigyelésére, megnevezésére (pl.: körlap, gömb, kocka, négyzet) mennyiségi összefüggések észrevételére (pl.: több, kevesebb, ugyanannyi) játéktevékenység és séták közben egyaránt.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerkednek az **óvoda tágabb környezetével, városunkkal**.

Tovább gazdagítjuk **évszaki ismereteinket**, észreveteti az óvodapedagógus a növények fejlődési feltételeit, környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld).

Az óvodapedagógus és a dajkák segítségével részt vesznek a nagyok a **madarak etetésében** és a **kertészkedésben**, így – a növények csíráztatásában, ültetésében, a viráglocsolásban.

Figyelemmel kísérik az Állatok napját (október 4.), a Víz világnapját (március 20.), és a Föld napját (április 22.).

Újabb élőlények kerülnek érdeklődési körükbe (pl.: földigilisza, pókok, kukacok, lárvák), ezekről szívesen gyűjtenek információkat az óvodapedagógusok és szülők segítségével könyvekből, a televízióból.

Szívesen **kísérleteznek, megfigyeléseket végeznek** (pl.: pók-csapda, fagyás-olvas, tárgyak fajsúlya, tömege).

Gyakran kérnek a nagyok az óvodapedagógusoktól segítséget olyan ismeretek bővítésére, amelyekkel a tévé-nézés során, vagy nyaralás során találkoztak (pl.: érdeklődnek más országokról, a Földről, tengerről, természeti jelenségekről) - **beszélgetésekkel**, könyvek nézegetésével, gyűjtőmunkával elégítjük ki kíváncsiságukat.

Még több **munkahellyel ismerkedünk** meg a szülők bevonásával, utazunk helyi járatú autóbuszon, esetleg vonaton.

Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről – erről egyre több élménnyel is rendelkeznek.

Ellátogatunk **középületekbe** – múzeum, színház, kiállítás, iskola, bölcsőde, vasútállomás.

Az **egészséges életmód projektek** változatos témákkal célzottan szolgálják az életviteli, környezettudatos magatartás kialakítását (Egészség hét, víz-, gyümölcs- és zöldségprojektek, virágprojekt, madártetetés).

A **mikrocsoportos tapasztalatszerzés** lehetővé teszi, hogy gazdag ismereteket szerezzenek a tárgyak, elemek, formáiról, nagyság és mennyiségbeli jellemzőiről. Játékaikban önállóan használják matematikai ismereteiket (pl.: valaminek a megszámlálása, osztzkodásnál, építkezésnél), beszédükben is alkalmazzák a fogalmakat (pl.: kör, háromszög, henger, számfogalmak, mennyivel több).

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése projekt pedagógia elvei alapján

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében **kiscsoportosan** történik, a közvetlen tapasztalat és élményszerző séták, udvari tevékenységek, valamint a játék alkalmával – a projekt pedagógia elvei alapján.

A **projekt módszerű tanulás** nyitott, játékosan könnyed, hiszen az ötletek, a lehetséges, esetleg szokatlan megoldások egyedi gondolkodást erősítenek meg.

Tevékenységre alapozott ismeretszerzést valósítunk meg minden egyes témánál, az új ismeretek legfőbb forrása az élmény, a tapasztalat.

Az óvodapedagógus hetente egy természeti vagy a társadalmi környezet által felkínált téma megfigyelését tervezi. Az út megtervezése és végigjárása közben a gyermekek folyamatosan szembesülnek saját képességeikkel, a feladatok aktuális megoldása az egyéni képességekhez igazodik. A projekt sikere a kollektivitástól, a felelősségvállaló együttműködéstől függ, ezért minden esetben támaszkodunk a szülők segítségére, aktivitására is.

A délutáni óvodapedagógus megérkezése után a délelőtti óvodapedagógus a hét három délelőtti max. 8-10 gyermekkel megfigyelteti a tervezett témát.

A megfigyeléseket, tapasztalatokat ebéd előtt elmesélik egymásnak, ha mindenki megfigyelte a témát közösen elmondják egymásnak élményeiket, véleményüket, végül együtt rendszerezzük az információkat (pl.: képeket, gyűjteményt).

A tevékenység által olyan komplex képességeket fejlesztünk, mint szervezés, kommunikáció, találékonyság, kíváncsiság stb.

A megvalósult, kész projekt minden esetben kézzelfogható produktumot eredményez.

Évente egy ill. két alkalommal **kirándulásokat** szervezünk együtt az egész csoportnak a szabadba, a természetbe (pl.: Széchenyi liget, Szabadkígyósi Kastélypark, gyulai vár)

A kicsik programja fél napos, a nagyobbak egész napos program után érkeznek vissza az óvodába. Mindenképp szem előtt tartjuk az óvodások életkori sajátosságait, ezért csak rövidebb buszos kirándulásokon veszünk részt.

A tapasztalatszerzésekről fényképeket, esetleg videó felvételeket készítünk, ezek megtekintésével újra átélhetjük élményeinket.

A gyerekek kommunikációs készségének fejlesztése és anyanyelvi képességeik kibontakoztatása a közvetlen tapasztalat – és ismeretszerzések során

A mikrocsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek-óvodapedagógus **személyes beszélgetéseire**. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésére tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek **szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének** fejlesztését (pl: irányok, matematikai alapfogalmak, gyűjtő fogalmak, személyes adatainak ismerete, számfogalom...stb). A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes **köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást**, a szándékok kifejezését, mint a **kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés**.

A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Az óvodapedagógus lehetővé teszi ezzel, hogy a gyermekek értelmesen, **összefüggően kifejezhessék gondolataikat**, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait;
- önmagára és családjára vonatkozó adatokat: lakcím, szülei, testvéreik pontos neve, saját születési helye és ideje;
- azokat a magatartási formákat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- a gyalogos közlekedési szabályokat;
- a környezetében lévő művészeket, mestereket, esztétikai alkotásokat;
- mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli formákat.

A gyermek képes:

- különbséget tenni az évszakok, napszakok között;
- megszámlálni bármit legalább 10-ig, s azokat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint összehasonlítani és rendezni;
- az irányokat és a szófajokhoz társuló névutókat pontosan alkalmazni;
- betartani a gyalogos közlekedés szabályait;
- élményeit kontextusos helyzetben elmondani;

- a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető módon beszél;
- önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén;
- az alapvető viselkedési szabályokat betartani, az élményszerző sétákon is alkalmazni.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- szereti környezetét, gyönyörködik annak szépségében; érdeklődik a növényvilág természetes környezete iránt;
- örömmel ismer rá a környezetében lévő intézményekre, szolgáltató üzletekre, művészeti alkotásokra, s azokra az emberekre, akiket ott megismert;
- érdeklődik az állatvilág iránt – szeretettel beszél azokról a háziállatokról, amelyekhez személyes kapcsolata társul;
- fontosnak tartja a gyalogos közlekedés szabályait, amelyet igyekszik betartani, betartatni a kisebbekkel;
- törekszik azoknak a magatartási formáknak, szokásoknak betartására, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- élvezettel nézi a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videó felvételeket, fotókat;
- érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt.

5.7. Munkajellegű tevékenységek

Célunk: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A gyermekek együttműködésének, szervezőképességének fejlesztése – kötelesség-, és felelősségvállalás alakítása, a saját és mások elismerésére nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.
- A munkaeszközök használatának megtanítása.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése az és anyanyelvi képességeik kibontakoztatása a munkajellegű tevékenységekben.

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a **játékból bontakozik ki**, elsősorban önmagukért, majd később a közösségért végzik - kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen.

Mindenkor lehetőséget adunk, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében olyan munkát végezzenek, amelyre képesek, illetve vállalkoznak.

Fontos, hogy az **óvodapedagógus** a munkafajtáknál **mintát adjon** az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismerésében.

Úgy segítünk, hogy át tudják élni a **munka örömét**, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét.

Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, bátorító azért, hogy a gyermekben pozitív élményt alakítsunk ki a munkához.

Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezet gondozást.

A **3-4 éves gyermekek** figyelemmel kísérik a csoportszoba és az udvar **növényeinek** gondozását, kedvük szerint részt vesznek ebben.

Segédkeznek a nagyoknak az **avar-és termésgyűjtésben**. Szívesen tevékenykednek a rügyeztetésnél, csíráztatásnál. **Apróbb feladatokat** örömmel vállálnak (pl.: kenyérsztás, seprű behozatala, asztalok, székek rendezése).

Törekszünk, hogy kialakuljon **rendszeretettük**, elvárjuk tőlük, hogy rakják el azokat az eszközöket, amelyekkel játszottak, valamint ruhájukat, személyes holmijukat, ebben a szülők otthoni közreműködését is kérjük.

A **4-5 éves gyermekek** már részt vállálnak a **naposi munkában** - a dajkák kiemelt segítői ebben a gyerekeknek - ilyenkor már készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét. (Előző évben önállóan terítették a tiszóraihoz, uzsonnához, apróbb segítséget adtak a nagyoknak az ebédhez terítésnél stb.).

Egyéni megbízásokat kapnak az óvodapedagógustól (pl.: információk közvetítése, ajándékkészítés, segítségadás a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, szüleiknek, tevékenykedés a jeles napok, rendezvények előkészületeiben).

Lehetőséget kapnak az **önálló növénygondozásra**, az **élősarok rendben tartására**, az **óvodaudvar tisztántartására** (pl.: avargyűjtés, öntözés, eldobált hulladék összeszedése, hólapátolás, homok összelapátolás).

Az **óvodapedagógus** örömmel fogadja, a többiek előtt is **konkrétan megdicséri** azt a gyermeket, aki észreveszi, ha kisebb társainak, vagy a felnőtteknek szüksége van segítségre. Valamint ösztönözzük őket az udvarias magatartásra (segítségadás, előzékenység másokkal szemben).

Az **5-6-7 évesek** önállóan végzik a **naposi munkát** (terítés, takarítás előkészítő feladatok), közösen döntenek el a munkamegosztást - mivel képesek az együttműködésre. Ízlésesen, esztétikusan terítenek, esetleg tálalnak, segítenek az étkezés előkészítésében (pl.: kenyéret kennek, levest mernek, folyadékot öntenek, gyümölcsöt aprítanak).

A szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek étkezés után (pl.: kancsók elrakása, asztal letakarítás, morzsák felsöprése).

Önállóan végeznek **környezetszépítő, alakító munkát**, játék - illetve eszköztisztítást. (pl.: polcok portalanítása, festékes ecsetek és tálak elmosása, édesség és vitaminsaláta készítése, egyszerű javítások).

Fontosnak tartjuk, hogy **felismerjék, és rendszeres segítséget adjanak a kicsiknek**, és a rászoruló felnőtteknek. Felelősként képesek irányítani, ellenőrizni társaik tevékenységét (pl.: fogmosás, kézmosás, játékelrakás).

Egyéni megbízatásokat önállóan vállalnak, szívesen és pontosan teljesítenek, önbizalmukat, feladattudatukat, jól erősíti ez a fajta feladatvégzés.

Télen **gondoskodnak a madarokról, havat lapátolnak**. Gyermekméretű **kerti szerszámokkal** ügyesen bánnak (gereblye, seprű, lapát, lombseprű).

Egyes „nagytakarításoknál”, alkalmankénti nagy játékrendezésnél ügyesen tevékenykednek, így a játékkosarak illetve kincsesláda átválogatásánál, polcok tartalmának rendszerzésénél, átrendezésénél, a babakonyha esztétikus **rendrakásánál** és **térrendezésnél**.

Szívesen, kedvvel, **készítenek ajándékokat**, meglepetéseket a kicsiknek, a felnőtteknek és a családtagjaiknak.

A konkrét dicséret, gyakori elismerés hatására az óvodásaink **büszkék munkájuk eredményére**, ragyogó arccal fogadják az elismerést. Mindig erősítjük bennük, hogy mekkora könnyebbséget jelentet segítő apró kezük munkája – szüleik felé is közvetítjük ezt a véleményünket.

A munkaeszközök használatának megtanítása

Az óvodapedagógus minden munka jellegű tevékenység bevezetésekor ismerteti a gyermekeknek, hogy az eszközökkel hogyan kell bánni.

Segítünk – személyes mintaadással – abban, hogy a munkaeszközök használatát megfelelően elsajátíthassák.

Fontos, hogy a munka jellegű tevékenységeknek kialakítsuk a **szokásrendjét**.

Az óvodapedagógus felhívja a gyermekek figyelmét, hogy a **munkaeszközök baleset forrásai** lehetnek, megtanítjuk őket, hogyan lehet ezt elkerülni.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése az és anyanyelvi képességeik kibontakoztatása a munkajellegű tevékenységekben

A gyermekek munkajellegű tevékenységet az óvodai élet teljes rendszerében végeznek, így az **óvodapedagógus és a dajka modellértékű beszéde** kiemelt jelentőségű ezekben a tevékenységekben.

Fontosnak tartjuk a megfelelő szókapcsolatok, a kommunikáció, a nonverbális jelek és a beszéd hatáselemeinek megfelelő használatát, így közvetítünk megfelelő mintát óvodásainknak.

A munkajellegű tevékenységek során kialakult társas kapcsolatok, párbeszédetek fejlesztik a **kommunikációt**, színesítik a gyermek **szókincsét**, beszédét.

Minden elvégzett munkát **differenciáltan értékelünk**, nem használunk sztereotip kifejezéseket (pl.: ügyes vagy...)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, és azok használati módját;
- a munkafolyamatokat, és azok szabályait.

A gyermek képes:

- az önkiszolgáló teendőit önállóan végezni;
- közösen, kooperatíván dolgozni párban és mikrocsoportokban;
- a naposi munkát közös megegyezéssel, igényesen teljesíteni;
- az egyéni megbízatásokat felelősségteljesen teljesíteni;
- közreműködni a növények és állatok igényes gondozásában;
- kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- örömmel dolgozik társaival;
- szívesen teljesíti kötelességeit;
- szívesen elfogadja a felnőttek tanácsait;
- munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak.

6. GYERMEKVÉDELEM

A gyermeki személyiségfejlődés egészét segítő pedagógiai szemléletünkből adódik, hogy a komplex módon megnyilvánuló hiányos vagy hibás szocializációs hatások kompenzálására, megszüntetésére törekszünk óvodai keretek között.

Támogatjuk a családokat, erősítjük, kiegészítjük funkciójukat és pozitívan befolyásoljuk nevelési gyakorlatukat. Az óvoda fontos (esetenként hátránycsökkentő) szerepe a családok szemléletének formálása is - egészséges étkezés, az aktív életmód, a betegségek megelőzése, a testi és a környezeti higiénia, valamint a környezetvédelem.

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Célunk: Felderítő tevékenységünk után a hátrányos élethelyzetben lévő családok segítése, a gyermekek kompenzáló fejlesztése, nevelése.

A gyermekek a család bevonásával, egészséges interperszonális kapcsolatok kialakítása során kapjanak támogatást.

A gyermekvédelmet az óvoda minden dolgozója kiemelten kezelje, szervesen épüljön be a nevelési folyamatba.

Feladatunk:

- PREVENCIÓ: azaz a gyermekek személyiségének károsodását empátiával, tapintatos segítségnyújtással, intézkedéseinkkel megelőzni.
- KORREKCIÓ: azaz a már bekövetkezett károsodásokat és azok hatásait a gyermeki és szülői jogok érvényesítésével megszüntetni, vagy legalább enyhíteni.

Figyelembe kell venni, hogy:

- a sok hasonlóság ellenére minden eset egyedi, egyszeri és megismételhetetlen;
- a szülő megnyerése elsődleges feladat;
- egyetlen gyermek se szembesüljön családjá hátrányos helyzetével, vagy legalábbis minél később;
- a családok világnézetéhez az óvodának kell alkalmazkodnia.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- az óvodába lépő gyermekek szüleinek tartandó első közös megbeszélésen tájékoztatást nyújt;
- A harmonikusan fejlődő gyermekeket preventív jelleggel kísérjük figyelemmel.
- az óvodapedagógusok által készített felmérést összesíti, velük együttműködve ismeri meg a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket, családjukat – helyzetüket figyelemmel kíséri;
- gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén felveszi és tartja a kapcsolatot a Család és Gyermekjóléti Szolgálattal. Szükség szerint részt vesz az esetszembeszéleéseken.
- családlátogatást végez az érintett óvodapedagógusokkal közösen kritikus esetben ill. a szükséges prevenció céljából;
- a beküldendő szakvéleményeket véleményezi, továbbítja az óvodavezetőnek;
- részt vesz szakirányú továbbképzéseken, esetszembeszéleéseken;
- segítséget nyújt a családok szociális támogatáshoz jutásában;
- közreműködik anyagi támogatás – természetbeni juttatás esetleges átváltása esetén, amennyiben egy gyermek érdeke ezt megalapozza;
- szorosan együttműködik az óvodavezetővel, minden problémát közösen beszélnek meg, és alakítják ki álláspontjukat a további teendőkről – szükség esetén együtt végeznek családlátogatást;
- tevékenyen részt vesz a gyermeket érintő probléma pedagógiai eszközökkel történő megoldásában, a hivatalos jelzést megelőzően;
- kapcsolatot tart elsősorban a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, és a többi gyermekvédelemmel kapcsolatos intézmény szakembereivel;
- megismerkedik az 1997. évi XXXI. Törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról és a Végrehajtáshoz kapcsolódó jogszabályok gyűjteményével, valamint a helyi rendeletekkel – a változások figyelembevételével;

- tanévzáró nevelőtestületi megbeszélésen beszámol végzett munkájáról az adott nevelési évben

Az óvoda dolgozóinak feladata:

- minden gyermekvédelmi problémáról az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős tájékoztatása, szükség esetén a azonnali jelzés megtétele a hatóságok felé.
- a szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős elérhetőségéről;
- az otthoni hiányos táplálkozás észrevétlen pótlása;
- amennyiben a gyermek, otthoni körülményei indokolják, a csoport dajkája olyan gondozási feladatot is ellát, amely nem az óvoda feladata (pl.: fürdetés, eseti ruhamosás);
- szükség esetén ruha és játék gyűjtése, ill. csereakció szervezése nevelési időn kívül;
- a gyermeket más felnőttel (szülőkön, nagyszülőkön kívül) csak a szülő írásbeli kérelmére engedhet haza;
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- ha észleli, hogy a gyermek balesetet szenved, vagy ennek veszélye fennáll, a szükséges intézkedéseket megtegye,
- kizárólag jogos szülői nyilatkozat esetén tagadható meg valamely szülőnek a gyermek elvitele (pl.: szülői felügyeleti jog megvonásának vagy szüneteltetésének hitelt érdemlő bizonyításakor);
- a gyermekkel kapcsolatos nyilatkozatot a az OviKréta felületére kell feltölteni.
- Gyermekvédelmi szempontból kötelességünk a felnőttekre is figyelniük, egymásnak segítséget nyújtani, megoldást keresni.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

A **kiemelt figyelmet igénylő gyermekek** (sajátos nevelésű igényű; beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő; tehetséges gyermekek, tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek) mindenekfelett álló érdekeinek szem előtt tartására, **integrált nevelésére** törekszünk.

Nevelőmunkánk során biztosítjuk minden gyermek számára az **esélyegyenlőséget** és **szegregációmentességet**. Szükség esetén **megfelelő szakember** (védőnő, gyermekorvos, fogorvos, óvodapszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, konduktor, gyermekvédelmi felelős ill. műhelymunkát vezető óvodapedagógusok) közreműködését vesszük igénybe. Különös gondot fordítunk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel történő eredményes és hatékony együttműködésre.

Óvodapedagógusaink és a dajkák pozitív mintával lépnek fel a megkülönböztetés, kirekesztés, egyenlő bánásmód megsértése ellen.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, fejlesztését a Békéscsaba Megyei Jogú Város Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének és óvodánk Esélyegyenlőségi Tervének figyelembevételével valósítjuk meg.

A csoport óvodapedagógusai a gyermekek fejlődési szintjének diagnosztizálására, az egyénre szabott fejlesztési tervek elkészítésére és annak megvalósítására az „OviKréta” digitális felületén, a gyermekek fejlődésének nyomon követése központi dokumentációját használják.

Az óvodánk utazó fejlesztőpedagógusa év elején minden tanköteles korú gyermek fejlettségét méri (szülői írásos hozzájárulása alapján), szükséges esetekben a csoport óvodapedagógusa fejlesztést végez (melyhez kikérheti a Szakszolgálat fejlesztőpedagógusainak véleményét), illetve a szakember további vizsgálatot javasol az adott gyermeknél.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai bent léte nagyobb mértékű **differenciált fejlesztést, speciális eljárások** alkalmazását teszi szükségessé. Óvodapedagógusainknak minden befogadó csoportban rendelkezniük kell bizonyos alapismeretekkel, illetve maximálisan együtt kell működniük a gyermekek fejlesztését segítő szakemberekkel.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésének alapja a Szakértői Bizottság, a **Logopédia**-szakvéleménye. Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, **mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd**, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, **az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.**

Logopédiai fejlesztést (*speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére*) megelőzi a szűrés, melyet 5 éves kor után végez a logopédus az adott gyermekek csoportjában. A terápia a logopédia által meghatározott időpontban történik, logopédiai órarend alapján

Az utazó logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, SZIT/TSMT terapeuta, konduktor intézményünkben fejleszti a gyermekeket.

Minden óvodásunk egészségi állapotáról, testi fejlettségéről felmérést végez a **védőnő** évente három alkalommal, az átlagtól eltérő esetekben, külön kérhetjük a védőnő segítségét is, folyamatos együttműködés jellemzi kapcsolatunkat, a szakemberek egészségvédő programjaink aktív részesei.

Óvodásaink testi fejlődését fél évente az „OviKréta” digitális felületen rögzítik a csoport óvodapedagógusai.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló gyermekeknek és családjaiknak **a segítségnyújtás lehetőségei:**

- a szülők figyelmének felhívása a gyermek eltérő fejlődési sajátosságaira,
- családlátogatás, nevelési segítség (szükség szerint többször is),
- fejlesztő, felzárkóztató óvodai programok szervezése,
- a család Szakszolgálathoz irányítása,
- javaslat egészségügyi ellátás igénybevételére, gyermek-ideggondozói- és pszichiátriai vizsgálatra,
- rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra való javaslattétel,
- javaslat a gyermek más formában történő napközbeni ellátására,
- a szülők kérelemére vagy beleegyezésével javaslat a gyermek átmeneti gondozására.

7.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban: SNI) gyermekek egyéni vagy csoportos fejlesztése **gyógypedagógusi kompetencia**. Utazó gyógypedagógus, logopédus, SZIT terapeuta, konduktor hivatott ezen gyermekek speciális fejlesztésére.

Az intézményünk tevékenységei közé tartozik a következő SNI gyermekek ellátása:

- mozgásszervi fogyatékkal élő,
- érzékszervi (hallássérült) fogyatékkal élő,
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavaros,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdő gyermekek.

Óvodánkban az Esély Pedagógiai Központ biztosítja, ezen gyermekek részére a szakember ellátottságot és a fejlesztést. Intézményünkben a speciális szakemberek az erre kialakított helyen (tornaszoba, fejlesztő és könyvtárszoba) fejlesztik a gyermekeket a **szakvéleményben** meghatározott időtartamban.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el, hogy óvodáskor végére megfelelő fejlettségi mutatókkal rendelkezzenek.

7.2. Beilleszkedési, tanulási és magatartás zavaros gyermekek

A beilleszkedési, tanulási és magatartás zavaros gyermekek (BTMN) szűrését a Szakszolgálat munkatársai végzik óvodapedagógusaink, vagy a szülő kérésére, A BTMN-es gyermekek fejlesztését a fejlesztőpedagógussal, logopédussal együttműködve végezzük az óvodai csoportban vagy a fejlesztőszobában. Ezen kívül óvodapedagógusaink belső tudásmegosztások, tanfolyamok során jutnak további szakszerű ismeretekhez.

7.3. Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A gyermekvédelmi törvény egyértelműen rendelkezik a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek és családok meghatározásáról, nevelésben történő részvételéről, fejlesztéséről.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek mindkét szülőjének – egyedül nevelő szülő esetén a gyermekkel élő szülő – illetve gyámjának **alacsony az iskolai végzettsége** (legfeljebb alapképzésű iskola), **alacsony a foglalkoztatottsága**. Továbbá a gyermeknek **elégtelen lakókörnyezete**, illetve lakókörülményei (félkomfortos, komfort nélküli, szükséglakás) vagy olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek. A család ezen körülményeiről, szociális hátrányairól való tájékozódás a szülő önkéntes nyilatkozata alapján történik.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek az előbb felsorolt (hátrányos helyzetű kritériumok) körülményekben legalább kettő fennáll, továbbá a nevelésbe vett gyermek.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre megállapítja a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető.

A HH és HHH gyermekek, családok helyzetét – lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megkönnyíteni.

7.4 Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Folyamatos kapcsolattartás, igény esetén nevelési kérdésekben tanácsadás, szociális segítő, védőnő bevonásával, játékos fejlesztő feladatok, mesék, versek, szakirodalom ajánlása a család számára.

7.5 Tehetséges gyermek, tehetséggondozás

Alapelveink a tehetséggondozásban

- Minden gyermek tehetséges valamiben, ezt a tehetségét fel kell fedeznünk.
- Komplex tehetségfejlesztő programot működtetünk, egyszerre fejlesztjük a gyermek személyiségét és képességeit, valamint erős és gyenge oldalát. Minden esetben a gyermek pozitívumait, erősségeit emeljük ki.
- Az optimális egyéni tehetséggondozást a játéktevékenység biztosítja, a fejlesztést speciális egyéni és mikrocsoportos formában végezzük.

- Fontosnak tartjuk a műhelyek átjárhatóságát, azt, hogy a gyermek jól érezze magát a tevékenységben. Lehetőség szerint az iskolába lépés után is nyomon követjük tehetséges gyermekeinket.
- Csak kreatív óvodapedagógus képes kreatív gyermeket fejleszteni.
- A családokkal együttműködve valósítjuk meg tehetséggondozásunkat.

Célunk:

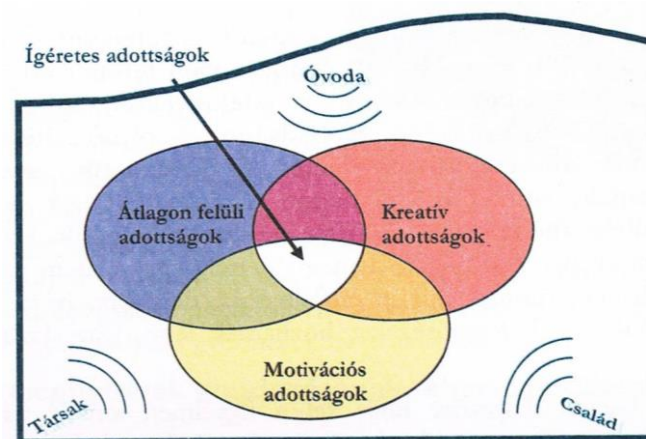
- A gyermek személyiségének figyelembevételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Az 5-7 éves, illetve iskolába készülő gyermekek számára olyan műhelytevékenység biztosítása, melyben önmagához mérten kibontakoztathatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak.
- A pedagógusok módszertani kultúrájának gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tehetségdiagnosztika rendszerének kialakítása (tehetségazonosítás, beválogatás, hatásvizsgálat), megvalósítása, évenkénti felülvizsgálata.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységtartalmak kimunkálása (műhelyek kialakítása), éves munkaterv, gazdag, színes tehetséggondozó programok készítése.
- A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Óvodai tehetségmodellünk

Adaptált többtényezős óvodai tehetségmodellünk a Mönks – Renzulli – Czeizel - Nagy modelleket ötvözi, egyesíti, ezt választottuk, mivel életszerű, könnyen alkalmazható és mérhető az óvodában, alkalmazásával értelmezhetővé válnak a tehetség összetevői.

Tehetségdiagnosztikai rendszerünk

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok óvodába lépéstől figyelik, mérik óvodásainkat a egyéni fejlesztési tervdokumentáció alapján. A több éves fejlesztések, mérések során világossá válik, hogy az adott iskolába készülő gyermek számára melyik az a tevékenység, amelyben a gyermek önmagához mért tehetségét kibontakoztathatjuk.

A tehetségműhelybe lépéstől a tehetséggondozó pedagógusok végzik a megfigyeléseket speciális szempontok alapján. Az indikátorok felhívják figyelmünket a változás szükségszerűségére, illetve bizonyítják sikereinket magunk és partnereink számára.

Tehetségszűrőnk, tehetséggondozásunk mérési pontjai:

- *Tehetségigéretetek felfedezése, azonosítása*
 - Időtartama: 3-5 éves korig;
 - Megfigyelést végzik: csoport óvodapedagógusai;
 - A tehetségazonosító diagnosztikája alapján.
- *Tehetségigéretetek beválogatása*
 - Időpont: év végén, 5 évesek körében;
 - Megfigyelést végzik: az adott műhely tehetséggondozói;
 - Speciális szempontok szerinti megfigyelés alapján.
- *Speciális műhelyek hatásvizsgálata*
 - Időtartama: 5-7 éves kor, folyamatosan a műhelytevékenység alatt, a munka befejezéséig tart;
 - Megfigyelést végzik: gyermekek, óvodapedagógusok, műhely-vezetők, szülők;
 - Rajzos diagnosztika és mérési dokumentumok alapján.

A csodák színterei - műhelyek kialakítása

A műhelyek kialakításánál a **gardneri tehetségterületek** vesszük figyelembe, ezt támogatja a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége is, így megkülönböztetünk: nyelvi, zenei, logikai-matematikai, természeti, testi-kinesztetikus, térbeli-vizuális, interperszonális és intraperszonális területeket. Gardner szerint nem egyfajta monolitikus intelligencia létezik, hanem azok színes skálája, elmélete szerint ezek az intelligenciák különállók és különböző fejlettségűek.

Az óvodai műhelytevékenységek komplex jellegük miatt nem mindig sorolhatók egyértelműen az egyes területekhez, a mi programunkban az inter- és intraperszonális területeket minden műhelyben lefedjük, hiszen ezek az óvodások gyenge pontjai, fejlesztésüket a többi terület eredményes fejlődése miatt mindenképpen fel kell karolnunk. Gyakran keveredik még a testi-kinesztetikus és a zenei terület, hiszen a mozgás és a zene, a tánc alkotó elemei, illetve gyakran komplex harmóniában hatnak a művészeti ágak – ez a mi óvodánk tevékenységeinkben is sokszor így realizálódik.

Nevelőtestületünk a műhelymunkákhoz kapcsolódó tevékenységeket az óvodásaink szükségleteiből vezette le. Olyan egyéni képességekhez igazodó tevékenységeket tervezünk, ahol mikro-, illetve kiscsoportban tevékenykedhetnek a hasonló érdeklődésű, tehetségű gyermekek. A differenciálás eszközével élünk, testre szabott fejlesztést alkalmazunk, figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

Ha a nagy csoportos korú gyermekek létszáma lehetővé teszi, törekszünk valamennyi tehetségterület lefedésére, mert humán erőforrásunk ezt lehetővé teszi - óvoda pedagógusaink kiváló képességei és sokrétű érdeklődési területeik vannak.

A műhelyeket kedves, a gyermekek figyelmét megragadó nevekkal illetjük, ezzel is segítve az érzelmi kötődést az újfajta tevékenységhez:

- **Varázssipka** – nyelvi, mese, dráma műhely,
- **Daloló Pacsirták** – zenei műhely,
- **Pörgő-forgó** – testi-kinetikus, gyermektánc műhely,
- **Tündértánc** – testi-kinetikus, zenés-mozgás műhely,
- **Hétprobások** – testi-kinetikus műhely,
- **Kis-kézműves** – térbeli-vizuális műhely,
- **Tudorkák** – logikai-természeti műhely.

A műhelyek tevékenységében alkalmazzák pedagógusaink **Renzulli „gazdagítási triád modelljét”**, így válik különleges, egyedi tevékenységgé a műhelymunka:

- Érdekes, *újszerű felfedezési, feltáró élményeket*, tapasztalatokat nyújtunk a gyermekeknek, amelyek nincsenek a mindennapi óvodai tevékenységeinkben.
- Az *együttmunkálkodásra, közös gondolkodásra*, érzelmi folyamatok tanulására törekszünk - mikrocsoportos, páros és egyéni formában.
- A fejlesztések során *valós problémákat tárunk föl*, azok megoldására törekednek a gyermekek a pedagógusok segítségével.

A tehetséggondozóknak kiemelten szem előtt kell tartaniuk, hogy az óvadás tehetségígéret elsősorban gyermek, éppen ezért számára a *fejlesztés elsődleges eszköze a az örömet, felszabadultságot nyújtó játék, a tevékenységben megvalósuló, játékba integrált tanulás.*

A műhelymunkákhoz szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Óvodapedagógusaink Montessori szeretetpedagógiájára alapozva, mint segítőtársak, szervezők, okosan szeretők és irányítók van jelen, a gyermek aktivitására, érzékenységre építenek.

A tehetséggondozás újszerű, kreativitást igénylő feladat, ehhez a típusú fejlesztő munkához a hatékony továbbképzési segítséget nyújtunk a műhelytevékenység vezetőinek, és minden óvodapedagógusunknak. Műhelymunkát intézményünkben *csak a nevelőtestületünk tagjai* végezhetnek, mivel saját óvodapedagógusaink ismerik legjobban a gyermekeket, az óvodai szokásait.

A csoport óvodapedagógusai 3-5 éves korig a mindennapos, egyéni tehetséggondozást a saját csoportjukban végzik – a jól képzett pedagógusnak fontos szerepe van, mivel az gyermeki alapképességek hatékony fejlesztésére van szükség a későbbi tartalmas, optimálisan fejlesztő műhelytevékenységhez.

A tehetségigérettekkel olyan **tehetséggondozó** foglalkozik, akinek jó az affinitása, jó képességei vannak, műhely munkát **segítő társa** is hasonló érdeklődéssel, képességekkel rendelkezik. Ismeri és gyakorolja az új szemléletű nevelési módszert és megfelelő szakmai tudással rendelkezik a műhely eredményes működtetéséhez.

Adler individuál pszichológiáján alapuló *bátorító nevelés* alapelve hatja át óvodánkban a felnőtt - gyermek kapcsolatot, a tehetséggondozók módszertárában is jó szolgálatot tesz ez a pozitív szemlélet.

Állandó, kijelölt helye és ideje van minden műhelynek, ez fokozza a gyermekek biztonságérzetét. A nyugalmasabb, kevés nagymozgást igénylő műhelyeknél (barkácsoló, zenei, logikai) barátságos, nyugodt sarok kialakítására törekszünk a megfelelő alkotó légkör érdekében – a műhely kuckókban.

A nagymozgást igénylő műhelyek a tornaterembe, vagy az udvar egy erre kialakított helyén tevékenykednek.

Folyamatos feladatunk az **esztétikus, gazdag eszköztár** megteremtése a különböző kreatív műhelytevékenységekhez. A műhelyvezetők munkájának megkönnyítéséhez, műhelytevékenységek színes életének bemutatásához, dokumentálásához videokamera, fényképezőgép, és nyomtató biztosítása elengedhetetlen. Valamint minden műhely számára az aulában egy információs táblát, kiállító helyet biztosítunk, így segítjük a kommunikációt a szülők, érdeklődők felé.

A játékos tevékenységhez szükséges játék, felfedező, barkácsoló, mozgásfejlesztő eszközöket, táncruhákat, CD lejátszókat (a felsorolásnak csak a képzelet, és a gyermeki tevékenykedtetés szab határt) különböző forrásokból biztosít az igazgató, segítségül hívva alapítványunkat, és az adakozó szponzorokat, az elégedett szülőket.

A gyermekek motivációjának érdekében **apró csodákkal**, is kedveskedünk a gyermekeknek – minden műhely egy bájos, kedvenc bábba büszkélkedhet, melyek a tehetséggondozók játékos segítői.

Erősíti a műhelyhez való érzelmi kötődés kialakulását, elmélyülését az is, hogy mindegyik differenciált csoportnak saját rajzos logót készítettek a pedagógusok.

A tehetséggondozók a tevékenység elején korszerű módszerekkel légkörjavító, ráhangoló játékkal motiválnak, ez segíti az érzelmi stabilitást, azt, hogy könnyebben kialakuljon az alkotó innovatív légkör a műhelyekben. Erre azért kell kiemelt figyelmet fordítani, mivel különböző csoportokból, változó hangulatban érkeznek a gyermekek arra a heti egy alkalomra, a sürgetett, gyorsan induló tevékenység nehézséget jelent a gyermekek számára – a műhelymunka a különleges felfedezések, megélt csodák színterévé kell varázsolódjon alaklomról alaklomra.

A tehetségprogram kommunikációja

Fontos hangsúlyoznunk a szülők meghatározó szerepét a gyermekek nevelésében, mindenképpen be kell őket vonni a tehetséggondozás folyamatába. A **szülők, mint kulcsszereplők megnyerése** szisztematikus rendszer kiépítését igényli, nélkülük óvodában a gyermek fejlesztése elképzelhetetlen.

Változatos kapcsolati formákat hoztunk létre, ezek biztosítják folyamatos jelenlétüket, tájékozottságukat a tehetségnevelésben.

Már az óvodával való ismerkedéskor, a *nyílt napokon* tájékoztatást kapnak az óvodánkban folyó színes nevelő munkáról, így a tehetséggondozásról is.

Ezt követően az *első szülői értekezleten* a csoport óvodapedagógusa beszél arról, hogy épít programunk a gyermek pozitívumaira, megismertetjük velük a gyermek fejlődését diagnosztizáló dokumentumunkat. Az évek során *félévente korrekt tájékoztatást* kap a szülő gyermeke csoportbeli fejlődéséről, legjobb adottságairól.

A műhelyekbe történő bevalogatás után (5 éves korban) a *réteg-szülői értekezleten* újra informálódik a szülő.

A műhelytevékenységek elindításakor a műhely-vezető óvodapedagógus gondoskodik a tevékenységük kommunikálásáról. *Információs táblák, műhelynap börsét* működtetünk minden műhelyről az aulában – ez szolgálja a folyamatos kommunikációt a szülők, nagyszülők, és persze a többi gyermek felé.

A „*Dolgozzunk együtt*” kapcsolattartási forma keretein belül otthoni gyűjtésre, kutatótevékenységre, tájékozódásra ösztönözzük a családokat. A műhelytevékenységet irányítók *félévente konzultálnak* a szülőkkel gyermekük fejlődéséről, műhelybeli tevékenységéről.

A tehetségnevelésünk megkoronázása az év végi családi napunkon a „*Tehetségigéretetek bemutatkozása*”, ezen az ünnepi alkalmon minden műhely megcsillogtathatja kiváló munkáját, betekintést mutatnak csodákkal teli tevékenységükbe, majd az óvodaigazgatónk egy díszes oklevelet ad át a kis tehetségigéreteknek.

A helyi **nevelési intézményeknek** és a **fenntartónak is bemutatjuk** programunkat. Évente tehetségnapot szervezünk az érdeklődő kollegáknak, óvodai szintű szakmai bemutatókat tartunk a város óvodapedagógusainak tehetséggondozás témakörben. A városi ünnepegeken, rendezvényeken szívesen vállalnak műhelyeink szereplést, részvételt.

Tehetséggondozásunk kommunikálásánál igénybe vesszük a **helyi média** (újság, TV) népszerűsítő segítségét.

Szívesen mutatjuk be, tesszük közhírré **országos fórumokon** is tehetségsegítő munkánkat, a tehetségkoordinátor színes szakmai anyaggal készül ilyenkor.

8. „OKOSODÓ” ISKOLAELŐKÉSZÍTŐ PROGRAM!

A 2011.évi CXCV törvény 45 §. (2) szerint az a gyermek, aki, augusztus 31-ig betölti a **6. életévét szeptembertől tankötelessé válik**. A 20/2012 (VII.31) EMMI rendelet 21§. előírja, hogy a tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a **gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje** az iskolába lépéshez szükséges szintet.

Az SNI vagy BTMN-es státusszal rendelkező gyermek a **Szakértői Bizottság javaslata** alapján, amennyiben az értelmi, lelki, szociális és testi fejlettsége nem éri el az iskolába lépéshez szükséges szintet, még egy évig óvodában maradhat. A szülő is kérheti az Oktatási Hivataltól, tanköteles gyermeke további egy évre szóló óvodai nevelésének biztosítását, ha úgy ítéli meg, hogy gyermeke még nem áll készen az iskolára. Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való

részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára **a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl**, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az **óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat** biztosítunk.

A fejlettség jellemzőit az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló kormányrendelet határozza meg. **Az iskolaérettség tehát a fizikai és pszichés alkalmasságot és kognitív fejlettséget jelent az iskolai elvárásoknak való megfeleléshez.**

Minden szülő vágya, hogy sikerélményekben gazdag legyen gyermekének az iskola. A törvényi változások következményeként kiemelten hangsúlyos azon gyerekeknél a hatékony iskola-előkészítő foglalkozás, akiknél az Oktatási Hivatal, vagy a Szakértői Bizottság véleménye valamilyen területen zavart, elmaradást tapasztalt.

Az iskola-előkészítő foglalkozások célja, hogy az OH határozattal, illetve Szakértői Bizottság javaslata alapján óvodában maradó tanköteles korú nagycsoportos gyermekek azon képességeinek fejlesztése, amelyek alkalmassá teszik a gyermeket arra, hogy megtanuljon az iskolában írni, olvasni és számolni, valamint, hogy megkönnyítsék a gyermekek számára az óvodából az iskolába való átmenetet. A gyermekek egész óvodai életük alatt az iskolára készülnek fel, azonban nagy a „szakadék”, különbség az iskola és óvodai élet között.

A Programot az intézmény keretein belül két gyakorlott óvodapedagógus és egyben szakvizsgázott fejlesztőpedagógus irányítja a megfelelő szakmódszertani eszközök segítségével. A foglalkozások során sok játékos feladattal, rengeteg fejlesztő eszközzel segítik azoknak a készségeknek és képességeknek a fejlődését, amelyek szükségesek a sikeres iskolakezdéshez. Megtesznek mindent annak érdekében, hogy a gyerekek játékos formában elsajátítsák az iskolakezdéshez szükséges ismereteket, és képesek legyenek harmonikusan, koncentráltan jelen lenni.

A foglalkozások az alábbi témák mentén szerveződnek:

- finommotorika fejlesztés, írás- előkészítés (helyes ceruzafogás, helyes testtartás, szem-kéz koordináció fejlesztése),
- vizuális és auditív észlelés fejlesztése, szerialitás (sorrendiség) fejlesztése,
- matematikai és logikai képességfejlesztés (problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése, matematikai fogalmak kialakítása, szám-mennyiségfogalom kialakítása),
- szövegértés fejlesztése, beszédfejlesztés, szókincsbővítés,
- figyelem- és memória fejlesztés,
- környezetismereti képességfejlesztés,
- térben és síkban való tájékozódás,
- érzelmi intelligencia fejlesztése.

A foglalkozás előnye az alacsony létszám, 6-8 fős csoport, amely lehetővé teszi a differenciált, egyéni foglalkozást a gyerekekkel. Ügyelnek arra, hogy azonos képességű és fejlesztést igénylő gyermekek kerüljenek egy csoportba. A foglalkozások ideje: 30 - 45 perc, helye az intézményben kijelölt fejlesztő-, vagy csoportszoba.

9. AZ ÓVODAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

Az óvodai szociális segítő olyan – óvodában tevékenykedő – segítő szakember, aki elsődlegesen a gyermekek, veszélyeztetettségének megelőzésével, szociális és kommunikációs készségei fejlesztésében, egészségfejlesztésben való közreműködéssel, prevencióval foglalkozik. Aktív résztvevője a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésének, illetve a felmerülő életvezetési, szociális problémák megoldásához nyújt segítséget az óvoda gyermekeinek, igény szerint pedagógusoknak, a nevelő-oktató munkát segítő szakembereknek, valamint szülőknek egyaránt.

9.1. Az óvodában a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

A nevelési-oktatási intézményben nyújtott szociális szolgáltatás során eljáró óvodai szociális segítő a gyermekkel közvetlenül foglalkozik, az egyéni szociális szolgáltatások megvalósításának ideje alatt a gyermek, tanuló felügyeletéről maga gondoskodik.

- egyéni segítés, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek
- közösségi tevékenységek, mely programokba a szülők is bevonhatók.

A szociális segítő *támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is*, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja, ugyanakkor szociális szakemberként támogatja az óvoda észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával. A szociális segítő *szakmai munkáját támogató munkaformák* közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

Az együttműködési megállapodást a család- és gyermekjóléti központ vezetője köti meg az igazgatójával az óvodai szociális segítő tevékenység ellátásáról.

Az együttműködési megállapodásnak tartalmaznia kell:

- a szociális segítő szolgáltatást nyújtó személy megnevezését, a szolgáltatás célját, tartalmát, helyszínét és annak megjelölését, hogy a szociális segítő mely időpontban látja el tevékenységét az óvodában, továbbá
- az óvoda nyilatkozatát arról, hogy biztosítja a szociális segítő bejutását az óvodába, és a szolgáltatás nyújtásához szükséges külön helyiséget, valamint feladatai elvégzése érdekében az infrastruktúrához való hozzáférést.

A szociális szolgáltatást közvetlenül igénybe vevők (gyerekek, szülők, óvodapedagógusok, valamint

a köznevelési feladatokban közreműködő egyéb szakemberek stb.) számára *kiemelten fontos a szolgáltatáshoz való hozzáférésről, annak módjairól, feltételeiről és korlátairól szóló részletes tájékoztatás*. A tájékoztatást elsősorban tájékoztató anyag, szórólap átadásával vagy a szociális segítő személyes jelenléte és tájékoztatása útján kaphatják meg, de az egész intézmény szülői közösségét egy időben elérő egyéb fórumok is felhasználhatók erre.

Az együttműködés során a folyamatos információáramlás biztosításának kiemelkedő szerepe van a gyermekek és családjaik problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése és az állapotromlás megelőzése érdekében.

Ha a *szociális segítő tevékenysége során észleli* a gyermek veszélyeztetettségét, és ezt azonnal jelezni kívánja, akkor jelzését a család- és gyermekjóléti szolgálathoz továbbítja, és haladéktalanul tájékoztatja róla a nevelési-oktatási intézmény igazgatóját.

9.2. Az óvodapedagógusok és a szociális segítő kapcsolata

A pedagógus feladata, hogy nevelő-oktató munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

Ennek érdekében az óvodapedagógus

- meghallgatja/elolvassa a szociális segítő tájékoztatását az intézményi segítő tevékenységgel kapcsolatban;
- konzultációk keretében kérdéseket tesz fel, információt gyűjt, tájékozódik, pontosítja a kompetenciahatárokat a tevékenységgel kapcsolatban;
- részt vesz a szociális segítő által szervezett előadásokon, érzékenyítő foglalkozásokon;
- javaslatot tesz a segítő tevékenység intézményi problémákhoz igazítására.

A fentiekről szóló tájékoztatáson túl kiemelten fontos folyamatos együttműködésük, kapcsolattartásuk

a munkavégzésük során. A gyermekek érdekében megvalósuló *egyéni, csoportban és közösségekben végzett segítő tevékenységek során az óvodapedagógus szorosan együttműködik a szociális segítővel.*

10. EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

10.1. Nevelési időn kívül szervezett térítésmentes tevékenység

Fakultatív hitoktatás

Óvodánk gondoskodik arról, hogy a gyermekek **szülői igény szerint** fakultatív hit- és vallásoktatáson vegyenek részt. A fakultatív lehetőség az óvodában az óvodai tevékenységektől elkülönítve, az óvodai értékrendet figyelembe véve, de nevelési időnek nem minősülő időkeretben szerveződik.

A helyi vallási közösség által delegált **pedagógus végzettségű hitoktató** a könyvtárszobában játékosan tevékenykedik a gyermekekkel.

A tevékenység ideje alatt óvodapedagógus jelenlétét biztosítjuk, a feladatok ellátása során kölcsönös együttműködésre törekszünk.

A fakultatív hitoktatás megszervezése: tartalmának meghatározása, a foglalkozások ellenőrzése, a pedagógus végzettségű hitoktató alkalmazása az egyházi jogi személynek a feladata. A szükséges tárgyi feltételeket (különös tekintettel a megfelelő helyiségre) óvodánk biztosítja.

10.2. Nevelési időn belül szervezett térítésmentes tevékenység

Vízhez szoktatás A fenntartó minden iskolába készülő gyermeknek ingyenes úszásoktatási, vízhez szoktatási lehetőséget biztosít a Szigligeti utcai Óvoda tanuszodájában. A turnusok beindítása az óvodapedagógusok előzetes egyeztetése alapján valósul meg. A csoport óvodapedagógusai és dajkái kísérik a gyermekeket, ott szakképzett úszásoktató foglalkozik velük. Nyári időszakban, ha az idő lehetővé teszi, vízhez szoktatást, tusolást valósítunk meg minden óvodásunk részére az óvoda udvarán.

11. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Programunk sikerkritériumát „A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végén” című programelemünk tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető gyermekeink fejlettségi szintje, kitűzött nevelési, minőségi céljainknak megfelelő pedagógiai munkánk.

11.1. A program működését tervező, elemző, és értékelő dokumentumok (az „OviKréta” digitális felületen)

A következő dokumentumok segítik az ellenőrzést, elemzést és értékelést:

❖ **Az igazgatónk éves munkaterve** (időkeret: 1 év).

A nevelési programunk lebontása éves feladatokra, és a megvalósulás értékelése évente év végén.

❖ **Csoportnapló** az adott nevelési évben:

- A gyermekcsoport nevelési terve (szokás – szabályrendszer).
Tervezési és értékelési időkeret: félév.
- A gyermekcsoport tevékenységi terve.
Tervezési és értékelési időkeret: negyedév (évszakonként).
- Eseményterv, szervezési munka.
Tervezési és értékelési időkeret: 1 hónap

Ezek a tervezések az „OviKréta” csoportnaplóban találhatók, melyek tartalmazzák a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat, és az eseményekkel járó szervezési munkát.

❖ **Gyermek fejlődésének nyomon követése – „OviKréta” digitális felületen**

Tervezési és értékelési időkeret:

- anamnézis felvétele óvodába járás kezdetén,
- a családlátogatás és a beszoktatás tapasztalatai: beszoktatás végére,
- a gyermek képességeinek, fejlődésének diagnosztikája: félévente,
- az egyéni fejlesztési tervek (beszoktatási terv is), s azok értékelése: félévente
- a gyermek speciális adottságainak, érdeklődési területének feltérképezése, gyermek tehetségígéretének azonosításának eredménye: 5 éves kor végére,
- szülői hozzáférés engedélyezése az „OviKrétához”: félévente.

11.2. A nevelőmunkánk ellenőrzése

Az óvodapedagógus elsősorban önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Valamennyi problémás nevelési helyzetben törekszik az óvodapedagógus párjával együtt elemezni a történeteket.

Szakmai munka és a működés ellenőrzését az óvoda igazgató és az óvodaigazgató helyettes, munkaközösségvezető a nevelési és működési éves munkaterv mellékletében kidolgozott ellenőrzési terv szerint.

Az ellenőrzés nyitott formájú, melyet évenként hasonló folyamatszabályozott rendszerrel működtetünk.

Az ellenőrzés tárgya:

- a dokumentumok
- a gyermekek szokás- és szabályrendszere, normák és
- a programban meghatározott „fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” sikerkritériumok.

11.3. Nevelőmunkánk értékelése

A nevelési programunk értékelését a következőképpen tervezzük meg:

- **átfogó intézményi értékelés 5 évenként.**

Az óvoda tartalmi munkáját elemző, helyzetfeltáró értékelés lehetőséget ad az óvodánk önmeghatározására, az adottságok, eredmények számbavételére, a fejlesztési lehetőségek meghatározására.

- **A programunk egy – egy részterületének fejlesztő, innovatív értékelése évenkénti ciklusban.**

Óvodánkban olyan értékelési rendszert működtetünk, amely mozgósítja és érdekelté teszi a nevelőtestületet a közös értékelési folyamatban történő bekapcsolódásra. Biztosítja az információk feltárását és elindítja a javítási folyamatokat. A fejlesztő, innovatív értékelés lebonyolítására értékelő csoportot működtetünk.

11.4. Nevelőmunkánk mérése

Az ellenőrzési és értékelési rendszerben mérőeszközként a megfigyelési technikákat alkalmazzuk.

- A felnőttek körében mérési eszközünk a vizsgálati módszerek csoportjába tartozó kérdőívek és interjúk.
- A gyermekek társas helyzetének vizsgálatához évenként szociometriai mérést alkalmazunk.
- A gyermekek ismeretének, képességeinek, szokásainak megfigyeléséhez projektrendszerű rajzos megfigyeléseket végzünk.

- A minőségfejlesztési munkához felhasználjuk azokat a minőségfejlesztési módszereket, eszközöket, amelyekkel információt gyűjthetünk, tervezhetünk és ok – okozati feltárásokat végezhetünk.
- A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

12. Menedzselés, marketingtevékenység az óvodánkban

Óvodánk arculatának meghatározói:

- az óvodánk objektív tényezői: múltja, profilja, nagysága, dolgozóink kvalitása,
- az óvodánk formai megjelenése: neve, emblémája, színvilága, összetartást erősítő öltözetek, ovigalériánk, belső tereink megkomponálása,
- az óvodánk személyi tényezői: fellépés, megjelenés, öltözködés, tárgyalóképesség, partnerkezelés, hangvétel, stílus.

Óvodánk menedzselésének szempontjai:

- szabályozzuk a szokásrendszereket,
- pontosan tudjuk, ki a legmegfelelőbb ember bizonyos tevékenységek elvégzésére,
- a munkát és a felelősséget megosztjuk, tisztában vagyunk a szervezetünk struktúrájával,
- biztosítjuk a programunkhoz igazított továbbképzési rendszert.

Óvodánk belső és külső PR tevékenységének szempontjai:

Belső PR tevékenység:

- a vezetői információs rendszer működtetése,
- a szervezeti egységek munka és felelőségi rendszerének működtetése,
- az új dolgozók felvételének kritériumrendszere,
- humán emberi kapcsolatok alakítása.

Külső PR tevékenység:

- szakmai kapcsolatok: testvérkapcsolatok, országos, területi, egyesületi kapcsolatok, főiskolai kapcsolatok, szakmai szolgáltatókkal kötött kapcsolatok, óvodai kapcsolatok,
- média kapcsolatok: kiadó és szerkesztői kapcsolatok, újságírói kapcsolatok, publikálás lehetőségei.
- Kormányzati kapcsolatok: minisztériumi, önkormányzati kapcsolatok és az érdekképviselői kapcsolatok.
- Pénzügyi kapcsolatok: támogatások, szponzorálások és mecenatúra.

Mind ezek a lehetőségek is elősegítik, hogy a gyermekek tudatosan felépített rendszerben éljenek és sokoldalúan fejlődjenek.

A PROGRAMHOZ FELHASZNÁLT SZAKIRODALMAK, IRODALMAK JEGYZÉKE

- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja - 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelete
az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Nagy Jenőné (2017): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, alternatív óvodapedagógiai program „Csak tiszta forrásból!” – Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok
- Nagy Jenőné (2002): Csak tiszta forrásból – Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete Az Óvodások Neveléséért, Szolnok
- Fülöp Sándorné – Nagy Jenőné – Papp Lászlóné: Neveljünk a művészetek eszközeivel! – Óvónők Kincsestára, 2005 B.1.8.
- Kiss Tihamér (1995): A gyermek érzelmei – Tankönyvkiadó, Bp.
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes (1978): Gyermeklélektan - Gondolat Kiadó, Bp.
- Kovács György – Bakos Éva (1995): Játék az óvodában – Debrecen
- Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban – Dinasztia Kiadó, Bp.
- Dr. Tótszóllósyné Varga Tünde (1994): Mozgásfejlesztés az óvodában – FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft.
- Forrai Katalin (1991): Ének az óvodában – Editino Musica, Bp.
- Törzsök Béla (1982): Zenehallgatás az óvodában – Zeneműkiadó, Bp.
- Tarján Gábor (1984): Mindennapi hagyomány. Néprajzi ismeretek mai használatra – Mezőgazdasági Kiadó, Dabas
- Gabnai Katalin (2001): Drámajátékok, Bevezetés a drámapedagógiába – Helikon Kiadó, Bp.
- Molnárné Lóczi Tünde (1996): Drámajáték az óvodában – KOMA, Szeged
- Lóczi Tünde munkái, Óvónők Kincsestára:
 - Egyszervolt, hol nem volt – Komplex mesefeldolgozás az óvodában C.2.9.
 - Tündérajáték – Komplex drámafeldolgozás az óvodában C.2.3.
 - Hol volt, hol nem volt – Mesefeldolgozás a drámapedagógia segítségével C.2.6.

- Balázsne Szűcs Judit (1992): Miből lesz a cserebogár – Alex Tyko Kiadó, Bp.
- Kondacs Mihályné (1993): Vizuális nevelés az óvodában – Caliba Kiadó, Bp.
- Debreczeni Tibor (1982): Szín-kör-játék, Kreatív játékok – Múzsák Közművelődési Kiadó
- A bátorító nevelés alapjai, Szerkesztette: Brezsnaynszki László – Altern füzetek 10. ÓFA Alapítvány, Bp. 1998.
- Együttműködő gyermek, Szerkesztette: Szélesné Ferencz Edit – Individuál pszichológiai füzetek 2004/1.
- Nagy Jenőné (2001): Óvodatükör, Óvodai Intézmények szakmai munkájának mérése, értékelése – „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” sorozat, Szolnok
- Nagy Jenőné (2006): Gyermektükör, A gyermekek fejlődését, fejlesztését segítő útmutató Szolnok. Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Óvodapedagógusok Országos Egyesülete
- Nagy Jenőné (2012): Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata – Módszertani könyv óvodapedagógusoknak „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok

• ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program hatálya kiterjed az óvoda valamennyi dolgozójára és partneri körére.

A nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózat bővítés,
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosítást javasol,
- törvényi változás.

A programmódosítás előterjesztése:

- írásbeli előterjesztés benyújtása az igazgatónak,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Nyilvánosságra hozatal módja:

- szülői értekezleteken,
- munkaközösségi foglalkozásokon.

A program elérhetősége:

- igazgatói iroda
- Honlap, OH informatikai felülete

Az óvodapedagógusoknak a Pedagógiai Programunkat az óvodából kivinni csak a igazgató engedélyével lehet. Tilos a program sokszorosítása!

Szülőknek csak betekintésre, helyben történő elolvasásra adható oda.

Felülvizsgálat rendje:

- Teljes átfogó felülvizsgálat: 5 évente
- Részleges felülvizsgálat: 1 évente a igazgatói munkaterv szerint.

A Pedagógiai Program a nevelőtestület bevonásával való elkészítése, az alkalmazotti közösség tájékoztatása és a szülői szervezet jogszabályban meghatározott elvárások mentén véleményének figyelembevétele az igazgató felelőssége, amely a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti az intézmény 67/2024.(IX.16.) KKÉB határozattal jóváhagyott Pedagógiai Programja.

A Százszorszép Művészeti Bázisóvoda Pedagógiai Programját 2025. június 05-én megtartott a nevelőtestületi és alkalmazotti értekezleten megismerte és véleményezési, javaslattételi jogát gyakorolta.

Békéscsaba, 2025. június 05.

.....

igazgató

A Szülői Szervezet a módosított Pedagógiai programot megismerte, véleményezte, javaslattételi jogával nem élt.

Békéscsaba, 2025. június 05.

Százszorszép Művészeti Bázisóvoda
Szülői Szervezetének elnöke

Százszorszép Művészeti Bázisóvoda
5600 Békéscsaba Wlassics st. 4/1. Tel/fax: 66/323-454,
e-mail: szazzszorszep.ovi@t-online.hu

Ikt.sz.⁸⁴...../2025.

Jegyzőkönyv

Készült: Százszorszép Művészeti Bázisóvoda tornaszoba.
Időpont: 2025. június 05-én 13⁰⁰-tól
Jelen vannak: az óvoda nevelőtestülete
Jelenléti ív szerint.
Jegyzőkönyvet vezeti: Sinyi Viktória óvodatitkár
Jegyzőkönyvet hitelesíti: Váradi Ildikó Katalin óvodaigazgató-helyettes

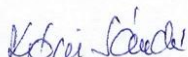
Téma:

- Módosított Pedagógiai Program véleményezés, javaslatétel, mielőtt a Fenntartóhoz benyújtjuk jóváhagyásra.

Kócsi Sándorné óvodaigazgató a nevelőtestület bevonásával elkészítette a Százszorszép Művészeti Bázisóvoda módosított Pedagógiai Programját, melyet 2025. június 03-án e-mailen minden nevelőtestületi tagnak e-mailen elküldött megismerésre, véleményezésre, esetleg javaslatételre.

A megadott határidőig, mivel a nevelőtestülettel közösen készült a dokumentum nem érkezett újabb módosító javaslat.

1/2025.(VI.05.) határozat számon a Százszorszép Művészeti Bázisóvoda nevelőtestülete egybehangzó igen szavazattal 100%-ban **jóváhagyásra javasolja a Fenntartó számára.**

Kócsi Sándorné
óvodaigazgató

Sinyi Viktória
jegyzőkönyv vezető

Váradi Ildikó Katalin
jegyzőkönyv hitelesítő

Nevelőtestületi értekezlet

2025. június 5. 13.00

Tárgy: módosított Pedagógiai Program megismerése, elfogadása.

1. Baranyai Erzsébet

Baranyai Erzsébet

2. Benkő Nóra

Benkő Nóra

3. Bittner Melinda Flóra

Bittner Melinda

4. Czeglédi-Germán Gréta

Czeglédi-Germán Gréta

5. Dancsó Éva Kornélia

Dancsó Éva Kornélia

6. Fábrián Adrienn

Fábrián Adrienn

7. Gulykás János

Gulykás János

8. Kis-Kopanyicza Klaudia

Kis-Kopanyicza Klaudia

9. Kócsi Sándorné

Kócsi Sándorné

10. Ledzényi Lászlóné

Ledzényi Lászlóné

11. Nacs Hajnalka

Nacs Hajnalka

12. Pintér Krisztina

Pintér Krisztina

13. Rózsáné Kovács Márta

Rózsáné Kovács Márta

14. Sinyi Viktória

Sinyi Viktória

15. Szabó Tiborné dr.

Szabó Tiborné dr.

16. Tárnokné Mátyás Alíz

Tárnokné Mátyás Alíz

17. Tóth Ágnes

Tóth Ágnes

18. Váradi Ildikó Katalin

Váradi Ildikó Katalin

Szülői Szervezet véleményezés, javaslattevél (PP)

A Százszorszép Művészeti Bázisóvoda Szülői Szervezete 2025. június 3-án megkapta az intézmény módosított *Pedagógiai Programját*, megismerésre, véleményezésre javaslattevélre.

A Szülői Szervezet részletesen kidolgozottnak találta a Pedagógiai Programot, módosító javaslattal nem kíván élni és *jóváhagyásra javasolja*.

Békéscsaba 2025. június 05.

Szabó Zoltáné

Szülői Szervezet elnöke

K I V O N A T

**Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének
Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottsága
2025. június 17-én tartott nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből**

Tárgy: Az önkormányzati fenntartásban működő óvodák pedagógiai programjának módosítása

- Megállapította, hogy a bizottság 7 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett az alábbi határozatot hozta:

74/2025.(VI. 17.) KKISB

HATÁROZAT

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottsága a Közgyűlés Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 23/2024. (X. 14.) önkormányzati rendelet 2. mellékletének 2.1.1.9. pontjában biztosított hatáskörében eljárva

- a Békéscsabai Tündérváros Óvoda,
- a Kölcsey Utcai és Ligeti Sori Óvoda,
- a Százszorszép Művészeti Bázisóvoda,
- a Mackó-Kuckó Óvoda,
- a Penza Lakótelepi és Dr. Becsey Oszkár Utcai Óvoda,
- a Hajnal-Lenkey-Jázmin Utcai ÁMK,
- a Lencsési Óvoda és
- a Szigligeti Utcai és Kazinczy-lakótelepi Óvoda

módosított pedagógiai programját jóváhagyja a jelen határozat melléklete szerint.

Felelős: Dr. Szigeti Béla a Kulturális, Köznevelési, Ifjúsági és Sportbizottság elnöke

Határidő: 2025. szeptember 1.

A kivonat hitelül:

Selmeczi Anikó
Selmeczi Anikó
bizottsági titkár

Dr. Szigeti Béla sk.
a bizottság elnöke